

Di'ibü Ja Apóstuluty Tyuun Es Ya'uxpüjk

Jesús jyuna'añ ko mínüp ja Espíritü Santü

¹ Tyófilü, kots mij jayüp nnija'ayü, n'awa'anü di'ibü Jesús tyuun es ya'uxpüjk, di'ibü tim jawyiin extü ko jyambijty jam tsajpótü.

² Kyajnumü naty tsyajpéty ja Jesús, es Espíritü Santüküjxm tmooydyü ja apóstuluty di'ibü wyin'ijx ti tyunán kyajxándüp. ³ Ko oj 'yeeky es jyikyryeiky, ta kanak ok wa'ats dya'ijxü ko ta jyiky'aty jatugok, es ja Jesús kyaxe'ky mä yu'ujuty justyikxyxyü, es t'awa'anü es ttuk'ixy wi'ix ja Diosü kyutujkän.

⁴ Tugok ko Jesusü 'yapóstuluty ñaymyujkü, es t'anmaaydyü:

—Kyaj mbúdsúmdüt miidsuty yá Jerusalén. M'awíxtüp yá extü ko ja nDeedyuts ttúnüt éxtüm tü twánda'aky, di'ibü tü ndukmüadya'aktü.

⁵ Tüy'ajtün ko Fwank Yajnbajtrü yajnbajty müť ja nü, per jawaanü 'yaktugoy'aty mä mnábáttüt müť ja Espíritü Santü.

Jesús tsyajpéty

⁶ Ko oj jatugok ñaybyatta'ayü Jesús müť ja 'yuxpüjkpüty, ta dyajtüdü Jesús:

—Windsún, ¿tyamü net xyajkutuka'añ esü israelitü ja'ay ñay'ana'amüdü?

⁷ Jesús 'yadsooy:

—Kyaj miits mbaadudu es xyñijáwudut na'a ja Dios Teety ti ttuna'añ. ⁸ Per ko ja Espíritu Santu mnimínudat, mmo'oyudap miidsaty ja mak'ajtun es net miits xpyujta'aktut ja tui'ajtun ujtskyujxm Jerusalén, nu'unu Judee ñax, Samaaryu ñax es tugekyu naxwíñudu.

⁹ Ko Jesús kyajxtaay, ta pyatujk. Netu yoots myiñ es yu'tsu, es kyaj oj mbaat ñaky'ixudu ja 'yuxrajkruty. ¹⁰ Tamu naty tui 'yakpat'ixtu, ta ñigxu'ktu ma ja'ajuty majtsku anklus, ak poobu wiyit, ¹¹ di'ibu anmaayudu:

—Galileeu ja'ayuty, ¿ti ko mbat'ixtu tsajpótm? Pyaadap ja tiempu ma yu Jesús di'ibu tu pyatuku tsajpótm, yu'u ku'am kuda'agup ya naxwiñ nandu'un éxtum tu xy'ixtu pyatuku.

Matiius yajwin'ixy

¹² Net oj jyumbijttu ja apóstulaty jam ma ja Oliivus Kopk es jyajttu Jerusalén, di'ibu je'eyu tuk mil metrūn jyagámuty. ¹³ Ko jyajttu Jerusalén, ta pyajttu myumajtsk nik'u'uy ma ja jyajttáknuty. Es ja apóstulaty ja'a txu'attu: Peedru, Fwank, Santya'agu, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomee, Matewu, Santya'agu ja Alfeeu myaank, Simonk ja kananeeu ja'ay, esu Juudus ja Santya'agu myaank. ¹⁴ Es ja apóstulaty nidugekyu ijty ñaymyúku es kyajxta'aktu mut ja Jesusu myuga'axuty, mudu Mariu ja Jesusu tyaak, es mudu wiingátyruu toxytyujk.

¹⁵ Ko waanu 'yijty, ta ñaybyattaayudu nidugekyu mugo'px ja'i'pxu ja'ay. Ta yu Peedru tyunaaye'ky, es t'anmaaydyu:

16 —Mūgu'uktujkuty, koonum tsyékyuty es yajkuydyúnat di'ibū Dios oj jyuna'añ jékyur. Yū Espírītū Santū dyajky ja Davit es t'anmaaydyū jékyur di'ibū oj jyátyuty mat ja Juudus di'ibū wyinyo'oyū ja ja'ayuty di'ibū pyajūdjttū ja Jesús, es tmajtstū. ¹⁷ Ūdsajtūmū naty nmātjūdjttū yū Juudus, es 'yapostulū'aty nandū'an. ¹⁸ Juudus yajmooy ja meeñ esū Jesús tkūyákt. Net oj kyūbajk ttukka'ay es oj pyūjwa'xy esū tūgekyū tyiints pyūdsūmdāy. Es mūdū tadū meeñ ttukjuudyū tu'ugū nax. ¹⁹ Nidūgekyū ja'ay di'ibū Jerusalén tsūnaaydyūp tnija'adū tyāadū. Ta dyajxūbejty ja lugaar Aséldūmū (di'ibū andijpy Ne'pyññáx).

²⁰ Peedrū 'yakjūnāñ:

Davit oj jya'ay mā yū Salmū:

Wa'an twe'emy ja tyūjk tukwā'ats,

es ni pán kyatsūnū jam.

Es nandū'an jyūnāñ:

Wa'anū wiinkrū ttu'unxūty yū tyuunk.

²¹ Peedrū 'yakjūnāñ: “Weenū. Tyāa wiinkrū yedyūjk di'ibūts mat nūdjttū ko n'ijttats mat ja Nindsūn'ajttū Jesús, ²² ko oj Jesús yajnūbétyuty ja Fwank es extū ko oj ñūjxū tsajpótm. Koonum tsyékyuty es tu'uk wyū'amūts testiigū mat ūdsūty ko Jesús jyikyppyejky jatūgok.”

²³ Net yajwin'ijxy majtskū ja'ay: tu'uk txū'aty Josee Justū, Barsabasū myāank es jatu'uk Matiius.

²⁴ Es ta kyajxtáktū dū'an:

—Windsún Dios, mij m'ixy'ajtypy ja ja'ayū jyot wyinmā'añ. Tuk'ijxkūts nidu'uk di'ibū tyādū nimajtskrū mij tū xywyin'ixy ²⁵ es ttúnū ja tuunk di'ibū Juudus tū tnike'eky es ñejxy mā pyaadyuty.

²⁶ Net ttuundu rifu es tnijáwat pán nigákup, es ñigaku Matiuus. Net trujtáktu ti'igyu mat ja nimajk tu'ukpu apóstulaty.

2

Espírítu Santu myiñ

¹ Ko ja muj xuu tpaty di'ibu xyu'ajtypy Pentakostés xuu, jaa naty ja mubajkrutajk ñaymyúkuđu tugoty, ² es ti'in tmūdoodu ñojkta'aky tsajpótm es tyukwandsudyaay ja tujk éxtum tu'ugu mak poj. ³ Ta oj t'ijxpaattu éxtumu junya'ank, es jam oj wye'emy kujktu'ugu junya'ank ma kyubajkaty. ⁴ Ta ja Espírítu Santu myooyudu ja myak'ajtun nidugekyu ni nu'unu naty jáputy. Ta tkajxtu wiingátypyu ayuk wi'ix yu Espírítu Santu myooyudu ja ayuk es tkajxtat.

⁵ May myiñ yu israelítaty jap Jerusalén esu Dios t'awdátat, es may nu'un ja ja'ay naxwiiñ dyajnajxtu jap ja xuu. ⁶ Ko yu'ujaty tmūdoodu jam tsajwínm ñojkta'aky, ta ñaymyujkuđu mayjya'ay. Kyaj tniyawu ti tu jyátyuty ko nidugekyu oj tmūdowdu ja apóstulaty mat ja myagu'uktajkaty tkajxtu wiingátypyu ayuk éxtum ja ja'ay di'ibu jagam tso'omp. ⁷ Ta di'ibu miindu xu'ajtrpu du'añu wyu'umudyaaydyu, es ñay'anmaayudu nidu'ugáty:

—Galileeu ja'ayu tyaadu di'ibu kajxtup, ¿kudii?
⁸ Pes, ¿wi'ixu tyaadu nmudo'om kyajxtu éxtum udsajtam n'ayuk'ajtam? ⁹ ¡Udsajtam nmi'inum ma wiingátypyu naxwíñudu! Ta yu ja'ay di'ibu tso'omp Partyu, Meedyu, Elam, Mesopotamyu, Judeeu, Kapadosyu, Pontu, Asyu, ¹⁰ Frijyu, Panfilyu, Ejiptu, Áfriku di'ibu myawingonu Sirene,

es nandū'nū xū'ajtpū di'ibū tso'omp Romū. Nija'adyū ja'ay di'ibū jajtp israēlītū es nija'ajūty di'ibū tyuktūjkū ja wyinmā'añ ja israēlītū. ¹¹ Ta nandū'nū di'ibū tso'omp Kretū es Araabyū. Ķes ūdsajtm nidūgekyū tyam nmūdo'omū tyādū ja'ayūty tnigajxtū ja māj'ajtūn di'ibū Dios tyiimpy es māk yajjāwū, dū'n kyajxtū éxtūm ūdsajtm ngajxūm!

¹² Nidūgekyū ja'ay dū'nñ wuyū'mūdyaydyū es kyaj tnijawū ti tyūnūp es ñay'anmāayūdu nidu'uk nidu'uk:

—ĶTi tyaādū 'yandijpy?

¹³ Esū wiink ja'ay je'eyū oj ttukxi'iktū, es jyūnā'andū:

—Ja'a ko mūkūdūp.

Peedrū kyama'añ

¹⁴ Ta yū Peedrū mūt ja myū'apóstulūty tyūnāayū'ktū, esū Peedrū oj kyajxy māk:

—Miits israēlitū ja'ayūty es nidūgekyū di'ibáty ijttūp Jerusalén, mūdoo'ittū yajxón di'ibāts ngajxaampy. Tyam n'awanūya'añ di'ibū tū jyátyty. ¹⁵ Ja nmūgu'uk'ajtm kyaj myi'igyūty, éxtūm miits mjūnā'andū. Kyaj myu'ugūdu ja'ayūty mūt ko je'eyū ja yamū xū wānū pyétyñūm. ¹⁶ Tyaādū di'ibū miits yam m'ijxtūp es nmūdoodūp, yū' di'ibū jūnān ja Diosū kyugajxprū Joel:

¹⁷ Dios jyūnāñ: “Ko naty ja naxwíñūdu tyūgoyannū, nmo'oyūpts ja nJa'ajūn mā nidūgekyū ja'ayūty, es miidsūty ja m'u'ungūty, yedyūjk toxytyūjkūty, tkajxtū ja n'ayúks.

'Yijxtūp ja ijxmā'tūn ja m'ūnā'ktūjk,

es ja mmujja'aydujkaty kyuma'aja'añ di'ibu Dios tyunaampy.

18 Es nandu'un di'ibuts xymyuduump, yedyujk esu toxytyujk,

nmo'oya'añuts ja nja'ajunats,
es tkajxudu n'ayúkuts.

19 Ndunaambyuts ja muj'ajtun jam tsajwínm,
esu ijxw'u'mun nyajw'u'ma'añuts naxwiñ,
ja ne'pyñ esu jun jok.

20 Kyaj ja xuu ñaky'ana'añ, du'añu wyin-
goodsuya'añ,

es tyugatsa'añ ja po'o tsáptsu éxtumu ne'pyñ.

Tugekyu tyaadu nduna'añuts kyajnumu naty jya'ty
ja Diosu myuj xuu ma yajpayo'oya'añ ja
ja'ayuty.

Tadu xuu jantsy muj 'yita'añ es mut ni'igu ja
muj'ajtun.

21 Es nidugekyu di'ibu mnu'xtákuðap éxtumu
Nindsun'ajtun, nitso'oktur."

Ja'a du'unu tyaadu di'ibu kyuxjaay ja Diosu
kyugajxpu Joel.

22 Net ja Peedru 'yakjunáñ:

—Mudowdu oy, mugu'uktujkaty is-
raelítaty, di'ibu yam n'anumayándap Jesús
nazarenukujxm. Extum miits xyñjáuðu ko
Dios twin'ijxy ja Jesús, du'un dyajniuxe'ky
miits mwinduuyuty ko Jesuskujxm ttuñ ja
muj'ajtun, ijxw'u'mun es di'ibu ja'ay du'añu
muut wu'u'madya'aydu. 23 Miits xykuyajktu
ja Jesús ma ja romanu ja'ay es dyajkruuzpáttut
es dya'ooktut. Du'un xytyuundu éxtumu Dios
ttuknibujtaku es jawyiin tnija'aju. 24 Peru Dios
dyajjikypyejky ja Jesús es dyajrudseemy ma oj

ñaxtukū, mut ko kyaj mbaat myumada'agyuty ja o'kūn. ²⁵ Es ja rey Davit tnmadyaky ja Kristū ko oj jya'ay jékuyap:

Taayumts n'ixy ja Dios nwinduuyuts.

Tama'a n'aga'añdsyoo, kyajts tii ndsu'ugū.

²⁶ Paaty jyotkujk'áty yū n'anmujā'anuts, es paadyuts ngajxy ja alabanzū ko Dios myújuty.

Po'xuptsū nnini'x mut ja jotkujk'ajtūn,

²⁷ mut ko mij kyaj xyña'íxut yū n'anmujā'anuts mā 'yity ja o'krutajkuty,

es nan kyaj xyña'íxut wyindugóyut ja mWā'ats Məduumbū.

²⁸ Tuts mij xytyukni'ixū ja nu'ū tu'u di'ibats xyajja'tup mā ja jiky'ajtūn,

es xmyo'oyaambats ja xondakūn mā mij m'ity.

Dū'ūn jékuyap tkaxjaay yū Davit.

²⁹ Es ja Peedru 'yakjūnāñ:

—Məgu'uktajkuty, ndukmū'awdajtabats ko miits n'anūmūdū ja n'apteety'ajtūm Davit tū 'yeeky es tū ñaxtukū, es tam ja kyupotsy 'yity tyambaat. ³⁰ Davit yū'ū Diosū kyugajxpu, es kyaj dū'ūn jūnāñ mut yū kyū'ūm winmā'añ, Dios yū'ū wyandak es tpujta'aga'añ nandū'ūn éxtūm reyan tu'ugū tyūmp 'yaats ja Davit. ³¹ Dū'ūn éxtūm 'yixy, paaty ja Davit jūnāñ ko jikyryákur ja Kristū es ko yū ñini'x kyaj wyindugóyut. ³² Es jantsy tū'ajtūnū Dios dyajjikypyejky ja Jesús, es mā taadū nidugekyū ūdsuty ndestiigu'áttū.

³³ Dios dyajjikypyejky ja Jesús es tpujtáky pyū'aay aga'añdsyoo es tmooy ja Espírítū Santū, dū'ūn éxtūm tū twānda'aky. Es tyam ja Jesús tū dyaky ja Espírítū Santū mā ūdsuty. Es paaty dū'ūn jyaty

di'ibū miits m'ijxtap es mmūdoodap. ³⁴ Yū Davit kyaj tsyajpejty, dū'un éxtum ja Davit jyunáñ:

Yū Dios t'anmaay ejtsū nWindsún:

“U'uñap nbū'aayuts aga'añdsyoo

³⁵ extū kots ej nyajtūgóyut tūgekyū mijū mmūdsip.”

³⁶ Esū Peedrū 'yakjunáñ:

Jaygyúkdū miidsaty nidūgekyū israelítuty. Jesús di'ibū miits myajkruuzpajttū, Dios oj tpujta'aky éxtumū Windsún esū Kristū.

³⁷ Ko oj ja ja'ayuty tmūdowdū di'ibū kyajx ja Peedrū, net jyotmay'o'ktū es dyajttūdu ja Peedrū es ni nū'unū apóstaluty:

—Mūgu'uktūjkyty, es hūdsaty, ¿tits ndúndap?

³⁸ Esū Peedrū 'yadsooy:

—Ja'aydyūgódyū mgu'am winma'añuty es xy'axájudat ja Diosū wyinma'añ. Net mnūbáttat Jesukristū xyūgyūjxm, es ja Dios tma'xut miidsaty ja mbeky, es dū'un xy'axájudat ja Espírítū Santū.

³⁹ Miidsaty yū Dios tū mdukmawandāagūdu mat yū m'u'unk m'unā'kuty, es nidūgekyū ja ja'ayuty di'ibū jagam tsūnāaydyap; nidūgekyū di'ibáty ja Nindsūn'ajtam Dios wyinwitsaampy.

⁴⁰ Dū'unū Peedrū oj kyajxy jeky, es wyinma'añmyooy:

—Mūbuktū ko ja Jesús yū'u dū'un ja Kristū, kdūiibū Dios mdukkumūdówdut mat ja pekyjya'ayuty.

⁴¹ Púnuty myūbūjktū wi'ixū Peedrū jyunáñ, ja'a oj ñūbattū. Janitūguk milūn ja ja'ay di'ibū myūbūjktap ja Jesús ja xū. ⁴² Es ja mūbūjkrūtūjk jyotmooydyap tūgekyū di'ibū ja apóstaluty tuk'uxpūjkdap, ñayyajti'igyūdu mādu

myamubujkruty, kyajxtáktu es ñaymyujkudu, es ttujkwa'xtu ja tsajkaaky éxtamu Jesús ttuun ko jatim okpu tkaay madu 'yuxpukratujk.

Wi'ix jyiky'attu ja jawyiimbu mubujkruty

⁴³ Esu apóstaluty ttuundu mayu muj'ajtan esu ijxwu'umun di'ibu du'niñ yajwu'umudyaadyu ja ja'ayuty. ⁴⁴ Nidugekyu di'ibu myubujktu ti'igyu 'yittu es dyajwa'xtu di'ibu naty myudajttap. ⁴⁵ Pánuty ti myudajttap, tyo'ktap ja'a, es ja ñimeeñ dyajwa'xtu wi'ix pán tyugoy'ajtxuty, ⁴⁶ es ñaymyujkudu muj tsajptujk ñabotsoty bom bom. Es majatyu tyujkuty kyaay 'yuktu ti'igyuty mat ja xondakun es mat ja oyjyot es t'awdajttu ja Dios. ⁴⁷ Es nidugekyu ja'ayuty jyunandu ko jyiky'attu tuj'ajtan mat. Es bom bom wyimbejty yu'ujuty di'ibu kyupujktap ja Jesukristu.

3

Tekypyuma'ay yo'oye'eky

¹ Tu'ugu xuu ja Peedru es ja Fwank pyatujkudu ma ja muj tsajptujk éxtam tuguk yaxp xuu, di'ibu israelítuty myudajttap ja oorü es kyajxta'áktu. ² Es jap tu'ugu yedyujk tu'adsu tyeky, kyaj mbaat yo'oy. Du'unu dunu tyaak tyim'yajmiin tyim'yajjajtu naxwiiñ. Es bom bom ja myugu'uktujk myanejxyuty ma muj tsajptujk aa di'ibu xyu'ajtypy Ja Tsujpu, es t'amdowdu limosnu yu ja'ayuty di'ibáty tujkudap muj tsajptujk ñabotsoty. ³ Ko oj t'ixy ja tekypyuma'ay ja Peedru es ja Fwank, net t'amdoodu ja limosnu. ⁴ Net ja Peedru es ja Fwank 'yijxudu, esu Peedru t'anmaay ja tekypyuma'ay:

—Win'ijxtuguts.

⁵ Es ja tekypyuma'ay twin'ijxy, es t'awijxy ja limosn_u. ⁶ Net ja Peedru 'yanma_uay:

—Kyajts_u nmeēñ nm_udaty, per tyam nmo'oy_ut di'ib_uts nm_udajtypy. Ja Jesukrist_u, nazaren_u ja'ay, ja'a xy_ugy_ujxm _uj mij n'anmaapy: P_ud_u'uk es yo'oy_u'uk.

⁷ Net ja Peedru twijtse'ky ja tekypyuma'ay m_a 'yaga'añgy_u'_u es tp_ud_uj_{ku} dyajt_una_ugy_uj_{ku}, es nety_u ja tyeky oj wye'emy muk es yajxón.

⁸ Es ja tekypyuma'ay pyujte'ky es ty_una_uaye'ky es yo'oydsyo'oñ. Net ty_uj_{ku} m_ud_u Peedru es m_ud_u Fwank m_uj tsajpt_uj_{ku} ñabotsoty, ye'epy es pyuty ñepy es t'awdaty ja Dios.

⁹ Nid_ugeky_u ja'ay t'ijxt_u ko yo'oy es t'awdaty ja Dios, ¹⁰ es t'xkajpt_u ko jya'ady_u di'ib_u naty_u limosn_u 'yamdeepy ja ja'ayaty m_a ja m_uj tsajpt_uj_{ku} a_a di'ib_u xy_u'ajtypy Ja Tsujru. Ta d_u'uñ_u jyantsywy_u'_um_udy_uaydy_u.

Peedru tmadya'aky wi'ix ja tekypyuma'ay tsye'eky

¹¹ Ja tekypyuma'ay di'ib_u naty_u tyeky t_u 'yak_uda'aky, kyaj t_uasmats_u ja Peedru es ja Fwank. Es nid_ugeky_u ja'ay jyantsywy_u'_um_udy_uaydy_u d_u'uñ_u, es p_uy_u'kn ñ_ujxt_uaydy_u m_a m_uj tsajpt_uj_{ku} pa'a di'ib_u xy_u'ajtypy Salomong_u Tyujk Wiin. ¹² Ko Peedru t'ijxy ja mayjya'ay, ta t'anma_uay:

—Miits israelítaty, ¿ti ko d_u'uñ_u m_w'_um_udy_uaydy_u ko xy'ixy yo'oy di'ib_u naty tekypyuma'ay? ¿Es ti ko miits xy'ixtats nand_u'_un _uds_uty? ¿Tii miits mjanánd_up ko ng_u'_um_ugutujkanats t_u ndúñats es yo'oye'egy_u tad_u yedyujk? ¿Ti mjan_uamp miids_uty ko ni'ig_u w_a'ats

ja'ay es paaty ūdsaty nmudátyuts ja kutujkūn es ndúnuduts ja mūj'ajtūn? ¹³ ¡Kyaj dyū'ūnuty! Kyajts tū nduñ mūt ja ngu'ūmgutujkūnats. Ja Dios di'ibū awdajtūdu ja n'apteety'ajtūm, ja Abraan, Isaa esū Jakoob, tūjtákyū tyadu mūj'ajtūn es nmūj'ijxūm ja 'yU'unk Jesús. N'anmaapy yū'ū ja Jesús di'ibū miits mgyajktū mūt ja romanūstūjk. Ko ja Pilatū tjanasmatsūyáñ, miidsaty kyaj xykyupūjktū. ¹⁴ Jesús, wā'ats ja'ay es jiky'ajty tūy'ajtūn mūūt, per miidsaty kyaj xykyupūjktū. Es miits m'amdoodū ja Pilatū tasmátsūt tu'ugū yajja'ay'o'kū. ¹⁵ Dū'ūn miits xya'o'ktū ja Jesús di'ibū yajkyūpū ja jiky'ajtūn. Perū Dios dyajjikyūpyejky mā ñaxtūjkū. Es ūdsaty n'ijxtūts es n'awa'anūdup ko tū jyikyūpyeky ja Jesús. ¹⁶ Ja'a ko ja Jesús yajmabéky, ja'agyūjxm yū yedyūjk di'ibū m'ijxtūp es xy'ixy'attū, tū Jesús tūjta'aky māk ja tyeky es oy tū dyaj'yo'oye'eky.

¹⁷ 'Mūgu'uktūjktū, tūts nnijawū ko miidsaty esū mwindsūnuty oj xya'ooktū ja Jesús, kyaj xyñijáwūdu ko yū'ū Diosū 'yU'unk di'ibū mya'o'ktū. ¹⁸ Per dū'ūn ja Dios ttuūñ éxtūm jékyūp t'anmaay ja kyugajxprūtūjk ko yū Kristū koonūm 'yayówūt. ¹⁹ Paaty yajtūgátstū mwinmā'añ es yajjūmbítū mjot mūt ja Dios esū mbojprū yajma'xūt, ²⁰ net ja Dios tkáxūt ja oy'ajtūn ko mduknigáxūduť jatūgok ja Jesús di'ibū pūjták Kristū. ²¹ Per koonūm tsyékyūty esū Jesús wyū'ūmūt jam tsajpótm extū ko Dios dya'óyūt tūgekyū, dū'ūn éxtūm twandaky jékyūp mūt ja kyugajxprūty.

²² Moisés dū'ūn t'anmaay ja n'aptūjk'ajtūm: “Miidsadyū mWindsūn Dios kyaxaampy mūt miidsaty nidu'uk ja mduūmp m'aadsaty éxtūmū kyugajxprū,

éxtamts ņj tū xykyexy. Koonum tsyékyuty es xymyúódwdut miidsuty tugekyu di'ibū tadū Diosū kyugajxpu kyajxtup. ²³ Ja'a ko ja ja'ay di'ibū kyaj tmúdwá'āñ di'ibū tadū kyugajxpu kyajxypy, kyaj 'yíttat mūdū Diosū jya'ay."

²⁴ 'Nandū'ūn ja Diosū kyugajxpu Samwel es nidugekyudū Diosū kyugajxputūjk di'ibū óknūm kyajxtū ja Diosū 'yayuk, t'awa'anūdu di'ibū jatánup tyam dū'ūn. ²⁵ Miits mbátūdup ja wandakūn di'ibū Dios myajwū'ūmxūdu mut ja kyugajxputy, nandū'ūn mbátūdup ja kajxy'átyryū di'ibū Dios tyuun mūut ja n'aptūjk'ajtūm. Dū'ūn éxtūmū Abraān t'anmaay: "Ūjts ngunu'xaampy nidugekyū naxwíñūdu ja'ay mut tu'ugū mdūūmp m'āats."

²⁶ 'Ko Dios dyajjikypyejky ja Jesús di'ibū oy mūduunū, net tkejxy jawyiin mut miidsuty es mgunu'xūdu es nidugekyū miits xymyastu'uttat tadū mbékyuty.

4

Peedrū es Fwank, wyinduuyty di'ibū ana'amdūp mūj tsajptūgóty

¹ Tambaātūnūmū naty ja Peedrū es ja Fwank kyajxy ko myiindu ja teetytūjkuty es saduseeuty es yū windsūn di'ibū kywentū'ajtypy ja mūj tsajptūjk.

² Ta jyot'ambūjktū ko yū Peedrū es ja Fwank t'anmaay ja ja'ay ko tū Jesús jyikypyekey es pāaty ja o'kputūjk jyikypyūkā'andū nandū'ūn. ³ Net tmajtstū ja Peedrū es Fwank, es tputáktū pūjxndūgóty es jap 'yítat jakumbombaāt, ja'a ko tū naty tsyu'ujūnū. ⁴ Es mayjya'ay tmūbūjktū di'ibū kyajxtū ja Peedrū es Fwank. Es dū'ūn nimūgoxk

milun űaybyatu ja yedyujkuty di'ibu mabujktap, abeky ja toxytyujk es u'unġ ana'kuty.

⁵ Jakumbom űaymyujkudu jap Jerusalén ja israelitu ja'aydyu wyindsán, ja muija'aydyujkuty es ja di'ibuty tsajptugóty ya'uxpajktap. ⁶ Es tam naty Anás di'ibu ijtp teedywyindsungópk, ja Kaifás, Fwank, Alejandru es nidugekyuty ja teedywyindsungópk myagu'uguty.

⁷ Net oj yajwóy ja Peedru esu Fwank. Ta trujtáktu kujkjóty, es dyajttudu:

—¿Pán ja mak'ajtun tu mmo'oyudu, o pán xyuugyujxm tu xya'aguda'aktu tadu tekypyuma'ay?

⁸ Net yu Espiritu Santa wyinma'añmyooyu ja Peedru, es t'adsooy:

—Kugajpn justisu es muija'aydyujkuty, ⁹ miidsaty tyam xyajtáwdu wi'ix tu 'yaguda'agyu tadu ja'ay di'ibu ijty tekypyuma'ay. ¹⁰ Pes tyámuts nnigajxut mat miidsaty es tnijáwdut nidugekyu israelítaty ko tyadu yedyujk di'ibu tyam miits mwinduuyuty, yu'u 'yagudaky ja Jesús nazarenu xyuugyujxm, yu Kristu di'ibu miits myajkruuzpajttu esu Dios yajjikypyujk jatugok. ¹¹ Es yu Diosu jyaaybyajttun tkajxy ja Jesús ma jyuna'añ: “Yu tsaa di'ibu miidsaty pojtsputajk xy'uxtijt, yu tyadu tsaa tyamu net űaxa'añ ma ja tujk t'ujx'átut.” ¹² Kyaj ni pán mbaadu wiinkru xyajmitsókum, mat ko ma tugekyu naxwíñdu je'eyu ja Jesús ti'igyu mbaat xyajmitsókum.

¹³ Ko di'ibu ana'amdup muj tsajptugóty t'ijxtu ko amak jotmak yu Peedru esu Fwank 'yadsoodu, esu Peedru esu Fwank du'un yu'ujuty éxtum otyim pán

yedyujkuty, kyaj tmudattu ja xprujkun, net du'añu wu'u'mudyaaydu, es tmuwinma'añbyattu ko yu'ujuty muut jyudijttu Jesús. ¹⁴ Es ja'a ko tama naty tyanu ja'a muut ja di'ibu naty tekypyuma'ay, paaty di'ibu ana'amdup muj tsajptugoty kyaj mbaat wi'ix 'yokjanannu. ¹⁵ Net tkajxprudsuumdu taja'p yu Peedru esu Fwank. ¹⁶ Net ñay'anmaayudu:

—¿Ti net ndu'unam mudu tyadu ja'ay? Pes nidugekyu di'ibu tsunaaydyup Jerusalén tu tnijáwudu ko yu'u tyuundup ja ijsxw'uamun esu muj'ajtun. Kyaj mbaat n'anma'ayam ko kyaj. ¹⁷ Es kudiibu wya'xut yu ayuk, wa'an n'ok'anma'ayam ko kyaj ni pán tnakyñigajttat ja Jesús.

¹⁸ Net tmujwoodu jatugok ja Peedru esu Fwank es t'anmaaydyu ko ni na'a jatugok tkakajttat es ni tkatuk'ixttat ja Jesusu jya'a. ¹⁹ Es ja Peedru es ja Fwank 'yadsoodu:

—Juna'andu miidsaty ko pátur yajkuydyúnat di'ibu miits mgajttup, o pátur yajkuydyúnat di'ibu Dios 'yane'empy. ²⁰ Kyaj mbaat nmastu'udyuts es n'awánuduts di'ibuts tu n'ixy es tu nmadóyuts.

²¹ Net yu di'ibu ana'amdup muj tsajptugoty muk tmugajttu ja Peedru esu Fwank es kudi'ibu du'un ñaky'adu'utttat. Ta net tasmajtsudu. Kyaj tpattu ja winma'añ wi'ix mbaat ttukkumudo, mat ko nidugekyu ja'ay t'awdattu Dios mat ja myuj'ajtun. ²² Ko ja tekypyuma'ay 'yagudaky, ja'a naty tmudaty ja jyumajt justyikxy.

Mubujkprutujk t'amdowdu jotmuk'ajttun

²³ Ko yajnasmajtsudu yu Peedru esu Fwank, net oj ñajttu ma naty yu myugu'uktujkuty es t'awa'anudu nidugekyuty wi'ix yu

mājja'aydyujkuty es ja teedywyindsúnuty 'yanmaayudū. ²⁴ Ko t'awa'ānadyaay nidūgekyū tukmukū, net kyajxtáktū:

—Windsún, di'ibū tūgekyū mak'ajtūn myudajtypy, mij tū xpyujta'aky yū tsajp, naxwíñudū, jikymyejyñ es tūgekyū di'ibáty ijtp mā yū'ūn. ²⁵ Mij oj mgajxy Espírítū Santūkyujxm esū n'apteety Davitkyūxm ko mjānāñ:

¿Ti ko yū wiinkpū naxwíñudū jyot'ambūktū es yū israelitū ja'ayuty nūgoobū dū'ūn wyinmā'añbyaaty?

²⁶ Ja naxwíñudū réyuty pyudū'ktū esū israelítaty ja jyustisatūjkuty ñaymyujkudū es tmūdsiptso'ondū ja Nindsūn'ajtam Dios es ja Kristū.

Dū'ūn jyūnāñ ja Davit.

²⁷ Tūy'ajtan yū'ū ko yāā Jerusalén ñaymyujkudū Eroodū, Ponsyū Pilatū mādū israelítaty es púnuty kyaj 'yisraelítaty, es tmūdsip'ajttū mijū m'U'unk Jesús, di'ibū mij mbūjták éxtūmū Kristū.

²⁸ Dū'ūn yū'ū ttuundū tūgekyū di'ibū mijū naty tū xytyuknibūjtaagū jyátudūt. ²⁹ Tyam, Windsún Dios, ok'ix wi'ix jyot'ambūktū, es meegyūts ja mak'ajtūn es kudiibū uūdsuty ndsū'ugudū esūts ngajxwā'xtūt mijū m'ayuk. ³⁰ Es mūt mijū mmak'ajtan ndūñūts nya'agudā'agyūts yū pumā'ayuty es ndúndūts yū ijxwū'amūn esū māj'ajtan mūt ja mwā'ats mādūumbū Jesús xyūgyujxm.

³¹ Ko kyajxtaktaaydyū, ta ja tūjk oj yi'xy mā naty jap tū ñaymyúkudū. Net ja Espírítū Santū myooyū mak'ajtūn, es tkajxtaaydyū mūt ja mājāā yū Diosū 'yayuk.

*Wi'ix ja jawyiimb# m#b#jkr# ñaybyud#kud#
nixim niyam*

³² Ja ja'ay di'ib#ty 'y'ax#j#d# Jes#s my#dajtt# nid#geky# ti'igy# ja winma'añ es oy ñaydsyok#d# nidu'uk nidu'uk. Ni p#n kyaj#n#ñ “#jts# nja'a” di'ib# naty my#dajtt#p. Nid#geky# twinma#ydy# ko t#geky# di'ib# naty my#dajtt#p, y#'# nand#'#n dyajt#nd#t nid#g#ky#ty. ³³ Es ja ap#st#l#ty tnikajxpajt'adu'#tst# mut ja muk'ajt#n ko Jes#s t#y'ajt#n jyikypyejky, es ja Dios tjantsykyuni'xy nid#g#ky#ty di'ib# my#b#jkt#. ³⁴ Kyaj ni p#n# naty m# y#'#j#ty di'ib# t#goy'ajtx#p. Ja'a ko p#n#ty my#dajtt#p ja ñ#x#ty o ty#jk, tyo'kt#, ³⁵ net dyajmiind# ja meeñ es tk#y#jkt# m# ja ap#st#l#ty. Net oj dyajw#'#t# nidu'ug#ty#ty n#'#n p#n dyajt#goy'#ty. ³⁶ D#'#n ttu#ñ y# Josee, ja di'ib# ap#st#l#ty yajx#bajtt# Bernabee, di'ib# tyijpy Yajjotkujk'ajtr#. Bernabee, ja'a y#'# Lev# ty#mp 'yaats es jap jyajty naxwiiñ m# tx#'#aty Tsyipre. ³⁷ Y#'# tte'ky tu'ug# kyam nax di'ib# my#dajt#py, es dyajmiñ ja meeñ es tk#y#jky m# ja ap#st#l#ty.

5

Ananii#s es# Safiir#

¹ Per# wiinkr# yedy#jk di'ib# xy#'#ajt#py Ananii#s, y#'# mut ja ñ#do'oxy Safiir# tto'kt# nand#'#n tu'ug# ñ#x, ² es tr#jk#kt# waan# ja meeñ. Es ja meeñ di'ib# nad#jk#, Ananii#s oj dyajnejxy m# ja ap#st#l#ty #xt#m jyaw# ka'pxy ja nax tsoo. Es ja ñ#do'oxy ñija'ap t#geky#.

³ Net# Peedr# 'yanma#y#:

—Ananiius, ģti ko tū xytyu'umo'oy es tyákut ja mǎjku'ugópk Satanás mā mwinmā'añ es xyjawin'ūnā'añ ja Espírítu Santu, es xyajwū'uma'añ oynū'unūn ja meeñ di'ibū tū yajkujúy ja mnax?
 4 Ja nax mijtsū mja'a ijty. Es ko xytye'ky, ja meeñ nandū'un mijts mja'a. ģTi ko tū xywyinmay xytyunā'añ yū tyāādū? Tū xyjawin'ūnā'añ yū Dios, kyaj jya'ajuty ja naxwíñūdū ja'ay.

5 Ko tmūdoo yū'ū Ananiius, ta oj kya'ay eeky. Es tsyū'kūdyaaudyū pánuty myūdoodū di'ibū jajtū.
 6 Net myiindū unā'ktūjkyty, es t'abijttū Ananiius ja ñini'x es oj dyajnaxtúkūdū.

7 Ko 'yjity tūgak oorū, tyūjku Ananiiusū ñūdo'oxy, ni tkanijawū ko tū 'yeeky ja ña'ay. 8 Ta Peedrū yajtūujū:

—Anmaagyats, ģtū xytyooktū ja mnax éxtam tū dyajmíñ ja meeñ?

Esū Safiirū jyanāñ:

—Dū'unuts tū ndeeky.

9 Netū Peedrū 'yanmāayū:

—ģTi ko miidsuty ti'igyū mwinmā'añ tū xypujta'aktū? ģTi ko tū xyjawin'ūnā'andū ja Nindsūn'ajtūmū Jya'ajūn? Jap tūja'p myindū di'ibū oj tū dyajnaxtúkūdū ja mña'ay, es tyam mijts nandū'un myajnaxtūkyā'anūdū.

10 Netyū ja Safiirū kyūdaay es 'ye'ky jam tyeky'ūjxmū Peedrū. Ko tyūjkūdū ja unā'kyty, net tpattū eeky. Ta dyajpūdsūmūdū es dyajnaxtūjkūdū ña'aybyū'ám. 11 Jyantsytsyū'kūdyaaudyū pánuty myūbūjktū Jesús es nidūgekyū ja'ay di'ibáty myūdoodū tadū di'ibū jajtūdū yū Ananiius esū Safiirū.

May ja mɔj'ajtɔn yajtúñ

12 Es ja apóstuluty ttuundu may ja ijxwɔ'umɔn esɔ mɔj'ajtɔn. Es nidɔgekyɔ mɔbɔjkrɔtɔjk ñaymyujktaayɔdu mɔ txɔ'aty Salomongɔ Tyɔjk Wiin. 13 Tsɔ'kɔduɔ ja ja'ay di'ibɔ kyamɔbɔjktɔ ja Jesús es ñaymyúkɔduɔ mɔut ja mɔbɔjkrɔtɔjk, oy tmɔjja'adu. 14 Net tmɔbɔjktɔ ja Nindsɔn'ajtm Jesús mayja'ay, yedyɔjk toxytyujkɔty. 15 Es extɔ dyajpɔdsɔmdu ja puma'ayuty myabajngɔjxy jap tu'ajp, es ko ñáxɔt ja Peedrɔ, oyjye'eyɔ 'yawax kya'at mɔ ja puma'ay. 16 Es ja ja'ayuty di'ibɔ Jerusalén kajpn myɔwingón, nandu'un dyajmiindu ja pyuma'ayuty es di'ibɔ mɔjku'u ya'ayoojɔduɔ, es nidɔgekyɔ 'yagɔdaktaaydyɔ.

Apóstuluty yajtsúmdɔ

17 Net ja teedywyindsɔngópk es ja saduseɔ ja'ay di'ibátyɔ naty jap tjantsyñaywynnaxɔjávɔdu, 18 tmajtstɔ ja apóstuluty es tɔjktɔ pɔjxndɔgóty. 19 Per tu'ugɔ Nindsɔn'ajtmɔ 'yanklɔs myiiñ es dya'awatsy ja pɔjxndɔjk koots es dyajpɔdseemy, es t'anmaay:

20 —Nɔjxtɔ mɔj tsajptɔjk ñabotsoty, es awánɔdu ja'ay ja ayuk di'ibɔ yɔ jembyɔ jiky'ajtɔn.

21 Ko oj xyɔñɔ, net tyɔjkɔdu tsejkyɔ mɔj tsajptɔjk ñabotsoty. Ta ya'ɔxpɔjktsondákɔ.

Es ja teedywyindsɔngópk es di'ibáty jap dyajnaymyujkɔdu nidɔgekyɔ israelítaty ja myajja'aydyɔjk di'ibáty naymyujkɔduɔ mɔ di'ibɔ ana'amduɔ mɔj tsajptɔgóty, net t'anmaaydyɔ ja polɔsiuty es dyajmíndɔt ja apóstuluty di'ibɔ jap pɔjxndɔgóty.

22 Per ko oj jya'ttu ja polusiiaty ma pujxndujk, kyaj jap pán trattu ja apóstulaty. Ta jymbijttu jatugok, 23 es t'anmaaydyu:

—Adiky tu nbaadyuts ja pujxndujk jantsy yaxón es mut ja soldaaduty jap ma tujk aa tkwent'attu, per kots tu nya'awa'atsta, ni pánuts jap tu ngapaattu pujxndugóty.

24 Ko tmudoodu ja teedywyindsúnuty esu muj tsajptujk kwentu'ajtru wyindsán, net ñayyajtuujudu ak yu'ujuty wi'ixu tyadu kyuguxuya'añ. 25 Es ko waanu 'yijty, ta jyajty tu'ugu yedyujk di'ibu anmaayu:

—Tadu yedyujkuty di'ibu uxu'uy mbujtáktu pujxndugóty, tap dya'uxpúktu ja ja'ay muj tsajptujk ñabotsoty.

26 Net ja muj tsajptujk kwentu'ajtru wyindsán oj ñejxy mut ja tyuumbutujkuty, es dyajmiindu yajxón ja apóstulaty, ja'agyujxm ko tsyu'ugudu ko tyaaga'adsudut ja ja'ay. 27 Ko dyajmiindu, ta dyajnujxtu ma di'ibu ana'amdup muj tsajptugóty, es ja teedywyindsungópk 'yanmaayu:

28 —Tuts miits nyajkubóktu es kyaj xyñakyya'uxpúktut ja ja'ayuty mut ja Jesusu 'uxpújken. ¿Es ti tu xytyundu? Tu ja'ay xya'uxpújktu'aydyu miidsuty ya Jerusalén, es uudsuty xytyuknikujxm'ata'andu ko 'ye'kyu tadu ja'ay.

29 Net ja Peedru mut ja apóstulaty 'yadsoodu:

—Koonam tsyékyuty es nmamado'om ja Dios es kudiinam ja ja'ayuty. 30 Dios di'ibu 'yawdajt ja n'aptujk'ajtam, yu'u yajjikypujk ja Jesús di'ibu miits mya'o'ktu es xkyudnydyu kruuzkujxm.

31 Es ja Dios dyajtsajpejty es tpujtáky ma 'yaga'añgyu'u, es dya'ity Yajnutsókpu es Ana'ambu, es ja israelitu ja'ayuty jyodambíttut es yajma'xut ja pyojpu. 32 Es uudsuty n'ijxtuts es n'awánuts di'ibuts n'ijx nmudoo, es nandu'un yu tųajtan t'awanu ja Espírítu Santu di'ibu Dios tu dyaky di'ibu myumudeepu.

33 Ko tmudoodu tyadu ayuk, ta jyot'ambuiktū es tyim'ya'oogándu. 34 Per ma di'ibu ana'amdup maj tsajptugótyu naty, jap tu'ugu fariseeu txu'aty Gamalyel, di'ibu yajxon ñija'ap ja tsajptukū 'yuxpujkan es di'ibu ja'ay wyindsu'kup maj. Ta tyunaaye'ky es tni'ana'amu es dyajpudsámdut ja apóstalu. 35 Net t'anmaay di'ibu ana'amdup maj tsajptugóty:

—Miits israelítaty, naygywentu'átadu oy di'ibu mdunaampy madu tyadu ja'ayuty. 36 Jamyatstu miidsuty ko kyaj jyékyubyuty pyude'ky yu Teudas di'ibu janán: “Ujts yaa ijtp maj.” Es tpanujxtu taxk mugo'pxu yedyujk. Per dya'o'ktu Teudas, es nidugekyu di'ibu panujxudu tyugooydyaay. Es jap oj kyujxta'ay. 37 Ko waanu 'yijty ko yajkuja'ayu sensu, net pyude'ky ja Juudas, Galileeu ja'ay, es mayjya'ay nandu'un pyanujxudu. Es nandu'un dya'o'ktu Juudas, es nidugekyu di'ibu panujxubu naty ñaywya'xtaayudu. 38 Paaty n'anuumu, mastu'uttu tyadu yedyujkuty. Wa'an t'ixtu. Ja'a ko tyadu xpujkan, pun yu'u ja'ayu jya'a, naxaambu'u, 39 per pun ja Diosu 'yuxpujkan, kyaj mbaat miits xyajtugódyu. Mnaygywentu'átadup, mut ko tsojk nujx mdsiptundu mut ja Dios.

40 Nidugekyu tmudoodaaydyu. Net dyajmiindu

ja apóstalaty. Ta twojptu kanak ok es jatugok dya-
jkubojktu muk ko Jesusu 'yaxprijkun traduunnu.
Net tasmajtsudu. ⁴¹ Net ja apóstalaty tso'oнду
jap es jyotkujkudyaadyu ko 'yayoodu es tsoy-
dyuundu Jesuskujxm. ⁴² Es kyaj tmastuttu esu
ja'ay dya'axprikut, es tkajxwa'xtu ja oybyu ayuk ko
Jesús ja'a du'hn ja Kristu. Du'hn ttuundu bom bom
maj tsajptijk nabotsoty es nandu'hn dya'axpejky
tjikm tjikm.

6

Nijxtujku yajje'xywya'xp

¹ Ja tiempu nimayu'adutstu ja ja'ay di'ibuty
myubujktap ja Jesukristu. Net di'ibáty kyajxtap
ja grieggu dyajtsondáktu ja u'hnun wi'ix dyajwa'xy
ja je'xy bom bom. Du'hn jyunandu ko kyaj
yajxon yajkadyu ja ku'ekytyo'oxy di'ibáty
kyajxtap ja grieggu. ² Net ja nimajmajtskpu
apóstalu dyajnaymyujktaayudu nidugekyu di'ibu
myubujktu, es t'anmaadyu:

—Kyaj 'yoyuty kots udsaty nmastu'uttat ja
Diosu 'yayuk ngajxwa'xtat es nyajwa'xudats ja
je'xy. ³ Paaty miits magu'uktajkaty, uxta'aydu
nijxtujku yedyjk di'ibu myudajtypy ja oyjyot es
di'ibu jyagyujkrap, di'ibu tu myo'oyuty ja Espiritu
Santu myak'ajtun es ttun tkajxtu di'ibu Dios tsye-
jpy, es tuknipaku tyadu tuunk. ⁴ Es udsaty,
apóstalaty, nyajnejxypyats ja Diosu 'yaxprijkun esu
kajxtákan.

⁵ Nidugekyu ja ja'ayuty t'oyjya'adu éxtum
ja apóstalaty oj twinma'añmyo'oydu. Es net
twin'ijxtu Esteebu, di'ibu ni'igu ja Dios tmabejky es

ja Espírītu Santu mooyu mak'ajtun es winma'añ es ttúnut di'ibu Dios tsyejpy. Es nandu'un twin'ijxtu Felipu, Prókoru, Nikanoor, Timón, Parmenus esu Nikolás, Antyokiiu ja'ay di'ibu tuuyup kyurujk ja israelítadyu myubujkun. ⁶ Net dyajmiindu mā ja apóstaluty, di'ibu kajxtáktu es tku'unikoonda.

⁷ Es ja Diosu 'yayuk myujtujukuy'adátsy es ñimay'adutsy ja mubujkputujk jam Jerusalén, es extu nimay ja teetytujukaty tmubujktu ja Jesús.

Esteebu yajmátsy

⁸ Esu Esteebu myooyu Dios ja kunu'xun esu mak'ajtun es ttúnut ja muj ijxwu'umun esu muj'ajtun mā ja ja'ayuty. ⁹ Nan tamu naty ja ja'ay naagaty di'ibu yo'oydyup mā yajtijy Awa'atstuuymdu Ja'ayu Tsyajptujk. Tamu naty di'ibu tso'ondup Sirene ñaaxóty, Alejandriiu, Silisyu esu Asyu, es dyajrudu'ktu tsip es t'anmaaydyu wilixáty ja Esteebu. ¹⁰ Per kyaj mbaat tmamada'aktu, mut ko yu Espírītu Santu mooyup ja winma'añ ja Esteebu.

¹¹ Net ja Esteebu myudsip tmajuuydyu andákruty di'ibu juna'andup ko tu tmudoy ja Esteebu myugajxtugóyuty ja Moisés es ja Dios. ¹² Mudu tyadu anuu dyajrudu'ktu ja mayjya'ay esu mujja'aydyujkuty es ja di'ibuty tsajptugóty ya'uxrujktup. Es nidugekyu tmajtstu ja Esteebu es dyajnjxtu mā di'ibu ana'amdup muj tsajptugóty. ¹³ Es dyajmiindu ja andákruty di'ibu junan:

—Tyadu ja'ay du'uñum tmugajxtugóy tyadu wa'ats lugaar es nandu'unu Moisésu 'yana'amun.

¹⁴ Tuts nmudoy ko jyuna'añ ko yu Jesús nazarenu,

y_u'_u yajkut_ugoyaamby_u ty_ad_u m_uj tsajpt_ujk es kyaj n'okpadu'un_un_u di'ib_u Moisés xytyukm_unikák_um.

¹⁵ Net nid_ugeky_u di'ib_u naty jap ana'amd_up m_uj tsajpt_ugóty, t'ijxt_u t_uy_u Esteeb_u wyiin jy_ujp éxt_um tu'ug_u ankl_us.

7

Esteeb_u, wyinduuy_uty di'ib_u ana'amd_up m_uj tsajpt_ugóty

¹ Net ja teedywyinds_ungópk dyajt_uy ja Esteeb_u:
—¿Tii t_uy'ajt_un t_ugeky_u ty_ad_u?

² Net 'yadsooy ja Esteeb_u:

—Miits m_ugu'ukt_ujk_uty, m_ujj_u'_udydy_ujk_uty, m_udoo'ítt_u. Ja Dios di'ib_u m_uj'ajt_un my_udajty_u, k_ux_u'k m_u ja n'apteety'ajt_um Abra_uan ko naty jap tsy_un_u Mesopotamy_u, m_u kyaj_um_u naty tsyooñ es tsy_un_ut jap m_u kajpn tx_u'aty Arán. ³ Es ja Dios t'anma_uy ja Abra_uan: “P_uds_um y_a mgajpnóty es mastu'ut ja mm_ugu'ukt_ujk_uty. N_ujx m_uts mij ngexy wiink nax di'ib_uts mij ndukni'ix_uyaampy.”

⁴ Net_u Abra_uan tsoyoñ m_u ja Kalde_u ñax es ñejxy ts_unaaby_u jap Arán. Net_u tyeety 'ye'ky, es ja Dios dyajmiñ y_u Abra_uan m_u ty_ad_u nax, m_u tyam nds_un_u'_uy_um. ⁵ Per kyaj yajmooy ja ñax, ni kujm metr_u. Per Dios tyukm_uwandak_u: “Nmeeby_uts mij ty_ad_u nax es_u m'u'unk m'ok.” Per_u Abra_uan kyaj_um_u naty ja 'yu'unk, ⁶ es ja Dios 'yanma_uy_u: “Y_u md_ump m'á_uts jap tsy_un_ut m_u wiink nax, es jap tyú_un_ut m_uk éxt_um_u m_uduumb_u, es ax_uuk jyát_ut taxk m_ugo'px j_um_ujt. ⁷ Per _ujts nand_u'_un ndukkum_udowaamby_uts y_u tad_u naxwíñ_ud_u, es ókn_um py_uds_umd_ut jap miids_u md_ump m'á_uts es

myíndat yaa es xy'awdátudats.” ⁸ Dios kyajxy'ajt mat ja Abraan es tpujtáky éxtum*u* iixw*u*'um*u*n es ja 'yu'unk yajtsúk*u*t waan*u* ma ja yedyujk'ajt*u*n* . Paaty ko jyajty naxwiiñ y*u* 'yu'unk Isaa, ko tyuktujk*u*bejty Abraan ttsijky y*u* Isaa waan*u* ma ja yedyujk'ajt*u*n. Es ja Isaa nand*u*'*u*n ttuuñ mat ja myaank Jakoob, es*u* Jakoob nand*u*'*u*n ttuuñ mat majmajtsk ja myaanguty, di'ib*u* ty*u*mp 'yaats ja majmajtsk*u* israelit*u* ñaxwíñ*u*.

⁹ Tyad*u* Jakoob*u* myaanguty di'ib*u* *u*dsajtam n'apteety'ajt*u*m, kyaj ttukm*u*j'ij*u* ja myuga'ax Josee es ttukm*u*de'ky éxtum*u* m*u*duumb*u* ma y*u* Ejipt*u* ñax. Per*u* Dios y*u*'*u* kywent*u*'ajtyry*u* naty ja Josee, ¹⁰ es dyajp*u*dseemy ma naty 'yity ayo'onóty. Es*u* Dios tyuun es*u* Josee 'yagupúk*u*dat ja faraón, Ejipt*u* ryey. Es ja rey p*u*jták y*u* Josee éxtum*u* gobernador Ejipt*u* es nand*u*'*u*n ma ja rey*u* tyujk.

¹¹ Net myiiñ ja mak yuu, es*u* mak ayo'on 'yijty ma tugeky*u* Ejipt*u* ñax es Kanán, es*u* n'aptujk'ajt*u*m kyaj tpatt*u* ti jy*u*'xt*u*p. ¹² Es ko Jakoob tm*u*doy'ajty ko jap*u* triig*u* ma Ejipt*u*, ta tkejxy ja myaanguty, *u*dsajtam n'aptujk'ajt*u*m, es tjúy*u*t ja triig*u*. Net tim jawyiin oj ñajxt*u* ja n'aptujk'ajt*u*m. ¹³ Es ko myumajtsk ok ñajxt*u*, net*u* Josee t'anmaaydy*u* ja myuga'axuty: “Ej Josee, miits xymyuga'ax'ajtt*u*p.” Net ja Ejipt*u* ryey tnija'aj*u* ko y*u* Josee y*u*'*u* israelit*u*. ¹⁴ Net ja Josee tnigaj*u* tyeety Jakoob es nidugeky*u* myugu'uktujk, di'ib*u* nidug*u*'px majmók*u* ja ja'ay wyínuty. ¹⁵ D*u*'*u*n jyajty ja Jakoob es tsyunaaydyaknbejky jap Ejipt*u*. Okn*u*m 'ye'ky, es nand*u*'*u*n 'yo'ktaaydy*u* myaanguty. ¹⁶ Es d*u*'*u*n

* 7:8 Ix Luk*u*s 1:59.

oj yajmunejxy ja Jakoobu ņini'x jap Sikem, es dyajnaxtūjkū mā ja aānk di'ibu Abraān jyuuy mā yu Amooru myāānk.

17 'Es kumjékýñm jyata'añuty di'ibu Dios tyukmūwandakū Abraān, yu israelitū ja'ayuty tū myayū jap Ejiptū. 18 Net jap Ejiptū oj ryey'aty di'ibu naty kyaj t'ixy'aty ja Josee. 19 Tadu rey yajtuun ja axuk winma'añ es muk dyajmuduūñ nidugekyū ja n'aptūjk'ajtūm. Es t'anmaay yu u'unktaak u'unkteedyuty ko agwanū ja myāānk di'ibu maxu'unk'ajtp, tnika'aktūt es 'yooktūt. 20 Net ja Moisés jyajty naxwiiñ. Es jantsy tsuj ijty ja u'unk, es ja tyeety tyaak pyūjkū'kū tūguk po'o. 21 Net ko tnikaktū, ja reyū ñūx dyajpude'ky es dyaj'ye'ky éxtamū 'yu'ungūn. 22 Paaty ja Moisés ya'axpūjkūdu tūgekyū di'ibu ņija'ap Ejiptū. Ja'a ijty māj di'ibu myadyakypy es di'ibu tyiimpy.

23 'Ko tmūdajty justyikxy jumajt yu Moisés, ta jyanāñ tku'ixa'añ ja israelitū myūgu'uguty. 24 Ko jyajty ja Moisés, ta t'ijxy tu'ugū Ejiptū ja'ay ko axūk ttuñ tu'ugū israelitū. Net ja Moisés tniwaandúty yu myūgu'uk es dya'e'ky ja Ejiptū ja'ay. 25 Es yu Moisés tmūwinma'añbyáty ko yu israelitū myūgu'uktūjk tū tjaygyūkūdu ko yu Dios dyajtso'oga'añ ja israelítaty es tpujta'aga'añ yu Moisés éxtamū yajnitsókrū. Per yu'ujty kyaj tjaygyūjkūdu.

26 'Jakumbom ja Moisés tpaty nimajtsk ja israelítaty di'ibu naty jap naydsyi'kūp, es ja Moisés dyajkūxāñ ja tsip. Ta t'anmaay: "Miits mnaymyūgu'uk'ajtdap. ¿Ti ko mnaydsyiigūdu?" 27 Net di'ibu naty jyantsytsyi'kypy tnas'yojkūdu

ja Moisés, es t'anmaay: “¿Pún tu mbujta'agyuty éxtum windsun o justisun mat udsuty? ²⁸ ¿Ti xya'oogaambats, éxtum uxu'uy xya'e'ky ja Ejiptu ja'ay?” ²⁹ Ko tmadooyu tyadu, netu Moisés kyeky es ñejxy ma Madyanu ñax. Jap tsyunaay éxtumu jagam ja'ay es pyejky. Net trattu majtsku myaank.

³⁰ Ko ñajxy justyikxy jumajt, japu naty maj ittum myawingonu Sina'ii Kopk, net kyuxe'ky tu'ugu anklus ma tyoy tu'ugu apyñgyery. ³¹ Ko Moisés t'ijxy, ta du'ñu oj wu'umu. Es ko tmawingooñ es t'ijx'oyuyañ, net tmadooy ko Dios 'yanmaayu: ³² “Ujts Dios di'ibu Wyindsun'ajtypy ja m'aptajk Abraan, Isaa esu Jakoob.” Net ja Moisés tyajku tsuyiibu madu tsu'ugu, kyaj ñayduk'a'ijxu es t'ixut. ³³ Es ja Dios 'yanmaayu: “Yajjunák ja mgu'uk mdekykujxy, mat ko wa'ats ja it lugaar ma mdanu. ³⁴ Tuts n'ixy wi'ix 'yayowdu ja nja'ayuty jap Ejiptu, es tuts nmadoy ju'uy ya'axtu. Es paadyuts tu njunaky es nyajtso'oga'añuts. Pes min es ngaxut Ejiptu.”

³⁵ 'Oyjya'ijxma'tudu Moisés es 'yanmaayudu: “¿Pún tu mbujta'agyuty éxtum windsun o justisun?”, óknam Dios kyajxu tyadu Moisés éxtum windsun es dyajpudsumat jap Ejiptu, ja anklus di'ibu kuxu'k ma ja apyñgyery trupajku ja Moisés. ³⁶ Moisés dyajpudseemy jap Ejiptu n'aptajk'ajtam es ttuñ yu maj'ajtan esu ijxwu'umun jap Ejiptu es ma Tsapts Jikymyejyñ, es nandu'un ko justyikxy jumajtu naty 'yity maj ittum. ³⁷ Tyadu Moisés t'anmaay ja israelítaty: “Dios kyaxaampy tu'uk miidsu mmagu'uk éxtumu kyugajxpu, éxtumts uj tu xykyexy. Es xumyubáktut

yu'ū.”

³⁸ Esu Esteebu 'yak'anmaayū:

—Nan ja'a ja Moisés, jamū naty mūut mā ja mūj it, mā ja anklus myugajxū mā ja Sina'ii Kopk. Ja'a yajmooy ja ayuk di'ibū tuknija'ap wi'ix ja jiky'ajtūn es dyajnāxūt mā ūdsajtūm. ³⁹ Peru

n'aptūjk'ajtūm kyaj tmūmūdowandū ja Moisés, es t'ūxtijtū es jyajūmbitandū jatūgok jap Ejiptū.

⁴⁰ Net t'anmaaydyū ja Arón: “Ndsojktūpts es xya-jkójtū ja ndiósūts di'ibū ūdsūty xywyinyo'oyūdūp. Kyajts nnijāwūdū ti jajtū tadū Moisés di'ibū tū xyajpūdsū'amūm mā Ejiptū ñax.” ⁴¹ Net ja Arón

oj dya'agojwinnāxy tu'ugū tooru'unk ak oorū. Es net dya'o'ktū ja byorreegūty es ttukwindsū'kūdū ja tooru'ungū 'yagojwinnāx. Net tmūjtuundū ja xūū es xyondaktū mūt di'ibū tū dyajkojtū. ⁴² Net ja Dios ñikākūdū yū'ūjūty es tmastuttū es t'awdāttū ja mūdsā'ā di'ibū jam tsajpótū. Pes dū'ūn éxtūm jap 'yity kaxjā'ay mā yū Diosū kyugajxū ñeky:

Miits israelítūty, ¿ti ojts xya'ooktū ja mborreegū,
es ojts xytyukwindsū'kūdūts

ko m'ijty justyikxy jūmūjt mā ja mūj it?

⁴³ Kyaj dyū'ūnūty, mbagūūdyū ja tūjk mā 'yity ja Molok di'ibū miits m'awdajttūp,

es nandū'ūn mbagūūdyū mā 'yity ja Renfanū myūdsā'ā, di'ibū nandū'ūn m'awdajttūp.

Es ja Molok es ja Renfán,

kū'ūm miits xya'awingojnajxtū es
xy'awdatā'andū.

Paadyūts ūj miits nyajpūdsūmā'andū mā
mgajpūnūty es mā mnāxūty,

es ngaxa'añuts éxtum̄ m̄duumb̄ waan̄ jagam
m̄ Babiloñ̄ ñax.

44 Es̄ Esteeb̄ 'yakjan̄añ:

—Ma ja maj it, jam ja n'apt̄jk'ajt̄m̄ tm̄dajtt̄
tu'uḡ wit tsajpt̄jk̄ m̄ ja Dios t'awdajtt̄. Dios ja
Moisés tyuk'ijx̄ wi'ix̄ tkój̄t̄. 45 Es ja n'apt̄jk'ajt̄m̄
t'axájud̄ ȳ tyad̄ wit tsajpt̄jk̄ éxtum̄ kuma'añ.
Es̄ tyad̄ Joswee es di'ib̄ m̄m̄t̄ myiñ̄, dyajmiiñ̄
ja wit tsajpt̄jk̄ ko Dios dyajp̄dseemȳ yaa ja
jekyjya'ay es tmooy ja ñax ja israelít̄ty. Es d̄'un
'yijtt̄ m̄ ja Davit̄ tiemp̄. 46 Es ȳ Davit̄ pyat
ja may'ajt̄n̄ Dios wyindum̄, es 'yamdooy es dya-
jkój̄t̄ tu'uḡ t̄jk̄ m̄ tsȳm̄n̄t̄ ja Dios di'ib̄ Jakoob
'yawdaj̄t̄. 47 Per ja Salomonk, Davit̄ myaank̄, ȳ'u
kyoj ja Dios̄ tyajk̄. 48 Per kyaj ja Dios Tsajpót̄m̄d̄
tsȳm̄n̄ m̄ ja tsajpt̄jk̄ di'ib̄ ja'ay kyejpy. Ext̄m̄
jȳn̄añ ja Dios̄ kyugajx̄p̄:

49 D̄'un ja Dios̄ jȳna'añ:

“Ȳ tsajp̄ ȳ'uts n'uñ̄aaydyakn'ajt̄py,
es ja naxwíñ̄d̄ ȳ'u m̄ds̄ ndeky nbujta'aky.
¿Di'ib̄ d̄un̄ t̄jk̄ mgojánd̄p̄ esuts ̄j̄ jap̄ nds̄m̄n̄t̄,
o ja lugaar̄ mats̄ ̄j̄ nbo'x̄t̄?

50 Pes ̄j̄ts̄ k̄'um̄ t̄ nbujta'aky t̄gekȳ ȳ'u.”

51 Es ja Esteeb̄ ni'iḡ t'ak'anmaaydȳ:

—Miids̄ty kyaj 'yóȳty ja mwinma'añty, paaty
kyaj xymȳdowa'and̄. Tuk nax ti'igȳty miids̄ty
m̄t̄ ja m'apt̄jk̄ty, taaȳm̄ miids̄ty nand̄'un
xymȳdsip'att̄ ja Espírit̄ Sant̄. 52 Ja'a ko
ȳ'uj̄ty 'yax̄ktuund̄ nid̄gekȳ Dios̄ kyugajx̄p̄
es ext̄ dya'o'kt̄ di'ib̄ jékȳp̄ kyajx̄ ko myina'añ
ja di'ib̄ jiky'ajt̄ t̄y'ajt̄n̄ m̄m̄t̄. Es ko oj myiñ̄,
miits̄ mḡyajkt̄ es 'yooḡt̄. 53 ¡Miids̄ty di'ib̄ t̄

t'axájudū ja Diosū 'yana'amun di'ibū ja'agyujxmū
anklūs myajmoodyū, kyaj tū xymyūmūdowdū!

Esteebū 'yeeky

⁵⁴ Ko yū di'ibū ana'amdup muj tsajptugóty
tmūdoodū yū tyādū ayuk, ta jyot'ambujktū es
ñaydyutskā'tudū ja'agyujxm ja Esteebū. ⁵⁵ Perū
Esteebū, mooyū ja Espírítū Santū ja muk'ajtūn esū
winmā'añ es ttun tkajxat di'ibū Dios tseyjpy, es
pyat'ijxy jam tsajpótū es t'ijxy ja Diosū myuj'ajtūn,
es ja Jesús tyanū agā'añdsyoo mā Diosūn. ⁵⁶ Net
'yanmaayudū ja Esteebū:

—jixtū! N'ijxyryuts ja tsajp awā'ats, es ja
Naxwíñudū Ja'ayudyū Kyudūnaabyū pyū'aay
agā'añdsyoo ja Dios.

⁵⁷ Es di'ibū ana'amdup muj tsajptugóty t'amajstū
tyatsk kadiibū tnakymūdówdūt. Ta yaxkaktū
jantsy muk es tmūdsiptso'ondū ni'igū ja Esteebū
es dya'ooga'andū. ⁵⁸ Net dyajpūdsūmūdū jap
Jerusalén es tkukā'tstū. Es di'ibū tyuundū, ja
di'ibū ñi'u'unūdū, tkuyajktū ja ñikujxyudū wit
es ttukkūdjkdū tu'ugū unā'k di'ibū xyū'ajtypy
Saulū. ⁵⁹ Es ko jam tsaaga'tstū ja Esteebū, net ja
Esteebū kyajxta'aky:

—Windsún Jesús, axájuts ja n'anmujā'an.

⁶⁰ Net ñaygyoxtnāaydyákū ja Esteebū es
yaxkeky muk:

—Windsún Jesús, katū xyryujta'aky ñikujxm yū
tyādū peky.

Es ko dū'un jyūnāñ, net oj 'yo'knū.

8

Saulū trajūdity ja mūbujkputujk

1 Es ja Saulu yu'u muut ñaybyujkudu di'ibu ya'o'ku Esteebu.

Nan ja xuu oga'an trajudijttaktu mukta'aky ja mubujkrutujkuty di'ibu jap Jerusalén. Es nidugekyu ja mubujkpu pyudsuumdu jap Jerusalén es ñaywya'xtaayudu ma ñaxudyu Judeeu esu Samaaryu. Yu'uyu apóstulaty oj wyu'umdu jap Jerusalén. 2 Es nija'ajuty di'ibu Dios 'yawdajttup, dyajnaxtujkudu ja Esteebu es tniyuuy tniyaxtu. 3 Per ja Saulu tpadu'udujku ja ja'ayuty nidugekyu di'ibáty ja Jesús pyanujxtup, tujkm tujkm tju'ttu yedyujk toxytyujk, trawijts trajudojttu es ttsuumdu.

Kristu yajnimadya'aky ma Samaaryu

4 Es di'ibáty pudsuumdu jap Jerusalén tkajxwaxtu ja Diosu 'yayuk es ja ñitsokun oymyaaty ñijxtu. 5 Du'unu Felipe ttuun es ñejxy ma tu'ugu Samaaryu kajpn. Es net dyajtsondaky tkajxwa'xy ko Jesús yu'u Kyristaty di'ibu Dios tu tkexy. 6 Es ja ja'ay ñaymyujkudu nidugekyu, es tmudoo'ijttu yajxon di'ibu ja Felipe kyajxypy, es t'ijxtu nandu'un ja ixwumun di'ibu myudajtypy ja muj'ajtun di'ibu Felipe tyuun. 7 Es may ja ka'oybyu t'axkejxy ja Felipe, es ya'axtu ja ka'oybyu ko pyadsemy. Es mayu xux ja'aydyujk es ja tekymya'atru 'yagudaktu. 8 Paaty nidugekyu ja'ay ma ja kajpn wyu'umdaaydyu jotkujk.

9 Jap tsyunaay tu'ugu yedyujk di'ibu xu'ajtypy Simonk. Es ja'a ijty bruju es twin'uun ja ja'ay jap ma tugekyu Samaaryu ñax es t'anuumdu ko yu'u muj 'yity. 10 Nidugekyu ja'ay muj mutsk tmubujktu es t'anmaaydyu:

—Tyadu Simonk tųy'ajtun ko Diosu myak'ajtun tmudaty.

¹¹ Paaty tmubejky ja ja'ayuty ko jeky tu twin'uñ mat ko byrújaty. ¹² Es ko Felipu tyuk'uxpųjku ja oybyu ayuk di'ibu ñigajxypy ja Diosu kyu-tujkun, es tu tkexy ja Jesús éxtam ja Kristu, net tmubųjktu ja ja'ayuty es ñubajttu, yedyųjk toxytyųjkyty. ¹³ Nandu'unu Simonk tmubejky es ñubejty. Net dyajtsondáky es tjamyudajty ja Felipu. Es ko t'ijxy tyadu ixxw'u'mun di'ibu myudajtypy ja mųj'ajtun di'ibu tyuun ja Felipu, net du'uñ wyu'umu ja Simonk.

¹⁴ Ko ja apóstuluty japu naty Jerusalén tmudoodu ko yu Samaaryu ja'ayuty tu tkupaktu ja Diosu 'yayuk, net tkajxtu Peedru es ja Fwank. ¹⁵ Ko jyajttu jap Samaaryu, net kyajxtáktu es t'amdoodu ja Dios es tmo'oyut yu Espiritu Santu di'ibáty myubųjktu, ¹⁶ ja'a ko kyajnumu naty jya'ty ja Espiritu Santu ma yu'ųjty, je'eyu naty tu ñubatttu mat ja Nindsun'ajtam Jesusu xyu. ¹⁷ Es ko kyajxtaktaaydyu, net ja Peedru esu Fwank tku'unikoonda ja ja'ayuty, es du'un oj t'axájudu ja Espiritu Santu.

¹⁸ Ko ja Simonk t'ijxy ko ja Espiritu Santu tu myiñ ko ja apóstuluty tku'unikoonda ja ja'ayuty, net t'awa'anu meñ, ¹⁹ es t'anmaay:

—Meegyuts ųj nandu'unu tadu mak'ajtun, es kots ųj ngu'unikónudats ja ja'ayuty oytyim pánuty, 'yaxájudap ja Espiritu Santu.

²⁰ Net ja Peedru 'yanmaay:

—Oyu tadu mmeeñ tyimtųgóyut mat mij. ¿Tii mjunaamp xytyijy ko di'ibu Dios ñayajkypy, mbaat

xytyijy yajjúy mat ja meeñ? ²¹ Kyaj mbaat xytyuñ mat udsuty ja Diosu tyuunk, ja'a ko mwinma'añ kyaj wyā'adsuty madu Dios. ²² Mastu'udu tadu m'axuk winma'añ. Mūnu'xta'agu Dios es mbojpmā'xudat. ²³ Nnija'abuts ko naywyinnaxu xyjawu es ja peky mya'ijtup éxtamxyup tsimy m'ity.

²⁴ Net ja Simonk 'yadsooy:

—Mūnu'xta'aktu miidsudyu Nindsun'ajtum Jesús es kyajts uj du'un njátut éxtam tu mjuna'añ.

²⁵ Ko Peedru es ja Fwank t'awa'anudu yu Nindsun'ajtum Jesusu 'yuxpajkun, net tkajxwa'xtu ja oybyu ayuk mā mayu samaritanu kajpn. Oknum jyumbijttu Jerusalén jatugok.

Felipu esu Etyopiiu ja'ay

²⁶ Es ko 'yijtyu tyāadu, tu'ugu Diosu 'yanklus myiñ mā Felipu es 'yanmaayū:

—Pudsūm yaa. Nujx mā muj tu'u kujanak di'ibu nujxp Jerusalén exta mā Gazu kajpn es ñaxy mā ja muj it.

²⁷ Felipu tsyo'oñ es ñejxy. Es jap tpaty tu'ugu yedyujk, Etyopiiu ja'ay. Ja'a ijtp tesoreeru mā ja toxytyujk Kandasu, Etyopiiu reynu. Tu 'yotsy jap Jerusalén es t'awdaty ja Dios. ²⁸ Jumbijnubu naty mā ja kyajpn, ttuk'u'uñu ja kyarru es t'ixy ja Diosu kyugajxpu Isaiiu ñeky. ²⁹ Net ja Espiritu Santu 'yanmaayū ja Felipu:

—Mawingón es naybyāadudu madu tadu karru.

³⁰ Es ko tmawingooñ ja Felipu, net tmadooy ko tkajxy ja tesoreeru ja Isaiiu ñeky. Esu Felipu dyajtuay:

—¿Ti mnija'ap di'ibu jam mgajxyru?

31 Es ja tesoreer_u 'yadsooy:

—¿Wi'ix_uts nnijáw_ut p_un kyajts p_un xy'awan_u?

Es t'amdooy ja Felip_u es pyát_ut mā jam 'yu'uñ_u.

32 Mā jam_u jaaybyajt_un di'ib_u naty kyajxypy, ja ijty y_u tyā_udu:

Oj tm_unejxy mā 'ye'ky éxt_um ja borreeg_un.

Es d_u'u_n éxt_um ja borreeg_u ko ja'ay tnikeepy wye'emy uum,

nan kyaj oj ja 'yā_u dyajwa'xy.

33 Es mā 'yayo'on'ajty,

kyaj yajtuuñ ja ja'ay t_uy'aj_un m_uut.

¿Es p_un mbaat jy_una'añ ko y_u'u tt_ump t'aads_uty?, ja'a ko ja jyiky'aj_un oj yajp_ujk_u y_u naxwiñ.

34 Net ja tesoreer_u dyajt_uy ja Felip_u:

—Anmaagy_uts, tun_u may'aj_un, ¿p_un_u d_u'u_n ñimadyakyp_u y_u Dios_u kyugajx_up_u? ¿Y_u'u k_u'u_m nayñimadyá_uk_up, o wiink ja'ay_u?

35 Net ja Felip_u tmadyaage'ky ja jaaybyajt_un di'ib_u t_u tkajxy, es t'awā'ā_un ja oyby_u ayuk di'ib_u Jesús ñigajxypy. 36 Es ko ñajxt_u mā tu'ug_u n_uu, ta ja tesoreer_u jy_unáñ:

—Yā_u ta ja n_uu. ¿Kyajts mbaat xyaj_unabéty_u?

37 Es ja Felip_u 'yadsooy:

—P_un mm_ubejkyp_u m_ut win_u mjot, mbaat.

Es ja tesoreer_u 'yadsooy:

—Nm_ubejkyp_uy_uts ko y_u Jesukrist_u y_u'ujaty ja Dios_u 'yU'unk.

38 Net t'anmaay es dyajwā'k'áw_ut ja kyarr_u. Ta jy_unajkt_u nimajtsk mā ja n_uu. Ta ja Felip_u dyaj_unabejty ja tesoreer_u. 39 Ko py_uds_umd_u mā ja n_uu, y_u Ninds_un'aj_um_u Jya'aj_un y_u'u my_un_ujx ja Felip_u, es ja tesoreer_u kyaj ñaky'ijx_u. Ta ja tyu'u

dyaj'yo'oyñu jantsy xondakp. ⁴⁰ Es ja Felipu jyajty ma Azotu kajpn, es ñajxy kajpnğajpn es tkajxwa'xy ja oybyu ayuk, ja nitsokun di'ibu Jesús yajmiimpy, extu ko jyajty Sesareeu kajpn.

9

Saulu jyodumbity

¹ Ja Saulu kyaj tmastu'uty es tkajxykyopk'átut ma ja ja'ay di'ibáty 'yaxájudu ja Jesús éxtam ja Kristu. Paaty oj ñejxy ma ja teedywyindsungópk, ² es t'amdooy yu ñeky es ñajxa'añ ma ja tsajptajk jap Damasku, es t'uxta'aya'añ ja ja'ay, yedyujk toxytyujkuty, di'ibu pyanujxtup ja Jesús éxtam ja Kristu, es tsuma'añ es dyajmina'añ Jerusalén. ³ Es ko ñejxyu naty tu'am, timja'tánubu naty Damasku kajpnóty, net oj ñimiñaty muk tu'ugu jajun di'ibu tso'omp tsajpótm es jya'ty ma yu'u. ⁴ Net ja Saulu kyudaay naxkujxy, es tmudooy ko yajmugajxy:

—Saulu, Saulu, ¿ti kots xypyajudity?

⁵ Net ja Saulu dyajtuuy:

—¿Mbán mijts, Windsún?

Es 'yadsooju:

—Ujtsuts Jesús di'ibu mij mbajudijtypy. Ku'm mnayyajtsayútyaty éxtamu yuubu ko tnepy yu kepyujptsétsy. ⁶ Pudu'uk. Nujx kajpnóty. Jap mya'anuumat ti mdúnup.

⁷ Es ja yedyujkuty di'ibu mudu naty jyudity ja Saulu, du'añu wu'u'mudyaaydyu ko tmudoodu tu'uk kyajxy es kyaj pún t'ijxy. ⁸ Net ja Saulu pyude'ky naxkujxy, per ko oj 'yijxwa'xy, kyaj mbaat 'yok'ijxnu. Es du'añu oj myunujxudu witsy

jap Damasku. ⁹ Es jap 'yijty tūguk xuu wiints, es kyaj kyay 'yiiky.

¹⁰ Jap Damasku tsyunaay tu'ugu ja'ay di'ibu xyu'ajt Ananiius, di'ibu pyaduun ja Jesús. Ta ja Jesús 'yanmaay iixma'tungyujxm:

—¡Ananiius!

Ta 'yadsooy ja Ananiius:

—Nindsun'ajtam, tyajuts.

¹¹ Net ja Jesús 'yanmaay:

—Nujx mā tu'u di'ibu xyu'ajtypy Tudyu'u. Mā Juudusu tyujk xyajtūwat tu'ugu yedyujk, Tarsu ja'ay di'ibu xyu'ajtypy Saulu. Kajxtákr yu'u. ¹² Tuts nduk'ixy iixma'tungyujxm ko mij mduku mā 'yity es xkyu'unikoñ. Ta 'yijxpejky jatugok.

¹³ Es ko tmdooyu tyaadu, net ja Ananiius 'yadsooy:

—Per Windsún, may ja ja'ay tū xy'anuumats wi'ix tū ttuñ axuuk di'ibu mij mja'ay'ajttap Jerusalén. ¹⁴ Es tyam myiñ yaa nandu'un mat ja ñeky di'ibu tū myo'oyuty yu teedywyindsunaty, es tsuma'añ tmatsa'añ yu ja'ay nidugekyu di'ibu yaa m'awdajttap.

¹⁵ Jesús 'yanmaay:

—Nujx, ja'a ko tuts nwin'ixy yu ja'ay es yu'ats ngaxaampy es tkajxwaxut ujtsu nja'a mā wiinkru naxwíñudu, mā ryéuty, es nandu'un mā israelitu ja'ayuty. ¹⁶ Es nduk'ixupts wi'ix mak 'yayówat ujtskyujxm.

¹⁷ Net ñexy ja Ananiius es tyujku tugoty mā 'yity ja Saulu, es tku'unikooñ es t'anmaay:

—Māgu'uk Saulu, yu'ats xkyajxp ja Nindsun'ajtam Jesús di'ibu kuxu'k jap tu'ajp mā naty mmiñ. Xkyéxyuts es m'ijxwaxut jatugok

es ja Espírítu Santu mmo'oyudut ja muk'ajtun esu winma'añ es xytyun xykyajxut di'ibu Dios tsyejpy.

18 Netyu oj kya'ay Saulu wyiinóty éxtamu ajkx nimeeñ, es 'yijxpejky jatugok. Net ja Saulu oj ñubety. 19 Ta kyaay 'yiky es tpejky ja myujaa jatugok, es oj 'yakwu'umu waanu mudu Jesusu 'yuxpukpu di'ibu tsunaaydyup Damasku.

Saulu tkajxwa'xy ja Diosu 'yayuk jap Damasku

20 Net ja Saulu dyajtsondáky tkajxwa'xy ma ja israelítadyu tsyajptuk ko Jesús yu'u Dios ja 'yU'unk, ja Kristu. 21 Nidugekyu ja'ay di'ibu myudoodu, net du'uñ wyu'umadyaadyu, es ñay'anmaayudu:

—¿Tii kyaju tyaadu yu'ujuty ja ja'ay di'ibu pyajudijt es tmajtsy ja ja'ay di'ibu myujja'ap ja Jesús jap Jerusalén? ¿Tii kyaj tyaadu yu'udyu di'ibu yaa tu jya'ty es tmátstat pánuty kyupuktuap ja Jesusu 'yuxpukpu es dyajnjxtut ma ja teedywyindsúnty?

22 Esu Saulu tkajxwa'xy mut waanu ni'igu ja muk'ajtun es dya'ixuty ko Jesús yu'u Kristu. Es kyaj tmawinma'añbyaattu wi'ix 'yadsoojumbíttut ja israelítuty di'ibu tsunaaydyup Damasku.

Saulu kye'eky

23 Es ko jeky 'yijty, net ja israelítuty ñaygyajxudu es dya'ooga'andu Saulu, 24 per ja Saulu ya'awa'anu. Xuuñ koots ja israelítuty 'yadunaayu ma kyajpnduku es dya'ooga'andu, 25 per ja mubukputuk trujáktu ma tu'ugu muj katsy es dyajnjajktu mut ja tejxyñ, tkutuyñajxtu koots ma ja kajpn nabots. Es du'un dyajkáktu Saulu.

Saulu jya'ty Jerusalén

²⁶ Ko Saulu jyajty Jerusalén, net ñaybyuwa'ku mut ja di'ibu Jesús 'yawdajttap. Per ja ja'ay di'ibu jap ijttap, tsu'kudu es wyinmaaydyu ko Saulu nuغوو 'yanda'aky ko tu tmbeky ja Jesús. ²⁷ Per ja Bernabee yu'u oj dyajnejxy es tkuyajky ma ja apóstuluty es tmadyaky wi'ix yu Saulu tu t'ixy ja Jesús tu'aay es wi'ixu 'yanmaayy. Nandu'an tmadyaky wi'ix ja Saulu tkajxwa'xy muk aa muk jot jap Damasku ko Jesús yu'u Kyrístuty. ²⁸ Net ja Saulu oj wye'emy mut yu'ujuty, es ja'a muut ñaxy tyuku Jerusalén, ²⁹ es myadya'aktu es ñaygyajxytsyiigudu mut ja israelítuty di'ibu kajxp grieegu. Per tadu ja'ayuty ya'oogándap ja Saulu. ³⁰ Es ko ja Saulu ja myagu'uktujk tnija'adu, net tmunujxtu ma Sesareeu kajpn. Ko jap tso'oñ, ta ñujxnu ma kyugajpnuty jap Tarsu.

³¹ Agujk jotkujk tsunaaydyu ja mubujkputujk jam Judeeu ñaaxóty, Galileeu es Samaaryu, es myujwiinudu ja myubujkun. Du'añum ja Nindsun'ajtam twindsu'ugudu, es mut ja Espiritu Santu pyudujkun ñimay'u'adu'utstu.

Eneeu yaguda'aky

³² Es ko Peedru tku'ijxy ja myumubujkputy, nandu'an oj ñejxy ma Liidu kajpn tku'ixa'añ di'ibu Dios jya'ay'ajttap jap. ³³ Es tpaty tu'ugy yedyujk di'ibu xuy'ajtypy Eneeu, di'ibu naty tu kyo'knaayñ tuktujk jumujt es tu 'yijnu xux. ³⁴ Esu Peedru 'yanmaayy:

—Eneeu, Jesukristu mya'agudáku. Pudu'uk. Winya'abu mmabajn.

Net ja Eneeu pyude'ky ko ya'anmaay. ³⁵ Es nidugekyu ja'ayuty di'ibu tsunaaydyu Liidu es

Sarón t'ijxtaaydyu ko 'yaguda'aky ja Eneeus. Ta tmastuttu ja jyeky winma'añaty, es tranujxtu ja Jesusu 'yaxpukun.

Dorkus jyikyryeky

³⁶ Ma ja Jope kajpn, jaa tu'ugu toxytyjk tsynaay di'ibu Jesús 'yawdajtypy. Ja'a xuy'ajtypy Tabitu, di'ibu ayuk wimbudsump grieeu Dorkus. Tyadu toxytyjk tim tuump yajxon es tpuduku ja ja'ay di'ibu ayoodup. ³⁷ Net pya'ambejty ja Dorkus es 'ye'ky. Net yajpujy ja ñini'x es tpejtaku ma tu'ugu kwartu tuk niku'uybyu. ³⁸ Jope yu'u mywingon ja Liidu. Es ja'a ko di'ibu 'yawdajttup ja Jesús tnijawudu ko Peedru naty 'yity Liidu, net tkajxtu majtsku myugu'uk es t'anumudat ja Peedru:

—Jottugoy, jo'om Jope.

³⁹ Net ja Peedru oj ñejxy mat ja ja'ayaty. Es ko jyajty, ta yajmunejxy ma ja kwartu ma 'yity ja o'krus Dorkus. Es nidagekyu ku'ekytyo'oxyuty jyu'uy ya'axtu, es ttuk'ijxtu Peedru ja witu jembyu esu wiingátyryu wit di'ibu Dorkus yajkojy ko jyiky'ajty. ⁴⁰ Net ja Peedru t'anmaay yu ja'ay es pyudsumdajayut nidagekyu. Net ja Peedru ñaygoxtunaaydyaku es kyajxtaky, tnaxma'ijxu ja o'krus Dorkus es t'anmaay:

—Tabitu, pudu'uk.

Net ja Dorkus dyajwa'xy ja wyiin. Es ko t'ijxy ja Peedru, ta wya'tskujku. ⁴¹ Net ja Peedru tmajtsy kyuhgijxy es dyajpude'ky. Net tmugajxy ja Dorkusu myugu'uk esu ku'ekytyo'oxyuty, es ttukkudujku jiiky. ⁴² Es nidagekyu ja'ay tnija'adyaaydyu jap Jope ko Dorkus tu jyikyryeky, es may tmuujktu ja Jesús éxtamu Wyindsun.

43 Peedru oj wye'emy kanak xuu Jope ma ja po'ogo'tspu Simongu tyujk.

10

Peedru esu Kornelyu

1 Jap Sesareeu kajpnóty tsynaay tu'ugu yedyujk di'ibu xuy'ajt Kornelyu. Ja'a ijty soldaadu windsán ma ja Batayonk Italyanu. 2 Pes ja Kornelyu es púnuty muut tsynaaydyup ma juun tyujk, ti'igu t'awdattu Dios es twindsu'ugudu. Nandu'un tmooy ni'igu limosnu es trupuku ja israelítaty, es du'añnu t'awdaty ja Dios. 3 Tu'ugu xuu, éxtum tuguk yaxpnu, net t'ijxy jantsy wa'ats ijxma'tungyujxm tu'ugu Diosu 'yankus tyuku ma yu'u naty es 'yanmaay:

—¡Kornelyu!

4 Es ja Kornelyu t'ixy ja anklus mut ja tsu'ugu. Net dyajtuuy:

—Anmaagyuts, Windsán. ¿Ti mdsejpy?

Net ja anklus 'yanmaay:

—Dios tu tmudoy ko mgajxta'aky es ñija'ap wi'ix xypyuduku ja ja'ay di'ibu tugoy'ajtxup. 5 Kax ja ja'ay jap Jope es yajwówat ja ja'ay di'ibu xuy'ajtypy Simonk, di'ibu nandu'un xuy'ajtr Peedru. 6 Jap tsuunu ja muxuu Simonk, po'ogo'tspu di'ibu tsynaapy mejyñbyu'ay.

7 Ko ja anklus oj ñujxnu, net ja Kornelyu tmugajxy majtsku tyuumbu es tu'ugu syoldaadu di'ibu tyukmujotkujk'ajtypy oytyiity es y'awdajtypy ja Dios. 8 Ko ttukmumadyaktaay, net tnigajxu Peedru jap Jope.

9 Jakumbom niduguk tyu'uoyo'oydyu. Ko ky-ijkyxuy'ajnu, tmwingoonu Jope kajpn, net ja

Peedru pyejty tujk nikujxy es kyajxta'aga'añ. ¹⁰ Es nuḡoo naty 'yok'yu'o'kən, abátarḡum naty ja kyaaky tyojx es kyaya'añ, net ja Dios ttuk'ijxy ja Peedru ¹¹ ko ja tsajp 'yawa'atsy es ko kyada'aky naxwiiñ di'ibu kuxu'kp éxtam tu'ugu muj wit 'yamajts'ity taxk eskin. ¹² Jaru naty may juyujk di'ibu taxku tyeky, di'ibu kaagudijtr esu tsá'añ. ¹³ Netu Peedru tmudooy kyajxy tsajwínm, es 'yanmaay:

—Pudu'uk, Peedru. Ya'ook es xytsyu'udsat.

¹⁴ Esu Peedru 'yadsooy:

—Kyaj Windsán. Kyajts nje'xuyñm di'ibu ja'ay ya'axu'kup o yajpekykya'ap.

¹⁵ Net jatugok tmudooy tsajwínm kyajxy, es 'yanmaay:

—Di'ibu Dios tu dyajwa'atsy, katu mij xy'andijy di'ibu ya'axu'kup o yajpekykya'ap.

¹⁶ Ja'a jyajtū tūguk ok, es net jatugok jyumbijty di'ibu kuxu'k éxtam ja muj wit tsajwínm. ¹⁷ Ta ja Peedru jyotmay'e'ky ti myadyakypu tyadu ijxma'tūn. Net jyajttu ja Kornelyu ja jya'ayaty mā ja Simongu tyujk aa, es dyajttudu puñ yu'u tyujk.

¹⁸ Net dyajttudu:

—Jaru Simonk, di'ibu nandu'un xyu'ajtr Peedru, mā tyadu tujku?

¹⁹ Es ja Peedru tamu naty tujkkujxm jyotmay'eeky ko ti 'yandijpy di'ibu tu t'ixyu naty. Es ja Espiritu Santu 'yanmaay:

—Ta ja'ay niduguk m'uxta'ayaty. ²⁰ Pudu'uk, junak es nujx mudu tadu ja'ayaty. Kyaj xyujprjāwut. Ujts tu ngexy.

²¹ Net ja Peedru jyunajky mā naty jap 'yawíxyuty ja Kornelyu ja jya'ayaty, es t'anmaay:

—Ūjtsu du'an di'ibu m'uxtaaydyap. ¿Ti mnimi-indap?

²² Ta 'yadsoodu:

—Yu'uts xykyajxp ja soldaadu windsún Kornelyu, tu'ugu yedyujk di'ibu jiky'ajtp tų'ajtun muut es di'ibu wyindsu'kup ja Dios, es tsojkudap nidugekyu ja israelítaty. Es tu'ugu Diosu 'yanklus 'yanmaay es mij myajwówat es mnųjxut ma ja Kornelyu tyujk. Es ja Kornelyu tmudowa'añ di'ibu mij mgajxyry.

²³ Net ja Peedru dyajtujku, es wye'emy mut yu'u tuk tsuu. Ta jakumbom ja Peedru jyamyudajtadu ja Jope ja'ayuty di'ibu 'yawdajttap ja Jesús.

²⁴ Ta jakumbom jyajttu jap Sesaree ma ja Kornelyu 'yawíxyuty mut ja myugu'uktujk esu myatnaymyaayubuty di'ibu tu twoy. ²⁵ Ko Peedru jyajty ma ja Kornelyu tyujk, net pyudseemy ja Kornelyu. Ta ñaygyoxtnaaydyáku Peedru wyinduuy es twindsu'uguya'añ. ²⁶ Ta Peedru wyijtsu'ku, es 'yanmaay:

—Tanu. Ūj nandu'unats nja'ayuty éxtam mijun.

²⁷ Es tmųgajxy tyujkadu tagoty. Jap tpaty ja Peedru mayjya'ay tu ñaymyíkyuty. ²⁸ Net ja Peedru jyunañ:

—Miits mnija'adap ko yu israelítaty jyuna'andu ko pyekykya'at ja israelitu ja'ayuty ko ñaymyúkadut mut ja wiink ja'ayuty o tyúkat ma wiink ja'ayu tyujk. Peru Dios tats xytyuknijawu kyajts njuna'anut ko 'yaxukja'ayuty pán. ²⁹ Paaty kots oj xywyowdu, nétyuts mbadso'oñ, ni wi'ixuts nga'anmaay. Tyam awa'anugats tits ko oj tu xywyoy.

³⁰ Net ja Kornelyu 'yadsooy:

—Tyam myajtaxkxuur, éxtum tyadu ooru, tyadsu naty uj ndugótyuts n'ayu'aty es ngajxta'agyuts. Net kyuxe'ky tu'ugu yedyujk es ja wyit jantsy t'xp. ³¹ Nétuts xy'anmaay: “Kornelyu, Dios tu tmdoy ko mgajxta'aky es ñija'ap wi'ix tu xpyuduku di'ibáty tugoy'ajtxudup. ³² Nigaxu jap Jope tadu ja'ay di'ibu xyu'ajtypy Simonk, di'ibu nandu'un xyu'ajtp Peedru. Jap 'yity ma po'ogo'tspu Simonk di'ibu tsunaapy mejuñbyu'aay.” ³³ Nétyuts mij nnigajxu es mya'uxta'ayut, es tu xytyuñu may'ajtun es tu mmiñ. Paaty nidugekyu n'ijtam tyam ma ja Dios, es nmadowa'añuts di'ibu Nindsun'ajtam tu tkexy es xy'awánudats.

³⁴ Net ja Peedru t'anmaay:

—Tyámuts njaygyuku ko t'ay'ajtun ja Dios nidugekyu ja'ay ttsojkt'aay, ³⁵ es tkupajkt'aay oytyim pán ja'ayuty di'ibu windsu'kadup es tmdúñ. ³⁶ Dios t'anmaay ja israelitu ja'ay es t'awa'anu ja ayuk di'ibu yajjotkujk'átudup Jesukristukujxm, di'ibu tugekyu ñiwindsun'ajttaapy. ³⁷ Miits mnija'adup nandu'un di'ibu tu tyuñ tu jyátyuty ma ja israelítudyu ñax, tsyondaky Galileeu ko tu Fwank tkajxwa'xy es ñubátut ja ja'ayuty. ³⁸ Mnija'adup nandu'un ko Dios yu'u myooy ja Jesús nazarenu ja myuk'ajtun es ja Espiritu Santu. Es ja Jesús ttuñ yajxon es dya'agudaky nidugekyu di'ibu mat ja mujku'ugópk ja myuk'ajtun 'yayoodup. Tyadu Jesús tyuun mat ko Dios mat 'yity. ³⁹ Es uudsuty, apóstaluty, testiigats nidugekyuty di'ibu Jesús tyuun ma ja Judeeu ñax es nandu'un ma ja Jerusalén kajpn. Oknum dya'o'ktu, tkuduydyu kruuzkujxy. ⁴⁰ Peru Dios

yu'u yajjikypujk ko tyugukxubejty, es dyajkuxe'ky ma udsuty. ⁴¹ Kyaj kyuxe'ky ja Jesús ma ja'ay nidugekyu, je'eyu kyuxe'ky ma udsuty di'ibu Dios xywyin'ijxtats jayujp éxtamu testiigu. Udsuty kaay úktupts mut ja Jesús ko Dios tu dyajjikypyéky. ⁴² Esu Dios tu xkyéxyuts esuts ngajxwa'xut mut ja ja'ayuty es n'awánuduts ko Dios tuj'ajtán tu trujta'aky ja Jesús éxtamu fwezán mut ja jikypyu es mut ja eekypyu. ⁴³ Nandu'un jékyup nidugekyu Diosu kyugajxpu tmugajxtu ja Jesús, es t'anmaaydyu ko nidugekyu di'ibu myubujktup es t'axájudu Jesús, yu'u yajma'xtup ja pyojpu.

Espíritu Santu myiñ ma di'ibu kyaj 'yisraelítaty

⁴⁴ Peedru tambaadu naty kyajxy ko ja Espiritu Santu myiñ ma nidugekyu di'ibu myudoo'ijttup éxtamu Peedru jyuana'añ. ⁴⁵ Net ja israelítaty di'ibu myubujktu Jesús es mut ja Peedru myiindu, du'añu wu'umudyaaydyu ko Dios tkejxy ja Espiritu Santu nandu'un ma ja'ay di'ibu kyaj 'yisraelítaty, ⁴⁶ ja'a ko tmadooy ja ja'ay kyajxtu wiingáty ja ayuk es t'awdaty ja Dios. ⁴⁷ Net ja Peedru jyunáñ:

—Mugu'uktujk, ¿pán nidu'uguty miidsaty kyaj ttseky esu tyadu ja'ay ñubáttat?, ja'a ko Dios tu tkexy ja Espiritu Santu ma yu'ujuty éxtam nandu'un udsajtam.

⁴⁸ Net ja Peedru 'yanmaayu es ñubáttat mut ja Jesukristu xyuguyjxm. Ko ñubejty, net ja Peedru t'anmaaydyu es 'yakwu'umut majtsk tuguk xuu mut yu'ujuty.

11

Peedru t'awanu ti ko ñejxy ma kyaj 'yisraelítaty

¹ Es ja apóstaluty es ja myngu'uguty di'ibū jap Judeeū myubujktū Jesús, tmūdoodū ko nandū'an yū Sesareeū ja'ayuty di'ibū kyaj 'yisraelítuty tkupujktū Diosū 'yayuk. ² Es ko Peedrū jyumbijty jap Jerusalén, ja israelítuty di'ibū pyaduundap ja tsiky'ajtūn es tmubuktū Jesús, net oj t'oodū Peedrū dū'n:

³ —¿Ti ko oj tū xykyu'ixy di'ibū kyaj 'yisraelítuty, es tū xymyutkay?

⁴ Net ja Peedrū tmadyaky extū mā tsyondaky tugekyū di'ibū naty tū jyátyuty, es t'anmaay:

⁵ —Ťj tápudsū naty mā Jope kajpn. Es kodsū naty ngajxta'aky, nétuts n'ijxy tu'ugū ijmā'tūn. Es dū'nats n'ijxy éxtūm tu'ugū māj wit kyada'aky tsajwínm, yajmajts'ítý taxk eskinū es jyajty madsū naty ngajxta'aky. ⁶ Es kots n'ijxy yajxón ti naty jap mā witūn, nétuts n'ijxy ja jayujk di'ibū taxkū tyeky, tsā'añ es di'ibū kaagudijp. ⁷ Es nmūdooyats kyajxy tsajwínm, es xy'anūmats: “Pūdū'uk, Peedrū. Ya'ook es xytsyu'udsut.” ⁸ Es njunáñats: “Kyaj Windsún. Kyajts nje'xyñūm di'ibū ya'axū'kup o ja'ay yajpekykyā'ap.” ⁹ Nétuts xymyugajxy tsajwínm, es xy'anūmats jatugok: “Di'ibū Dios tū dyajwā'atsy, katū mij xy'andijut di'ibū ya'axū'kup o yajpekykyā'ap.” ¹⁰ Tuguk ókats oj xymyugajxy, es jyumbijty pyatujkū tsajwínm ja māj wit. ¹¹ Madsū taadū n'ijxy, net jyajty nidūguūgu kugajxyuty madsū naty njajtta'aky. Ja ja'ay jap tso'oñ Sesareeū es xyñimiñats. ¹² Nétuts ja Espírítū Santū xykyejxy mut ja ja'ayuty esuts xy'anmaay ko ni wi'ixūts ngawinmáyt kots nganujxut. Es nandū'an oj ñejxy mut ůj nidūdujk yū nmagu'uguts. Nidūgékyuts ndūjkūdyaydyū mā ja ja'ayū tyujk.

13 Net ja Kornelyu xytyukmumadyákuts ko kyuxe'ky tu'ugu anklus ko ta naty tyanu es 'yanmaayu: “Kax ja ja'ay jap Jope es xywyówat ja Simonk, di'ibu nandu'un xyu'ajtp Peedru, 14 es yu'u m'anuumudap wi'ix mnitso'ogat, mij mat nidugekyu di'ibáty tsyunaaydyap ma ja mjūun mdujk.”

15 'Kots nyajtsondáky nmugajxyuts, ja Espírítu Santu net myiiñ ma naty jam 'yity ja ja'ayuty. Extu udsajtam oj n'axájum jawyiin, nandu'un yu'u oj t'axájudu. 16 Nétuts njamyejtsy éxtumdsu naty yu Nindsun'ajtam Jesús tu xy'anuumu: “Tuy'ajtan ko Fwank yu'u mat ja nuu yajnubejty, per miits mnubáttat mat ja Espírítu Santu.” 17 Es pun yajk ja Dios nandu'un yu Espírítu Santu mat yu'ajuty, éxtum udsajtam ko nmubujkum ja Nindsun'ajtam Jesukristu, žpúnats uj esats ndsiptúnat mudu Dios?

18 Es ko ja myugu'uktujk jam Jerusalén tmūdoodu tyadu ayuk, net 'yamoondaaydyu es t'awdajttu ja Dios, es jyunandu:

—Tuy'ajtan ko Dios tu dyaky nandu'un mat di'ibu kyaj 'yisraelítaty es dyajtugátstat ja wyinma'añ es yajpojprama'xut es jyiky'áttat winu xuu winu tiempu.

Kristu yajmabéky jap Antyokiiu

19 Net di'ibu ya'o'ktu Esteebu trajudijttu nandu'un nidugekyu di'ibu 'yaxájudap ja Jesús éxtumu Kristu. Es nija'ajuty di'ibu kaktu jyajttu Fenisyu, Tsyipre es Antyokiiu. Jap oj tkajxwa'xy ja Diosu kyajxy mat ja israelítaty je'eyu es kyaj mat ja wiink ja'ayuty. 20 Per nija'ajuty di'ibu myabujk es di'ibu tso'ondu Tsyipre es Sirene,

jjajttu ma Antyokiiu kajpn es tmugajxtu nandu'an di'ibu kyaj 'yisraelituty, es dyajky ja ayuk ko yu Nindsun'ajtam Jesús yajnitso'ogudup. ²¹ Es ja Jesusu myuk'ajtan pyudujku yu'ujaty. Es may ja ja'ay tmastuttu ja jyekywyinma'añaty es tmubujktu Jesús.

²² Ko tyadu ayuk tmudoodu di'ibu jap Jerusalén myubujktu, net tkajxtu Bernabee jam Antyokiiu. ²³ Ko jjajty ja Bernabee, net t'ijxy éxtam ja Dios tu kyuni'xyuty, es jyantsyxyondaky es myooyu kajxwíjün es mat ja 'yoyjyot tpanujxtat ja Jesús. ²⁴ Ja Bernabee oyjya'ay es mudu Espírítu Santu, tpanejxy ja Jesús. Es du'an ja Bernabee ttukpanejxy ja Jesús ja mayjya'ay.

²⁵ Ko tiempu ñaxy, net ja Bernabee oj ñejxy t'uxta'aya'añ ja Saulu jap Tarsu. ²⁶ Es ko tpaty, ta tmunejxy Antyokiiu. Jap oj wyu'umdu Bernabee es ja Saulu tuk jamajt, dya'uxprijktu mayjya'ay es t'axájut ja Jesús. Jap Antyokiiu tim jayajp tmooy ja xyuu kristyanu púnaty myubujktup ja Kristu.

²⁷ Ma tadu tiempu tsoy'ondu nija'ajuty ja Diosu kyugajxpu jap Jerusalén es juyjptáktu Antyokiiu. ²⁸ Nidu'uk txu'aty Agaabu. Es ko ja mubujkpatujk ñaymyujkudu Antyokiiu, net jynañ yu Agaabu, éxtam yu Espírítu Santu tu 'yanu'amxuty, ko myina'añ ja muk yuu ma tugekyu naxwíñudu. Es tuj'ajtan jjajtu ko Klaudyu tnigopk'ajty ja kutujkun. ²⁹ Net ja mubujkpatujk di'ibu Antyokiiu ttuknibujtáktudu es ttuknigaxa'andu ja naybyuduku ja myugu'uktujk di'ibu jap Judeeu tsunaaydyup, es tkáxut nu'an mbaat nidu'uk nidu'uk ti tmudaty. ³⁰ Es du'an ttuundu, ja

Bernabee mudu Saulu tmunujxtu ja pudujkun, es tmoodyu ja mujja'aydyujk jam Judee.

12

Santya'agu 'yeeky esu Peedru yajtsimy

¹ Es ma tadu tiempu yu Eroodus di'ibu rey'ajt Judee, tpadso'oñ es tmatsañ pnaty myubujktap ja Jesús éxtamu Kristu, ² es dya'e'ky mut ja espaadu yu Santya'agu, Fwangu myuga'ax. ³ Ko t'ijxy es ttsojktu ja israelítaty, net t'ane'emy es yajtsumut ja Peedru nandu'un. Tyaadu jyajtu ma ja pasku xuu, ma ja tsajkaaky yajkay di'ibu kyaj tmudaty ja levaduuru. ⁴ Ko yajmajtsy ja Peedru, net yajpajtaky pujxndugóty es kywentu'átyuty taxk peky ja soldaaduty. Ja wyínaty nidugekyu nimajmókx tu'uk di'ibu kwentu'ajtudup majtaxkáty. Eroodus yu'u jyuudaampy ja Peedru ko ja pasku xuu ñaxut. ⁵ Es du'un ja Peedru 'yijty pujxndugóty jantsykywentu'aty, per ja mubujkputujk jyantsykyajxtáktu es ja Dios dyajtso'ogut ja Peedru.

Peedru pyudsemy pujxndugóty

⁶ Es ja ux ko kyajnumu naty xuuñu ma ja Eroodus dyajpudsuma'añ ja Peedru mayja'ay wyinduuy es dya'ooga'añ, tap 'yity ja Peedru kuwuuñ mut ja kadenu ma nimajtsku soldaadu, es jamajtsk jap pujxndujk agu'p tkwentu'aty. ⁷ Net ti'in tu'ugu Diosu 'yanklus kyudaky ma ja pujxndujk, es jyantsyuyukjajutyaay. Net ja anklus oj ttij'y'i'xy ja Peedru ma kyejky es oj dyajjotwiyj. Net ja anklus 'yanmaay:

—jPudu'uk pojun!

Nety_u ja kadenu_u kya'adaay ma Peedru_u ky_u'u, ⁸ es ja anklus 'yanmaay_u:

—Naywy_una_udu es tuktaku_u mgu'uk.

Ko Peedru_u du'an ttuuñ, net ja anklus 'yanmaay_u:

—Pujta'ak ja mgar_u es pamiinguts.

⁹ Net ja Peedru_u tpanejxy ja anklus, ni tkani-jaw_u p_un t_uy'ajt_un di'ibu anklus tyiimpy, du'an wyinmaay ko iixma'tp. ¹⁰ Net ñajxt_u ma jawyi-imb_u soldaad_u. Ta ja my_umajskr_u. Ko jyajt_u ma pujxndujk aa, net ja m_uj pujxndujk aa 'yawatsy ku'um. Ta py_uds_umd_u tu'ajp ja Peedru_u mut ja anklus es yo'oydy_u tuk ad_ujy. Net myastut_u ja anklus es wy_u'um_un_u Peedru_u naydyu'uk. ¹¹ Net ja Peedru_u wyinma'añbyaty, es ñajy_unan_u:

—Jantsy t_uy'ajt_un ko Dios t_u tkexy ja 'yanklus kadiibats xya'oog_ut ja Erood_us esuts kyaj nját_ut éxt_um t_ugeky_u di'ibu ja israelítaty tsojkt_up es xy-tyún_udu_us.

¹² Peedru_u twinmaay y_u tya_udu, es oj ñejxy ma ja Marii_u tyujk, y_u tya_ug_u Fwank di'ibu nand_u'an xy_u'ajtypy Mark_us. Mayjya'ay ñaymyujk_u es kyajxta'akt_u jap. ¹³ Es ko tm_udood_u yajkóxy ja t_ujk agaj, net py_udseemy tu'ug_u kixy_udo'oxy di'ibu xy_u'ajtypy Roode, es t'ixa'añ p_un y_u'u. ¹⁴ Es ko tm_udooy kyajxy ja Peedru_u, xondakungyujxm kyaj ja t_ujk dya''awatsy. Net oj ñejxy p_uye'egy_u jap t_ugoty es t'awa'an_udu ko Peedru_u tap tyan_u t_uja'p. ¹⁵ Net 'yadsooj_u y_u my_ugu'uk:

—T_u mlók_u.

Es ja kixy_udo'oxy jy_unáñ ko jantsy t_uy'ajt_un. Per y_u'ujty je'ey_u jy_unand_u:

—Kyaj y_u'udy_u Peedru_u. Y_u'u da 'yanklus.

16 Esu Peedru t'akkoxy yu tujk agaj. Net dya''awatstu. Es ko t'ijxtu Peedru, net du'uhn wu'umudyaaydyu. 17 Esu Peedru tyuk'ijxu ky'u kudiibu ñakymyadya'agut. Net ttukmumadyaktu wi'ix ja Nindsun'ajtum tu jyuudyuty pujxndugoty. Es 'yanmaayadu:

—Tukmumadya'ak yu Santya'agu esu nmugu'uk'ajtum.

Net pyudseemy ja Peedru es oj ñejxy wiink tsoo.

18 Es ko oj xuhñu, net jyantsyjoyotmay'o'ktu ja soldaadutujk ko ti tu jyatyuty ja Peedru. 19 Netu Eroodus tkejxy ja soldaadu es t'uxta'ayut yu Peedru. Es ko kyaj ma yajpáty, ta yajwoodu ja pujxndujk kywentu'ajtru es tnigajxut wi'ixu Peedru naty tu pyudsemy. Net oj tni'ane'emy es 'yooktat ja pujxndujk kwentu'ajtruty. Netu Eroodus tso'oñ Judeeu es oj ñejxy tsunaabyu Sesareeu.

Eroodus yeeky

20 Eroodus ttukjot'ambejky ja ja'ayuty di'ibu tsunaaydyur jap Tiru es Sidón. Es yu'u ñaygyajxudu mat ja Eroodusu 'yofisyal di'ibu xyu'ajtypy Blastu, es tmooy ja meen es t'amdooy ja jotkujk'ajtun es ñaxut ja tsip. Es du'un ttuundu mat ko yu'ujuty t'axájudu ja jye'xy ma ja rey Eroodusu ñax. 21 Ko tpaty ja xuu di'ibu Eroodus tyuknibajtaku, net tpatyky ja rey wyit, es ñaxwe'tsy ma ja uñaaybyajn, es oj kyajxy. 22 Ko kyajxtaay, net ja ja'ay yaxkaktu:

—¡Tyaadu di'ibu ja yam kajxr, kyaj jya'ayuty! ¡Dios yu'u! 23 Netyu tu'ugu Diosu 'yanklas myiin ma Eroodus es dyajpa'ambejty mat ko kyaj yu'u Dios tmooy ja muj'ajtun. Net ja tunu'k jyu'xu es taanum

'ye'ky. ²⁴ Es ja Diosu 'yayuk oj yajkajxwa'xy oymyaaty.

²⁵ Ko Bernabee esu Saulu dyajkujxtu tyuunk, net tso'ondu Jerusalén mut ja Fwank di'ibu nandu'un xyu'ajtypy Markus.

13

Bernabee esu Saulu tsoondu Diosu 'yayuk kajxwa'xpu

¹ Ma ja mubujkputujk ñaymyúkuđu Antyokiđu, tam ja Diosu kyugajxputy esu ya'uxpukputy. Yu'u xyu'ajttap: Bernabee, Simonk (di'ibu yajtjip Ni-jeer), Lusu (di'ibu Sirene kugajpn'ajtp), Saulu esu Manaén (di'ibu mut ya'ktu Eroodus, ja Galileu gobernador).

² Tu'ugu xuu ko naty yu'ujaty t'awdattu Nindsun'ajttam Dios es 'yayu'ajttu, net ja Espiritu Santu 'yanmaayy:

—Abeky puja'aktu yu Bernabee esu Saulu es ttúndat di'ibuts uj tu ndukniwówudu.

³ Es ko kyajxtaktaaydyu es 'yayu'ajttu, net tku'unikoonda ja Bernabee esu Saulu es ñajyugajxudu. Ta oj tso'onnuđu nimajtsk.

Bernabee esu Saulu jap Tsyipre

⁴ Ko ja Espiritu Santu kyajxudu Bernabee esu Saulu, ta ñajxtu Seleusyu. Net tyujkudu barkoty es ñajxtu ma Tsyipre islu. ⁵ Ko jyajttu jikymyejyñ agu'uy ma ja Salaminu kajpn, net dyajtsondáktu tkajxwa'xudu ja Diosu 'yayuk ma ja israelítudyu tsyajptujk. Es mut ñejxy ja Fwank éxtumu pyudajkubu. ⁶ Net jyudjttu ma tugekyu kajpn es jyajttu ma ja Pafus kajpn. Es jap

tpattu tu'ugu israelitu di'ibu xyu'ajtypy Barjesús. Ja'a ijty xumaabyu es 'yanda'aky ko yu'u Diosu kyugajxpu. ⁷ Tyadu xumaabyu japu naty mut ja gobernadoor Serjyu Paablu, di'ibu wiyj yedyujk. Net ja gobernadoor tnigajxu Bernabee es ja Saulu es tmudowa'añ ja Diosu 'yayuk. ⁸ Per ja xumaabyu di'ibu grieegu ayuk xyu'ajtypy Elimus myadsiptso'on ja Bernabee esu Paablu, es t'agajxu ja gobernadoor kadiibu tmabúkut yu Diosu 'yayuk. ⁹ Net ja Saulu, di'ibu nandu'un xyu'ajtypy Paablu, ja Espiritu Santu mooyu winma'añ esu mak'ajtun es ttúnut di'ibu Dios tsyejpy, es twin'ijxy mak ja xumaabyu, ¹⁰ es t'anmaay:

—iWin'u'ambu, mujku'ugópku 'yu'unk, mij du'uñum xymyadsip'aty tugekyu di'ibu oy! ¿Ti ko je'eyu xyajma'ada'añ ja Diosu tyu'u? ¹¹ Paaty tyamu Nindsun'ajtam Dios mdukkumadowa'añuty es myajwu'uma'añuty wiints, jeky kyaj xy'ixut ja xuu jyajy.

Netyu oj wye'emy wiints es wyingoodsudyaay. Net myajtsy xyajy es t'uxtaay di'ibu wítsudup. ¹² Es ko ja gobernadoor t'ijxy yu tyaadu, net tmubejky es du'uñu wyu'umu mut ja Nindsun'ajtumu 'yuxrajkan.

Paablu esu Bernabee jap Antyokiiu, Pisiidyu ñaxóty

¹³ Net ja Paablu esu jyamyuduty tyujkadu barkoty jap Pafus es jyajttu Perju, ma ja Panflyu ñax. Esu Fwank tnikaknu ja jyamyuduty es jyumbijnu Jerusalén. ¹⁴ Netu Paablu mudu Bernabee tso'ondu Perju es jyajttu Antyokiiu, jap ma ja Pisiidyu ñax. Es saabudu xuu tyujkadu

tsajptuǵoty es jap 'yu'uñudu. ¹⁵ Ko ja tsajptajku ñiwindsúnaty tkajxtaaydyu di'ibu Moisés kyuxjaay es ja Diosu kyugajxpuťajkuty, net tkajxyñigajxudu du'unu Paablu esu Bernabee:

—Mǵu'uktajkuty, puñ mmudajttap oyna'unanu kajxwíjan mat udsaty, awa'anuǵats.

¹⁶ Net ja Paablu tyunaaye'ky es ja ky'u ttuk'ijxy es 'yamónut. Net t'anmaay:

—Madowdu, miits israelítaty es di'ibu Dios wyindsu'kudup. ¹⁷ Dios y'u wyin'ijx udsajtum n'aptajk'ajtum es dyajmáj ja Israelu ñaxwíñudu ko 'yijtu éxtum jagam ja'ay ma ja Ejiptu ñax. Es ok dyajpuđseemy mat ja myuk'ajtun jap Ejiptu. ¹⁸ Esu Dios tmama'xtijky ja mayjya'ay justyikxy jamajt ma ja muj itun, ¹⁹ es ja Dios dyajtuǵooy juxtujku naxwíñudu di'ibu tsunaaydyu ma Kananu ñaxy, es tmooy ja ñax ja n'aptajk'ajtum. ²⁰ Net ja Dios dyajky ja kyutujkan taxk mǵo'px jakujm jamajt mat ja fwézytu extu ko jyiky'ajty ja Diosu kyugajxpu Samwel. ²¹ Net ja Israel ja'ay t'amdoodu tu'ugu rey di'ibu yajkutúkup. Es ja Dios myooy ja Kisu myaank Saúl es trey'átut justyikxy jamajt. Y'u Benjamingu tyump 'yaats. ²² Es óknum ja Dios dyajjugeky ja Saúl es dyajrey'ajty ja Davit, es jyunáñ: “Tuts nbaaty ja Davit, ja Isa'ii 'yu'unk, tu'ugu yedyjk di'ibu ndsejpyuts. Y'u tyúnup tuǵekyu di'ibuts uj ndsejpy.”

²³ 'Esu nidu'uk ja Davitu tyump 'yaats y'u du'un ja Jesús, di'ibu Dios pyujtak es dyajnitso'ogut ja israelitu ja'ayty éxtum twandaky. ²⁴ Es ko kyajnum ya'uxpeky ja Jesús, net ja Fwank Yajnubajtpu tkajxwa'xy mat nidugekyu israelitu

ja'ayuty es t'anmaay dyajtugátstut yu jyot wyinma'añ, ñabáttut. ²⁵ Es ko wyingóñ ja tiempu ma Fwank dyajkujxtaay ja tyuunk, net t'anmaay: “Ej kyajpats nGristuty. Yu'u miimp óknam. Es ej kyajts xynituku, ni je'eyu yu kyu'uk nga'agájudut éxtamxyupts ej n'ityuts tyuumbun.”

²⁶ Esu Paablū 'yakjanáñ:

—Mugu'uktujkuty, miidsuty ja Abraanu tyuump 'yaats es miidsuty di'ibu kyaj 'yisraelituty es nandu'unu Dios xywyindsu'ugudu, ja Dios tu tkexy yu 'yayuk es nnija'am wi'ix mbaat nnitsókam.

²⁷ Es di'ibu tsunaaydyur jap Jerusalén es ja wyindsánuty, kyaj oy tnija'adu pánu du'un Kristu, es ni tkajaygyujku wi'ix jyanáñ ja Diosu kyugajxputy di'ibu 'yuxpujktur ma ja tsajptujk saabudu saabudu. Es ja mujja'aydyujk yu'u oj ttuknibujtaagudu esu Jesús 'yoogut, es du'un tkuydyuundu di'ibu ja Diosu kyugajxputy jyaadyu. ²⁸ Es oy tkapattu Jesús ni ti pyeky, yu'u 'yanmaaydyu Pilatu es dya'oogut. ²⁹ Es ko du'un ttuundu tugekyu éxtam jyanáñ di'ibu Diosu kyugajxpu yajwu'umdu jaaybyéty, net dyajjunajktu kruuzkujxy es dyajnaxtukudu. ³⁰ Peru Dios dyajjikypyejky jatugok, ³¹ es kanak ok kyuxe'ky ja Jesús ma ja myugu'uktujk di'ibu muut jyudijttu ko tsyo'ondū Galileeu es ñujxtu Jerusalén, es yu'ujuty 'yawa'anudur ja ja'ayuty ko Jesús yu'u du'un ja Kristu.

³² 'Paaty uudsuty tyam n'awánudu tadu oybyu ayuk di'ibu Dios jékyur wyandak mut ja n'aptujk'ajtam. ³³ Es tyam ja Dios tkuydyuñ ma udsajtam, ja'a tyuump 'yaats, éxtam jyanáñ mut ko tu dyajjikypyéky ja Jesús, éxtam 'yity kuxja'ay

mā ja myamajtskrū Salmū mā Dios jyānāñ: “Ūjts mij xyTyeety'ajtp. Tyámuts nguḡu'ugut kots mij n'U'unk'áty.”³⁴ Es ko Dios dyajjikypyejky ja Jesús es kudiibu ñini'x myā'adut, du'un tkuyduuñ éxtum jyāna'añ ja Diosu jyaaybyajtun: “Mij nmo'oyup yu kunu'xun di'ibuts nwandak ja Davit.”³⁵ Paaty jyāna'añ nandu'un mā jatu'ugū Salmū: “Katū xyñā'ixy ja mduumbu ñini'x myā'adut ko 'yoogut.”³⁶ Tūy'ajtun ko ja Davit jyiky'ajty, kyuyduun di'ibu Dios tsyejpy, net 'ye'ky es nandu'un ñaxtūjkū, du'un éxtum ñaxtūjkū 'yaptūjk, es ja Davit ñini'x myā'ttaay.³⁷ Per ko Jesús 'ye'ky, netū Dios yajjikypūjkū, es kyaj mya'ty ja ñini'x.³⁸ Mūgu'uktūjkūty, nijāwudu ko Jesús mye'xypy ja pojpu.³⁹ Es pān 'yaxājup ja Jesús éxtumū Yajnutsókpu, yajtuknima'xp tūgekyū di'ibu kyaj mbaat yajme'xy ja'a di'ibu pyanajxadup ja Moisesū 'yana'amun.⁴⁰ Naygywentū'átudu kudiibu jyātudut mut miidsuty di'ibu jyaaydyū ja Diosu kyugajxpu:

⁴¹ Miidsuty di'ibáty tukxíktup,
 du'uñ wū'amudu es mgutūgódyut,
 ja'a ko ūj Dios, ndunaambyuts di'ibuty jantsy māj,
 di'ibu kyaj xymūbūktū oy ja ja'ay
 mjatukmūmadyā'agudu.
 Es du'un myadyaktaay yu Paablū.

⁴² Ko ñaywya'xtaayudu ja ja'ay mā ja tsajptūjk, netū Paablū esū Bernabee tso'ondū. Es ja ja'ay di'ibu kyaj 'yisraelítaty t'amdoodū ko jatu'ugū saabudu 'yawánudut nandu'un yu kajxwíjūn.⁴³ Es ko pyudsūmdu tsajptūgóty, may ja israelítaty es ja wiink ja'ayuty di'ibu kyupūjktū ja israelítadyū

wyinma'añ, tranajxta Paablu es ja Bernabee. Es yu'ujuty kajxwíjuda es ñayya'ítudut Diosu kyunu'xan muut.

⁴⁴ Es ko jatu'ugu saabudu ñaymyujku jawaanu kyaj nidugekyudyu ja'ay jap kajpnóty es tmdowa'andu ja Diosu 'yayuk. ⁴⁵ Per ko ja israelítaty t'ijxta ja mayjya'ay, net axuuk ñayjya'adu es t'anmaaydyu Paablu ko kyaj tyu'ajtunuty éxtam jyuna'añ, es wyingajxrajtudu. ⁴⁶ Net ja Paablu es ja Bernabee tmugajxta muk aa muk jot:

—Dios tu xkyéxyuts es n'anumuduts jawyiin miits israelítaty, ko Dios myajnitso'oga'añty mut ja Jesukristu. Per miits kyaj xymyubuka'andu es kyaj xy'axajyua'andu Jesús éxtamu mYajnitsókrá, paaty tyam ngajxwa'xyuts ja Diosu 'yayuk mut di'ibu kyaj 'yisraelítaty. ⁴⁷ Du'un tu xytyuk'ane'emyuts ja Nindsan'ajtam ko jyunañ:

Tuts nbajta'aky éxtamu jaj ta'xan ma nidugekyu naxwíñudu ja'ayuty,
es dyajnitso'ogat.

⁴⁸ Ko tmdoodu ja ja'ay di'ibu kyaj 'yisraelítaty, net xyondaktu es jyunandu ko ja Diosu 'yayuk 'yóuty. Es tmbujktaaydyu nidugekyu di'ibu yajmiin ja Espíritu Santu es jyiky'átut wínu xuu wínu tiempu. ⁴⁹ Es du'un oj tkajxwa'xy ja Diosu 'yayuk tugekyu kajpn. ⁵⁰ Per yu israelítaty ñaygyajxudu mut ja myujja'aydyujk di'ibu jam kugajpnaty, es nandu'un mut ja toxytyujkuty di'ibu Dios 'yawdajttup es windsu'ugu 'yittu, ta tmdsiptso'ondu Paablu esu Bernabee. ⁵¹ Netu Paablu esu Silus twinxijttu ja kyu'uk es dyajjunajktu naxjok éxtamu ijxwu'mun ko kya'óuty ko

tkakupuktŭ ja Diosŭ 'yayuk. Es net oj űujxtŭ ma Ikoűŭ kajpn. ⁵² Es di'ibŭ myubujktŭ jap Antyokiŭ, net wyu'umdu jyantsyxyondaktŭ mut ja Espiritŭ Santŭ.

14

Paablŭ esŭ Bernabee jap Ikoűŭ

¹ Ma ja Ikoűŭ kajpn ja Paablŭ es ja Bernabee tyujkŭdu israelitŭ tsyajptugóty, esŭ Diosŭ 'yayuk tkajxwa'xudu. Es may tmabujktŭ, israelítaty es nandu'un di'ibŭ kyaj 'yisraelítaty. ² Per ja israelítaty di'ibŭ kyaj tmabujktŭ, ttukjot'ambujktŭ di'ibŭ kyaj 'yisraelítaty, es tmŭdsiptso'ondŭ ja di'ibáty 'yaxájudu ja Jesús. ³ Oy du'un jyajty, ja Paablŭ es ja Bernabee ijttŭ jeky es tkajxtŭ mut ja muk'ajtŭn ja Diosŭ 'yayuk; es ja Nindsun'ajtŭm mooyŭ ja muk'ajtŭn es ttúnut yŭ muj'ajtŭn esŭ ijxwŭ'umun di'ibŭ tyuk'ijxtŭ ja ja'ay ko tyuy'ajtŭnuty ja namay'ajtŭn di'ibŭ Dios tyiimpy ma ja'ayun. ⁴ Es ja ja'ayuty űaywya'xudu majtsk peky: tuk peky di'ibŭ mut ja israelítaty kyaj t'axájudu ja Jesús, es jatuk peky di'ibŭ mut ja nimajtskŭ apóstulŭ. ⁵ Net ja israelítaty es jatuk pekyryŭ di'ibŭ kyaj 'yisraelítaty, űaybyjtákŭdu ti'igyŭ mut ja justisutujk es tni'u'unudu ja Paablŭ esŭ Bernabee es tkuka'adsándŭ. ⁶ Per ko Paablŭ esŭ Bernabee tnija'adu, ta kyaktŭ es űujxtŭ ma Listrŭ kajpn esŭ Derbe kajpn, Likaoűŭ űaaxóty, es ma tadŭ kajpnuty ja űaxwíűŭdu. ⁷ Es jap nandu'un tkajxwa'xy ja oybyŭ ayuk.

Paablŭ yajkuka'atsy jap Listrŭ

8 Jap Listru 'yijty tu'ugu yedyujk di'ibu jajt naxwiñ tekymya'at es ni na'anum kyaj yo'oy. Jap yajpáty 'yu'uñu. 9 Tyadu yedyujk tmadoo'ity éxtum ja Paablu jyuana'añ. Es ko ja Paablu t'ijxy ja tekymya'at, ñija'ap ko yu'u myubejkyry ja Dios es yu'ugyujxm myubaadat es 'yaguda'agut. 10 Net ja Paablu t'anmaay mak ja tekymya'at:

—¡Tunaayuk!

Net ja tekymya'at pyujte'ky, es yo'oydsyo'oñ. 11 Ko ja mayjya'ayuty t'ijxtu ko ja tekymya'at yo'oydsyo'oñ, net yaxkaktu mut ja Likaonñ 'yayuk, jyunandu:

—¡Yu diósty mut ja ja'ayu ñini'x tu jyunaktu ma udsajtam!

12 Ñayjyunándu ko Bernabee yu'u dios Júpiter, esu Paablu yu'u dios Merkuuryu, ja'a ko Paablu yu'u kyajxwa'xury. 13 Jap ma tu'u kyajpndúku, jap 'yity ja Júpiter tsyajtújk. Di'ibu jap teety'ajtp dyajmiñ ja tsajkaajuty nixoxy mut ja pyjy, es mut ja mayjya'ayuty tja'awdatandu ja Paablu esu Bernabee, es ta tjaya'oogándu ja tsajkaajuty es tjatuk-windsu'uguyándu. 14 Per ko ja apóstulaty Bernabee esu Paablu tmadoodu ko du'un ttuna'andu, net ñayñiku'tsudu. Ja'a du'un ya'ijxup ko kyaj 'yóyuty di'ibu tyunándup. Es tnujxtu ma ja mayjya'ay, es yaxkaktu:

15 —Mugu'uguty, kátuts du'un xytyundu. Udsuty nandu'unuts nja'ayuty éxtum miidsuty, es tu nmíñuts es n'anumaya'añ ja oybyu ayuk es xymyastu'uttat yu tyadu di'ibu ni nu'un mgatu'unxuty, es xypyadúndut ja Dios, ja'a ko yu'u pyujták yu tsajp, naxwiñudu, jikymyejyñ

es tugeky_u di'ib_u ijtp naxwiiñ es ma jikymyejyñ. ¹⁶Jéky_up nidugeky_u naxwíñ_udu ja'ay tnikakt_u Dios es jyiky'ajtt_u éxt_um_u ky_u'am wyinma'añ. ¹⁷Per_u Dios oj dya'íxy_uty ja 'yoy'ajt_un, ja'a ko y_u'u tkexy ja tuu es dyaky ja p_ujt_u'aky oy, es d_u'_un ja ja'ay jyotkujk'átt_ut es xyonda'akt_ut.

¹⁸ D_u'_un jy_unand_u Paabl_u es_u Bernabee, es apen_u ja'ay_uty tkup_ujt_u es kyaj d_u'_un ttukwinds_u'u_gud_ut.

¹⁹ Net jyajtt_u israelít_uty di'ib_u tso'ond_up Antyokii_u es Ikoñ_u, es t'anma_uaydy_u ja ja'ay es tkuka'atst_ut y_u Paabl_u. Es ko twinma_uaydy_u ko t_u 'yeeky, ta traj_udojtt_u tm_un_ujxt_u kajpn_u'ajp. ²⁰Es ko ñaymy_ujk_udu di'ibáty my_ub_ujt_u Jesús jam Paabl_u py_u'aay, net ty_una_uaye'ky y_u Paabl_u jat_ugok es ty_ujk_u kajpnóty. Es jakumbom tso'oñ mat ja Bernabee, ñ_ujxt_u Derbe. ²¹Es jap tkajxw_u'xt_u ja oyby_u ayuk, es may ja ja'ay tm_ub_ujt_u. Net ñ_ujxt_u jat_ugok kajp_ungajpn, Listr_u, Ikoñ_u es Antyokii_u. ²²Es dyajm_uwi_uin_udu my_ub_ujk_un p_un_uty 'yaxá_udu Jesús éxt_um_u Krist_u, es t_uotm_uakmooydy_u es ni'ig_u yajxón tpadúnd_ut ja Dios. Ta t'anma_uaydy_u: “P_un njo'oma'án_um ma Dios, jawyiin nyajnajx_um kan_uak peky_u ayo'on.”

²³ Es ko kyajxtakta_uay es 'yayu'ajtta_uaydy_u, net twin'ijxt_u di'ib_uty m_ujj_u'ay'ajtt_up ma m_ub_ujk_upt_ujk ñaymy_uú_udu. Net ja Paabl_u es_u Bernabee ttukk_udu_udu ja Ninds_un'ajt_um ja ja'ay_uty di'ib_u my_ub_ujt_u.

Paabl_u es_u Bernabee jy_umbitt_u jap Antyokii_u ma Siry_u ñax

24 Oknam űajxtu Paablŭ esu Bernabee ma Pisiidyŭ űax, es jyajty ma Panflyŭ űax. 25 Ta tkajxwa'xtu ja Diosŭ 'yayuk ma ja Perju kajpn. Net oj űajxtu ma ja Ataliiŭ kajpn. 26 Ja'a ko tyam ja tuunk tu kyexy, ta tyŭjkudŭ barkoty es űajxtu ma Antyokiiŭ kajpn, ma ja Dios myay'ajtŭngyŭjxm tu yajtukudŭkudŭ ja tuunk di'ibu naty tu ttuunda'aydyŭ. 27 Es ko jyajttu Antyokiiŭ, net űaymyujkudŭ ja mubŭjkrutŭjk es űadyukmŭmadyŭkudŭ tŭgekyŭ di'ibu Dios tu ttuű es trŭjta'aky mut yŭ'ujaty, es wi'ix nandu'anŭ Nindsŭn'ajtŭm Dios t'axajŭ di'ibu kyaj 'yisraelitŭty ko tmubuktŭ. 28 Esu Paablŭ esu Bernabee jeky 'yijttu jam mŭt ja ja'ayuty di'ibu myubŭjktŭ Jesŭs.

15

Mubŭjkrutŭjk űaymyŭkudŭ ja Jerusalŕn

1 Ma tadu tiempŭ, jam 'yijttu ja'ayuty di'ibu tso'ondŭp Judeeŭ es jyajttu Antyokiiŭ. Net yŭ'ujaty dyajtsondŭktŭ ya'xprŭktŭ di'ibu tu tmubeky ja Jesŭs, es t'anmaay:

—Pŭn mdsojktŭp es ja Dios myajnitso'ogudŭt, yŭ'ŭ mdŭnŭp  xtŭmŭ Moiss s jyn   , ja yedyujk yajtsŭkŭp waanŭ ma ja yedyujk'ajtan.

2 Es ja Paablŭ esu Bernabee muk űaygyajxytsyi'kudŭ mut di'ibu naty dŭ'an ya'xprŭjktŭp. Net ja mubŭjkrutŭjk di'ibu 'yawdajttu Jesŭs trŭjtŭktŭ es yŭ Paablŭ esu Bernabee es wiing tyryŭ ja'ay űajxtŭt Jerusalŕn, es tkajxmuka'andu tyadu xprŭjkan mut ja ap stŭlŭty es ja mŭjja'aydyujkaty.

³ Es ja mubujkrutujk jap Antyokiiu oj yajka-jxtsoondu ja Paablu esu Bernabee es di'ibu muut ņujxtu. Ko ņajxtu kajpngajpn ma Fenisyu ņax esu Samaaryu ņax, net tmamadyaktu ko tu ja ja'ay di'ibu kyaj 'yisraelítaty tja'aydyugooyñu ja jyeky-wyinma'añ es tpanujxtu ja Dios. Es nidagekyu ja myugu'uktujk jyotkujkadyaaydyu mudu tyadu ayuk.

⁴ Ko Paablu esu Bernabee jyajttu Jerusalén, net ņaymyujkudu ja mubujkrutujkuty mut ja apóstulaty esu mājja'aydyujkuty. Ta ja Paablu esu Bernabee ttukmamadyaktaaydyu tugekyu di'ibu Dios tu ttuñ mut yu'ugyujxmuty. ⁵ Es japu natyu di'ibu tuuyup ijtp fariseeuty es t'axaju ja Jesusu 'yayuk, es net naaguty tyunaayuktu es jyunandu:

—Nidagekyu di'ibu kyaj 'yisraelítaty es tmubeky ja Jesús, jupr'ám mbaat yajtsíky ma ja yedyujk'ajtan éxtumu Moisés xytyuk'ana'amam, es nandu'un ya-jpanujxat tugekyu Moisesu 'yana'amun.

⁶ Net ņaymyujkudu ja apóstulaty mut ja mājja'aydyujkuty es t'axpuka'andu yu tyadu winma'añ. ⁷ Ko jeky ņaygyajxudu, netu Peedru pyude'ky, es t'anmaaydyu:

—Mugu'uktujkuty, miits mnija'adap ko tuuyupts ja Dios xpyujtáky esuts ngajxwa'xuduts ja oybyu ayuk mut di'ibu kyaj 'yisraelítaty, es tmubúktut yu'ujuty. ⁸ Dios ņija'ap pñn wi'ixu ja'ay jyot wyinma'añ tu'uk tu'uk. Pes nandu'un ja Dios tyuknigajx ja Espíritu Santu mut yu'ujuty, éxtum udsajtam oj xytyuknigajxum. ⁹ Dios du'un ttuñ mut yu'ujuty éxtum udsajtam, es dyajwátsu nandu'un ja jyot ko tu t'axaju Jesús. ¹⁰ ¿Miidsuty

ti ko kyaj xy'axaj_u di'ib_u Dios t_u t_up_ujt_ua'aky? ĆTi ko miits xytyukkuwan_uya'a_und_u tyaad_uty di'ib_u my_ub_ujk_ut_u Krist_u es t_us_um_u'ukt_ut tu'ug_u tsemy jantsy jemtsy, di'ib_u ni _udsajt_um es ni n'apt_ujk'ajt_um tkam_umadakt_u t_us_um_u'ug_ut? ¹¹Ja'a ko _udsajt_um nm_ub_ujk_um ko Dios t_u x_umyo'o_uy_um ja namay'ajt_un nitsok_un m_ut y_u'u_ugy_ujk_um Ninds_un'ajt_um Jes_us, nand_u'_un _uext_um m_ut y_u'_ujt_u.

¹²Net nid_ugeky_u 'yamoonda_uaydy_u es tm_udoo'ijtt_u ko y_u Bernabee es_u Pa_uabl_u ttuk_umadya'aky y_u ijxw_u'_um_un es_u m_ujt'ajt_un di'ib_u Dios t_u ttu_un m_ut y_u'u_ugy_ujk_uty m_u di'ib_u kyaj 'yisrael_uty. ¹³Es ko kyajxta_uaydy_u, net ja Santya_u'_ug_u j_una_un:

—M_ug_u'ug_uty, m_udowd_u. ¹⁴Simonk Peedr_u t_u xytyukm_uadya_uk_um wi'ix ja Dios tim jawyiin may'ajt_un tyu'unx_ud_u di'ib_u kyaj 'yisrael_uty, es twin'ijxy m_u y_u'_un di'ib_u ja'a_uy'at_ud_up. ¹⁵Tya_uad_u d_u'_un j_uajt_u _uext_um ja Dios_u kyugajx_up_uty tk_ux_uja_uy m_u Dios_u j_uaa_uybyajt_un, ko Dios j_una_un:

¹⁶D_u'_un ja Davit ty_ump 'ya_uts

_uext_um tu'ug_u t_ujk di'ib_u t_u j_uity,

per j_umb_uit_ub_uts es ng_uj_ud_uts jat_ugok,

¹⁷es ja israelit_u ja'a_uy t'_ux_ut_u'_uaydy_ut ja Ninds_un'ajt_um,

nand_u'_un nid_ugeky_u _ujt_u nja'a_uy di'ib_u kyaj 'yisrael_uty.

¹⁸D_u'_un j_una_un ja Ninds_un'ajt_um,

di'ib_u t_ugeky_u tya_uad_u yajnija'a_ujt_u ext_u j_uky_up.

¹⁹Es_u Santya_u'_ug_u 'yak_una_un:

—Pa_uady_uts nj_una_u'_un ko kyaj nyajkujo'p_um ja di'ib_u kyaj 'yisrael_uty ko tmastu'ud_ut ja j_uky

winma'añ es tpanujxtut ja Dios. ²⁰ Nguxja'ayum je'eyu ko kyaj tsu'utstut yu juyujk di'ibu tu ttukwindsu'ugu yu agojwinnaxuty, es kyaj tju'xtut ja ne'pyñ esu tsu'utsy di'ibu kyaj wa'ats tu wyindajxta'ay, es nandu'un n'anma'ayum ko kyaj myu'indúndut. ²¹ Ja'a ko extu jékyup tsyondaky yajkajxwa'xy ja Moisesu 'yana'amun ma tugekyu kajpn, es nandu'un yajkajxy majaty ja tsajptujk saabudu saabudu.

Neky yajkajxp ma di'ibu kyaj 'yisraelítuty

²² Net ja apostaluty esu mujja'aydyujkuty es nidugekyu mabujkputujk twin'ixtu ja'ayuty es tkaxa'andu Antyokiiu mut ja Paablu esu Bernabee. Es tkajxtu Juudas di'ibu nandu'un xyu'ajtypy Barsabás, esu Silus, nimajtsk di'ibu ijttap muj ma mabujkputujk. ²³ Es mut yu'ujuty oj ñajxtu ñeky di'ibu junaamp: “Udsuty, apóstaluty, mujja'aydyujkuty esu nmagu'uk'ajtum, ngajxpo'xta'ayuts miidsuty, mugu'uktujk di'ibu kyaj 'yisraelítuty, di'ibu tsunaaydyup Antyokiiu, Siryu ñaaxóty, nandu'un ja wiinkputy di'ibu tsunaaydyup Siryu ñaaxóty es Silisyu ñaaxóty. ²⁴ Tuts nmudoy ko tu tsyooñ yaa ja ja'ayuty di'ibu kyaj ngáxtuts, es tu jap jya'ty dyajtagóy miidsu mjotkujk'ajtun, ya'uxrjktap es di'ibu myubjktap ja Jesús nandu'un tpanujxtut ja Moisesu 'yana'amun es yajtsúkut waanu ma ja yedyujk'ajtun. ²⁵ Paadyuts nnyu'uw ñaygyajxudu es oy ko yajnikajxpátut nidu'uguty di'ibu ma udsuty es nujx mgu'ixudu miidsuty ti'igyu mut ja nmagu'uk'ajtum Bernabee esu Paablu, di'ibu njantsytsyokum ²⁶ es di'ibu tu tpujta'aky

ja jyiky'ajtun es tyúnut mat ja Nindsun'ajtun Jesukristu. ²⁷ Du'un ngajxam yu Juudas mat ja Silus es yu'ujuty kyajxtat ku'am mat miidsaty es m'awánudut tugekyu tyaadu. ²⁸ Ja Espiritu Santu es nandu'un uudsaty n'oyjya'adapts es kyajts nmo'oydyut wiinkru xprujkun, ²⁹ yu'uyu tyaadu: Kyaj xyju'xtat ja juyujk di'ibu tu yajtukwindsu'ugu agojwinnax, kyaj xyju'xtat ja ne'pyñ es ja tsu'utsy di'ibu kyaj wa'ats tu wyindajxta'ay, es nandu'un kyaj mmu'indúndut. Es ko tyaadu du'un xytyúndut, oyu du'unu naty xytyundu. Wu'umdu mudu Dios.”

³⁰ Net tsoy'onda yu Juudas mudu Silus, Bernabee esu Paablu, es ñujxtu Antyokiiu. Ko jyajttu, net ñaymyujkudu ja mabujkputy es tkuyajktu ja neky. ³¹ Es ko ja'ay yajtukwingugajxudu ja neky, net jyantsyxyondaktu ko tmdoodu jotkujk'ajtun. ³² Esu Juudas mat ja Silus, yu Diosu kyugajxy, ni'igu tjomakmoodyu es dyajmajwiinudu myabujkun ja mabujkputajk. ³³ Es ko 'yijty jeky, net ja magu'uktajk jyugajxudu mudu jotkujk'ajtungyajxy, es jyambijnut jap Jerusalén. ³⁴ Peru Silus oj wye'emy. ³⁵ Paablu esu Bernabee wyu'umdu nandu'un Antyokiiu. Jam mat nimayu wiingátyryu ya'xprujktu es tkajxwa'xtu ja Nindsun'ajtun Diosu 'yayuk.

Paablu tsooñ myumajtsk ok Dios ayuk kajxwa'xpu

³⁶ Es ko waanu 'yijty, net ja Paablu t'anmaay ja Bernabee:

—Jo'om n'okku'ijxam ja nmagu'uk'ajtun ma tugekyu kajpn ma oj ngajxwa'xam ja Jesusu 'yayuk, es n'ijxam wi'ix jam 'yittu.

37 Bernabee jyawowán yu Fwank di'ibu xyu'ajtypy Markus. 38 Peru Paablū kyaj twowáñ yu Fwank, ja'a ko tū naty ņike'egyuty jam Panflyu es kyaj 'yokpudujkūnū mā ya'uxpūjktū. 39 Kyaj tkajx'o'oyudu, paaty yo'oywya'xtū. Bernabee mūt ja Markus tyujkūdu barkoty es ņajxtū Tsyipre, 40 per Paablū twin'ijxy ja Silus es mūut ņajxūt. Es ko ja myugu'uk ņinu'xtākūdu esu Dios myay'ajtūn tyu'unxūdu, net tso'ondū, 41 es ņajxtū Siryu es Silisyu, es dyajmūjwiinūdu myubujkūn ja mubujkputujk majaty ņaymyúkūdu.

16

Timotee tjamyūdaty ja Paablū esu Silus

1 Esu Paablū mūdu Silus jyajttū mā Derbe kajpn esu Listrū kajpn. Jap tpattū tu'ugu mubujkpu di'ibu 'yawdajtypy yu Jesús. Ja'a txu'aty Timotee. Yu'u tyāak'ajtypy ja israelitū es nan 'yawdajtypy ja Jesús. Esu tyeety yu'u grieegu. 2 Es ja ja'ay di'ibu 'yawdajttup ja Jesús mā ja Listrū kajpn esu Ikoñū kajpn jyūnā'andū ko Timotee jyiky'aty tūy'ajtūn mūut. 3 Paablū wyowaampy yu Timotee es tjamyūut'atā'añ. Net dyajtsujkū waanū mā ja yedyujk'ajtūn kūdiibu tyuk'ak'átudut yu israelítaty di'ibu tsunāaydyup mā tadū nax, ja'a ko nidugekyu tnija'adyaaydyu ko Timotee tteety'áty ja grieegu ja'ay.

4 Tugekyu kajpn mā ņajxtū, jam t'awa'anūdu myugu'uktujk ja xpujku di'ibu tū dyaky ja apóstulaty esu mūjja'aydyujkaty di'ibu ijttup Jerusalén. 5 Es dū'un yu mubujkputujk

myajwiinadu myabujkun es bom bom tmaubujktu waanu may ja ja'ayaty.

Paablu yajtuk'ixy ja Masedoñu yedyujk

⁶ Esu Paablu mudu jyamyuduty jyakajxwa'xandu ja Diosu 'yayuk ma ñaxwíñadu Asyu, per ja Espiritu Santu kyaj tkupejky. Net ñajxtu ma ñaxwíñadu Frijyu esu Galasyu, ⁷ es yajttu ma tsyiba'an ja Misyu. Esu Paablu twinmaay es tyakuya'añ ma ñaxwíñadu Bitiñu, per ja Jesusu Jya'ajun kyaj tkupejky. ⁸ Net ñajxtu kajaa Misyu ñaaxóty, es jynajktu ma Trouu kajpn di'ibu mejyñbyu'aay. ⁹ Es ja koots ja Paablu 'yijxma'ty, es t'ijxy tu'ugu Masedoñu yedyujk tyanu es myanu'xta'agyaty:

—Tunu may'ajtun, min Masedoñu es xpyudákudats.

¹⁰ Ko Paablu t'ijxyu tadu ijxma'tun, net udsuty ndso'oñats es oj nnejxyuts Masedoñu, ja'a ko nnijáwuts es ja Dios xmyugajxyuts es ngajxwa'xudats ja oybyu ayuk jam Masedoñu.

Paablu esu Silus jap Filipus

¹¹ Nétats ndujkudu barkoty ma Trouu, es oj nnajxtats tuyu ma ja Samotrasyu islu, es jakumbom najttats mejyñbyu'aay ma Neápolus kajpn.

¹² Japts ndso'ondu esuts nnajxtu ma Filipus, di'ibu ni'igu myájuty jap Masedoñu. Ja yajkutujkpu kopk tni'ana'amu ko ja ja'ay di'ibu tsunaaydyup Filipus nandu'un tmudattu tny'ajtun éxtamu ja'ayaty di'ibu tsunaaydyup Romu. Es jap n'ijttats majtsk tuguk xuu.

¹³ Es ma tu'ugu saabudu, net nnajxtats kajpnbu'ajp mujnubnu'aay. Jap tu'ugu lugaar

mā yu ja'ay ņujxtu kajxtákru. Es jápats n'uñaaadyuts ngajxwa'xtats mūt ja toxytyujk di'ibu oj ņaymyúkuđu. ¹⁴ Es nidu'ugu toxytyujk txu'aty Lidyu, di'ibu kugajpn'ajtp Tyatiru. Lidyu tye'kypy ja oybyu tsu'unck wit es 'yawdajtypy ja Dios. Ko tmūdoo'ity di'ibu Paāblu kyajxypy, Dios tyukmubujku. ¹⁵ Net ja Lidyu ņabejty mūt nidugekyu di'ibáty tsunaadyuup mā jyūun tyujk, es óknūmts xy'anmaāydyuts:

—Pun miits mjnándup kots uj tų'ajtan nmubeky ja Jesús, tunu may'ajtan es mmíndut madsu ndujk. —Mukta'aky jyunáñ es nwu'umduts.

¹⁶ Es mā tu'ugu xuu nnujxtats mā ja'ay kyajxta'aktu, nétats oj nbaattu tu'ugu kiixy di'ibu juybyu mēduumbu. Ja'a myudajt ja mējku'u wyinmā'āñ es yu'u mūt xyumay. Es ko xyumay, net may ja meeñ tganaraty ja wyindsún. ¹⁷ Tyadu kiixy xypyanujxtupts mēdu Paāblu, yu'u yaxkeky:

—Tyadu yedyujkuty myaduundup ja Dios Tsajpótmuđu, es tkajxwa'xy ja nitsokun mūt miidsuty.

¹⁸ Es du'un 'yadutsy tadu kiixy kanak xuu. Netu Paāblu jyotmay'e'ky, es wyā'kumbijty es t'anmaāy ja ka'oybyu:

—Mūt ja Jesukristu xyuu n'ane'emy es mbudsúmmūt mā tadu kiixy jyot.

Ta ja ka'oybyu myastutu pojūn.

¹⁹ Ko ja kiixy wyindsún t'ijxtu ko kyaj mbaat 'yokxumaāyñ es kyaj mbaat 'yokganarajnu ja xumaabyu, net ja Paāblu es ja Silus tmajtstu es dyajnjxtu mā justisatujk mā mēj maāy. ²⁰ Es dyajmiindu mā fwezūn, es 'yanmaāyudu:

—Tyadu israelitu ja'ayuty ni'igu tñibudu'aktu ja ngajpn'ajtam, ²¹ es ya'uxpaktu mudu wyinma'añ di'ibu udsajtam kyaj n'axajam es nyajtu'unam, ja'a ko udsajtam nromanuja'ay'ajtam.

²² Net ja ja'ay mat ja fwézyty jyot'ambujktu, es jyunandu esu wyit jyunákat ja Paablu esu Silus es twóptat mat ja pejykyepy. ²³ Es ko twojptaay, ta tmunajxtu pujxndugóty, es ttuk'ana'amudu ja pujxndujk ja'ay kywentu'ajtrú es muk t'ixy'it tkwentu'áttat. ²⁴ Es ko oj t'axaju kyutujkan ja pujxndujk ja'ay kywentu'ajtrú, net ja Paablu esu Silus oj yajmnejxy pujxndujk ogam es yu tyeky yajñima'tpejty ma moriyu di'ibu tukpa'adu'uty es kudiibu kya'agut.

²⁵ Es ko oj tsyu'ru, net ja Paablu mat ja Silus kyajxtáktu es t'udu Diosu 'yalabanzu, es ja tsimyjya'ayuty tmadool'jttu. ²⁶ Net myiiñ ja muk ujx, es tmajitadyaay ja potsy ux'ajp paat. Es net 'yawatstaay tugekyu pujxndujk aa, es jyunajktaay ja kadenu tugekyu ma pujxndujk ja'ayu tyeky esu ky'u. ²⁷ Es ja pujxndujk ja'ay kywentu'ajtrú oj jyotwiji. Es ko t'ijxy ja pujxndujk aa tu 'yawatsta'ay, netu 'yespaadu tju'ty es ñayya'oogánu. Tu ttijy ja tsimyjya'ay kyakta'ay. ²⁸ Net ja Paablu yaxkeky:

—¡Katu wi'ix mnaydyúñuty! Tyáputu udsaty nidugékyuty.

²⁹ Net ja pujxndujk ja'ay kywentu'ajtrú t'amdooy ja jñun, es tyujku puye'egyú jyantsytsyuyiipy mat ja tsu'agu. Net ñaygyoxtnaaydyáku ma Paablu esu Silusu tyeky.

30 Net dyajpudsūmdu Paāblu mut ja Silus, es dyajtūy:

—¿Tits ndúnup esats nnitso'ogut?

31 Esu Paāblu mut ja Silus 'yadsoodu:

—Mmabúkup ja Nindsun'ajtum Jesukristu, es nnitso'ogut. Es púnaty tsunaaydyup mā mjūn mdujk, pūn nandu'un myubujktup, nitso'oktup.

32 Net ja Paāblu esu Silus tkajxwa'xy ja Jesusu 'yayuk mut nidugekyu nu'unun tsuunadu mā ja pujxndujk ja'ay kywentu'ajtrū tyujk. 33 Nan ja koots ja pujxndujk ja'ay kywentu'ajtrū oj tmunejxy ja Paāblu esu Silus mā ja tyujk. Netyu ja koots ņabajttaaydyu niduk jūn niduk tujk. 34 Net twooy ja Paāblu esu Silus mā tyujk, es dyajkaaydyu, es ja pujxndujk ja'ay kywentu'ajtrū mudu púnaty tsunaaydyup mā jyūn tyujk jyotkujkudyaaydyu mut ko naty tmabuktū ja Dios.

35 Jakumbom ja justisu tkejxy ja polusiiu mā ja pujxndujk ja'ay kywentu'ajtrū, es tasmátsut ja Paāblu esu Silus. 36 Net ja pujxndujk ja'ay kywentu'ajtrū t'anmaay ja Paāblu:

—Yu justisu tu kyajxykyéxy es miits nnasmátsudut. Es tyam mnujxtut jotkujk.

37 Peru Paāblu t'anmaaydyu ja polusiiuty:

—Ūdsuty romanu ja'ayuty. Es tats xywyoptu mayjya'ayóty es kyajnumts xyajjustisupaattats, es tu xpyujta'aktats pujxndugóty. ¿Es tii, tyámudsu net xyñasmatsuya'andu ayu'udsyu? ¡Pes kyaj! Wa'an ku'am tmiñ es xyajpudsúmaduts.

38 Ta ja polusiiu oj t'anuumu ja justisuty ko Paāblu esu Silus romanu ja'ay yu'ujuty. Net ja justisu tsu'kudu es jyotmay'o'ktu. 39 Net myiindu ja

justisū es tŗajktsoodu ma'xun mā ja Paablū. Es net dyajpudsūmdu Paablū esū Silūs, es t'anmaaydyū:

—Tunū may'ajtun, tsoondu ja yaajuty.

⁴⁰ Ko pyudsūmdu pujxndugóty ja Paablū mudū Silūs, net ņajxtū mā Lidū tyujk. Es jap t'ijxtū ja myugu'uktujk, es tjotmakmooydyū nidugekyū. Net tsyo'onnuđu ja Paablū esū Silūs.

17

Paablū jap Tesalóniku

¹ Ta ņajxtū mā Anfípolis kajpn esū Apoloñū kajpn, es net jyajttū mā Tesalóniku kajpn. Jap tu'ugu israelítadyū tsyajptujk. ² Paablū, éxtum jaayamū naty ttuñ, ņejxy saabudu saabudu jap tsajptugóty tuguk sūmaān, es tmūmadya'aky, ³ du'ūn ttuk'ixy es wā'ats t'awa'ānu wi'ix ja Diosū jyaaybyajtūn jyūna'añ ko koonum yū Kristū 'yayówut es jyikyryákut mā ja o'kūn, es jyūnāñ:

—Tyadu Jesús di'ibats uj ngajxwa'xypy mut mi-idsuty, yū'ū Kristū di'ibū Dios wyin'ijx es tkejxy.

⁴ Net naaguty ja israelítuty tmūbujktū es ņaymyujkū mut ja Paablū esū Silūs. Nandu'ūn tmūbujktū maygyrieegū ja'ayuty di'ibū 'yawdajttap ja Dios, es mayū toxytyujk di'ibū ijttap windsū'ugu. ⁵ Paaty ja israelítuty di'ibū kyaj tmūbujktū tja'adu naywyinnaxū, es ņaymyujkadū yedyujk di'ibū axuk ja'ay es yax jyojktū mā tugekyū kajpn. Net ņajxtū mā Jasonū tyujk, tyakuya'andu es dyajpudsūmā'añ ja Paablū mut ja Silūs, es tŗajta'aga'andu mayjya'ay winduuy. ⁶ Per ko kyaj trattu Paablū mut ja Silūs, net trajudojttū ja

Jasón es mət ja myęgu'uguty di'ibu naty jap, es dyajnyjxtu ma justisu, es yax jyojktu:

—Tyadu yedyujkuty di'ibu yajma'ttaapy tųgekyu naxwińadu, tu yaa jya'ttu, ⁷ esu Jasón tu dyajjajtta'aky ma tyujk. Nidųgekyu yu'ujuty myędsip'ajtypy ja yajkutujkpu kopku 'yana'amun, es jyunā'andu ko ta jatuu'ugu rey di'ibu xyu'ajtypy Jesús.

⁸ Ko tmdoodu tyadu ja ja'ayuty esu justisutujk, net jyotmay'o'ktu. ⁹ Net ja Jasón esu myęgu'uguty tkumultųajktu, es yajnasmajtsudu.

Paablu esu Silus jap Bereeu

¹⁰ Ko kyoodsanu, net di'ibu myubujktu Jesús dyajtso'ondu Paablu esu Silus, es űnyjxtu Bereeu. Ko jyajttu jap, ta űnyjxtu ma ja israelítudyu tsyajptujk.

¹¹ Tyadu israelítaty ni'igu t'axájudu amumdu'uk jot ja 'yuxrųjken kudiinumu Tesalóniku, es bom bom t'uxtaaydyu ma ja Diosu jyaaybyajtun pan tųy'ajtnu éxtumu jyunā'andu Paablu mət ja Silus.

¹² Es nimayu taadu tmubujktu, es nandu'un tmubujktu di'ibu grieegu ja'ayuty, yedyujk es nandu'un toxytyujk di'ibu ijttap windsu'ugu.

¹³ Es ko tnija'adu Tesalóniku israelítaty ko tamu Paablu esu Silus tkajxwa'xy ja Diosu 'yayuk jam Bereeu, net űnyjxtu jam es dyajnayńibu'kudu.

¹⁴ Per ja Paablu myęgu'uguty tkajxtu ma ja jikymyejyńbya'a, es ja Silus esu Timotee wyu'amdu Bereeu. ¹⁵ Es di'ibu jyamyędajttu Paablu myunųjxu extu ma ja Atenus kajpn. Net jyambijttu mət ja Paablu 'yayuk esu Silus mət ja Timotee űnybyaadudut tsojk Atenus.

Paablu jap Atenus

16 Ko ja Paabl̄u t'awixy ja Silus mat ja Timotee jap Atenus, net jyantsyjtyma'e'ky ko t'ijxy jap kajpnóty oymyaaty tap̄u agojwinnáx. 17 Paaty ttukm̄madyakt̄u mā ja tsajpt̄ujk mat ja israelítuty es mat di'ib̄u kyaj 'yisraelítuty di'ib̄u Dios 'yawdajtt̄ap jap, es nandu'un ttukm̄madyaky bom bom di'ib̄u mat ñaybyadyuty mā maay. 18 Jap tpaty ja ja'ayuty di'ib̄u ñi'uxp̄ujk̄up epikuureus esu wiinkp̄u di'ib̄u 'yuxpejkyry ja estoykus. Net yu'ujuty ñaymyugajx̄udu mat ja Paabl̄u. Tap di'ib̄u j̄unán:

—¿Wi'ix xy'an̄m̄mya'an̄m̄ tyadu yedyujk di'ib̄u ku'ayuk es kyaj ti tnijawu?

Esu wiinkp̄u j̄unandu:

—Yu tyadu ya'uxp̄uka'añ es n'axájum wiink ja'ay dyios.

Tyadu j̄unán ko Paabl̄u tkajxwa'xy ja ayuk ko ja Jesús jyikyryejky es ja'agyujxm̄u ja'ay jyikyryákt̄ut nandu'un. 19 Netu Paabl̄u dyajnjxt̄u mā tu'ugu it txu'aty Areóp̄agu, mā ñaymyúkūdu es ñaywyinma'añmyo'oȳudu. Jap t'anmaaydyu Paabl̄u:

—¿Ti xp̄ujk̄un myajmiimpy tyamu jembyu? Ɔudsuty nnijawuyándupts. 20 Paadyuts nyajtáy ko xymyadya'aky yu wiinkp̄u. Yu'ats nnijawuyaambyuts ti 'yandijpy.

21 Paaty j̄unandu mat ko nidugekyu Atenus ja'ay es nandu'unu wiink ja'ay di'ib̄u tsunaay jap, yu'u myudowaampy ja jembyu xp̄ujk̄un es tmadya'aga'añ ja jembyu ayuk.

22 Netu Paabl̄u tyunaay'e'ky mā jam ja ja'ayuty Areóp̄agu, es t'anmaay:

—Miits Atenus ja'ayuty, tats n'ixy oymyaaty ko miits xyjantsy'awdatt̄u di'ib̄u mwindsu'k̄ud̄up.

²³ Es kots tū nĵudity kajpnóty, tūts n'ixy mā tu'ugū m'artáľuty 'yity kĕxjā'āy: “Yāa n'awdajtūm ja Dios di'ibū kyaj n'ixy'ajtūm.” Pes oy. Ja di'ibū miits m'awdajttūp, oy xykya'ix'attū, ja'ats miits ndukmūgajxándūp.

²⁴ 'Ja Dios di'ibū yajkoj ja tsajp esū nax es nū'an yā naxwiiñ 'yity, yū'u windsūn'ajtp mā tsajp es naxwiiñ. Kyaj ja'a tsyūūnū tsajptūgóty di'ibū ja'āy kyojtūp, ²⁵ nan kyaj tyūgoy'ajtxūty es ja jā'āy pyudákūdat, ja'a ko yū'u nidūgekyū xyajxájūm, es xymyo'oyūm ja njiky'ajtūn'ajtūm es tūgekyū di'ibū nmūdajtūm.

²⁶ 'Yū'u tūgekyū tū dyajkojy ja naxwíñūdu ja'āy mūt je'eyū ti'igyū ne'pyñ, es tū dyaky ja lugaar esū tiempū mā tsyūūnūdat nidūgekyū naxwíñūdu jā'āy. ²⁷ Es ja Dios tū tṙajta'aky tūgekyū es ja jā'āy 'yūxtā'āyūdat es pyāadūdat, mūt ko tūy'ajtūn kyaj jagam 'yity ja Dios. Taa ja'a mā ũdsajtūm nidu'uk nidu'uk. ²⁸ Ja'a ko Dioskyūjxm njiky'ajtūm, nyu'xūm es n'ijtūm. Extūm nandū'an jyūnāñ nidu'ugūty miidsū mjaabyūty: “Ūdsajtūm xy'u'unk'ajtūm ja Dios.”

²⁹ 'Ko ũdsajtūm xy'u'unk'ajtūm ja Dios, kyaj njūnā'anūm ko Dios yū'u éxtūmū awinnaxū oorū, platū ō tsāā, di'ibū ja'āy kyejpy éxtūmū kyū'ūm winmā'āñ. ³⁰ Dios kyaj ttukkumūdooy yū jā'āyūty ko kyaj 'yawdátyūty mā naty kyajnūm tñijáwūdu. Per tyam 'yane'empy mūt nidūgekyū naxwíñūdu jā'āy es dyajtūgátstūt ja wyinmā'āñ es t'awdátūt ja Dios. ³¹ Pāaty ja Dios tṙajtáky tu'ugū xūū mā tṙayo'oya'āñ yū naxwíñūdu jā'āy mūt ja tūy'ajtūn mūt ja'agyūjxm ja jā'āy di'ibū tū twin'ixy; es

twinma'añ'ijxy nidugekyu ja'ayuty mut ko dya-jjikypyejky tadu ja'ay.

³² Ko tmudoodu Atenus ja'ay ma jykypyejky ja o'kraty, tam ja ja'ayuty di'ibu tyukxiktu, esu wi-inkru jyunandu:

—Jaadsu tadu nmudoo'ittut ko jatugok mgajxut.

³³ Net ja Paablu tso'oñ. ³⁴ Es nija'ajuty di'ibu myudoodu tmubujktu es tpanujxtu Paablu. Es tu'uk txu'aty Dyonis, di'ibu ijtp justisu jap Areopagu, es nandu'un tu'ugu toxytuyk di'ibu xya'ajtypy Damarus, es nandu'unu wiingatyru ja'ayuty myubujktu.

18

Paablu jap Korintu

¹ Netu Paablu tso'oñ Atenus es nejxy ma Korintu kajpn. ² Es jap tpaty tu'ugu israelitu di'ibu xya'ajtypy Akilu, jap kyugajpnuty ma Pontu ñax es naamnumu naty tsooñ Italyu mut ja ñado'oxy Prisilu, es jyajty Korintu, ja'a ko ja yajkutujkru kopk Klaudyu tni'ana'amu es nidugekyu israelituty tsoondut Romu. Netu Paablu nejxy tku'ixa'añ ja Akilu esu ñado'oxy Prisilu, ³ es mut ko yu'ujuty nandu'un ya'o'oyudup yu wit tujk éxtumu Paablu dya'oyu, paadyu Paablu oj wye'emy mut yu'ujuty, es tmattuunmijky. ⁴ Es saabudu saabudu Paablu nejxy ma tsajptujk es t'anuumu israelituty es di'ibu kyaj 'yisraelituty, ko Jesús yu'u du'un ja Kristu es tmubuktut.

⁵ Tso'ondu Masedoñu yu Silus mut ja Timotee es jyajty Korintu. Net ja Paablu tmastuty ja wyyt tujk tuunk es tkajxwa'xnu mut ja israelituty ko

tay'ajtun Jesús yu'u du'an ja Kristu di'ibu yu'ujuty 'yawijxtap. ⁶ Per ja israelítuty net jyot'ambujktu es t'anmaaydyu wi'ixáty ja Paablu. Netu wyit twinxijty ja Paablu éxtumu ijsxw'umun ko kyajpu israelítuty tmubuka'añ, es t'anmaay:

—Miidsuty ku'am mmudajttap ja peky mat ko kyaj xytsyeky ja nitsokun. Es uj kyajtsu peky nmudaty. Es tyam nuix ngajxw'a'xa'añuts ma ja'ay di'ibu kyaj 'yisraelítuty.

⁷ Net ja Paablu tso'oñ ma tsajptujk es ñejxy ma tyujku Tisyu Justu di'ibu Dios 'yawdajtypy, di'ibu tsyunaapy jap tsajptujk pu'aay. ⁸ Esu Krispu yu'u naty windsun ijtp ma ja tsajptujk, es mat nidugekyu di'ibu naty tsunaaydyap ma ja jyun tyujk myubujktu ja Nindsun'ajtam Jesús ko tmudoodu di'ibu Paablu kyajx, es nandu'un may ja Korintu ja'ay tmubujktu ja Jesús es ñubajttu. ⁹ Net ja Nindsun'ajtam Jesús t'anmaay ja Paablu koots ma tu'ugu ijsxma'tun, es jyunañ:

—Katu mdsu'ugu. Kajxw'a'xadu'uts. Katu m'amóñ. ¹⁰ Ujts mij mat n'ity. Ni pun wi'ix mgatúnudut. Taa may ja ja'ay di'ibuts uj xymyubukándap ma tyadu kajpn.

¹¹ Net ja Paablu wye'emy Korintu tuk jamajt jakujm, es dya'uxpeky ja ja'ay mat ja Diosu 'yayuk.

¹² Es óknun 'yijty gobernador yu Galyón ma Akayu ñax. Es net ja israelítuty ñaymyukudu es tmudsiptso'ondu Paablu, es dyajnujxtu ma justisatujk. ¹³ Es t'anmaaydyu gobernador:

—Tyadu ja'ay yu'u 'yanmaapy ja ja'ayuty ko t'awdátut ja Dios es kudii éxtum jyuna'añ ja n'ana'amun'ajtam.

14 Paablŭ myugajxaambyŭ naty ja gobernador ko ja gobernador t'anmaay ja israelítaty:

—Punŭ tyadŭ ja'ay tŭ tyuundugóy o pŭn mŭjŭ pyeky, tyámats nmúówŭt yajxón es ndúnŭt ja justisŭ mŭt miits israelítaty; ¹⁵ per ja'a ko kyaj dyŭ'anŭty, miidsŭty tyam m'undŭ mŭt je'eyŭ ayuk es ja'ay xyŭjŭty es miidsŭ m'ana'amŭnŭty, paaty ixtŭ kŭ'ŭm miidsŭty. Uj, kyajts n'ity fwez mŭdŭ tadŭ winma'añ.

16 Es net dyajpadseemy mŭ jap ja justisŭtŭjk.

17 Net nidugekyŭ grieegŭty tmajtstŭ ja Sóstanŭs di'ibŭ ijtp windsún mŭ ja tsajptŭjk, es twojptŭ justisŭtŭjk wyinduuy mŭ ja gobernador Galyón. Per ja Galyón kyaj ttuunŭ kwentŭ yŭ tyaadŭ.

Paablŭ jyaty jatugok Antyokiiŭ es tsyooñ myudŭgŭk ok Dios 'yayuk kajxwŭ'xpŭ

18 Paablŭ wye'emy kanak xŭŭ jap Korintŭ. Es net ñayjyugajxŭ mŭt ja myugu'uktŭjk. Taa tyujkanŭ barkoty es ñŭjxtŭ mŭt ja Akilŭ esŭ Prisilŭ mŭ Siryŭ ñax. Ko kyajnŭm tyŭkŭ barkoty jap Senkreeŭ, Paablŭ ñaygyuka'ptaayŭ es tkuydyúnŭt éxtŭm twandaky. ¹⁹ Es ko jyajty mŭ Éfesŭ kajpn, netŭ Paablŭ tnikeyŭ ja Prisilŭ esŭ Akilŭ es ñejxy mŭ tsajptŭjk, es myadya'aga'añ mŭt ja israelítaty di'ibŭ jap naymyujkŭdŭp. ²⁰ Es ja israelítaty myŭnu'xtákŭ es waanŭ 'yakwŭ'ŭmŭt, perŭ Paablŭ kyaj t'a'ijxŭ. ²¹ Net ñayjyugajxŭ mŭt yŭ'ujŭty, es t'anmaay:

—Ja'a kots n'ita'añ Jerusalén es nduna'añŭts ja xŭŭ di'ibŭ wingoomp. Per mínŭpts jatugok pŭn jŭnaamp ja Dios.

Net tso'o'ň Ěfesu es ňjxnu barkoty.
 22 Ko jyajty Sesareu, ta ja Paablū pyatujku Jerusalēn es tkajxpe'xy ja mubujkrutujk di'ibaty naymyujkudup jam. Es net jyujptáky Antyokiū.
 23 Jap wye'emy jekyjyawu. Net tso'o'ň jatugok es tku'ijxy kajpngajpn mā Galasyu ňax es Frijyu ňax, es dyajmujwiinudu myubujkun nidugekyu pánuty 'yaxájudu Jesús éxtumu Kristu.

Apolus jap Ěfesu

24 Es mā tadu tiempu jyajty jap Ěfesu tu'ugu israelitu di'ibu xya'ajtypy Apolus. Jap kyugajpnuty Alejandriū. Es jantsy oy tkajxwa'xy, es ňija'ap yajxon ja Diosu jyaaybyajtun. 25 Tu tjaty ja Nindsun'ajtun Jesusu 'yuxpujkun es tsuj es wa'ats tkajxwa'xy ja Jesusu jya'a, oy yu'ayu je'eyu tnijawu di'ibu Fwank Yajnubajtru tyuk'uxpujk ja ja'ayuty.
 26 Netu Apolus muk aa muk jot tkajxwa'xy mā ja tsajptujk. Es ko tmudoodu Prisilu esu Akilu, net yajwooy abeky es ya'uxpujknudu waanu oy mat ja Jesusu 'yuxpujkun esu ňitsokun. 27 Ko Apolus ňjxáñ mā Akayu ňax, ja myugu'uktujk di'ibu myubujktu jap Ěfesu tjaaydyu tu'ugu neky mat di'ibu myubujktup jap Akayu, es t'axájut yajxon yu Apolus. Ko Apolus jyajty Akayu, net trupujkudu ja'ayuty di'ibu tu t'axájudu Jesús éxtumu Yajnitsókrū mat ja Diosu myay'ajtun. 28 Es mayjya'ayoty ja Apolus oj ttukkutuku israelitu ja'ayuty ko trajtáky yajxon ja ňiwiin ňidu'u, es ttuk'ixy mā Diosu jyaaybyajtun jyuna'añ ko Jesús yu'u Kristu di'ibu Dios wyin'ijx es tkejxy. Es kyaj mbaat ja israelítuty ňakyjyuna'andu ko kyaj tuj'ajtun.

19

Paablŭ jap Ēfesŭ

¹ Es ko Apolŭs 'yijty Korintŭ, netŭ Paablŭ tñinajxnŭ tun kopk. Ta jyjaty Ēfesŭ ma tpaty naagadyŭ ja 'ay di'ibŭ myubŭjktŭ. ² Esŭ Paablŭ dyajtŭy:

—¿Tŭ xy'axájŭda miidsaty ja Espírítŭ Santŭ ko xymyubŭjktŭ?

Net 'yadsoodŭ:

—Ni je'eyuts tŭ ngamŭdoy ko jyaadyŭ Espírítŭ Santŭ.

³ Netŭ Paablŭ dyajtŭy:

—¿Di'ibŭ nubajtn mŭut tŭ mnubety miidsaty?

Es 'yadsoodŭ:

—Extŭm ja Fwank Yajnubajtrŭ oj yajnubéty.

⁴ Esŭ Paablŭ 'yanmaayŭ:

—Fwank oj dyajnubéty ja ja'ay di'ibŭ naty tŭ jyodŭmbittŭ, es t'anŭmŭdŭ es tmŭbŭktŭt di'ibŭ ja miimp óknŭm, ja'a 'yandijpy ja Jesús.

⁵ Es ko tmŭdoodŭ tyaadŭ, net ñubajttaaydyŭ mat ja Nindsŭn'ajtŭm Jesusŭ xyŭ. ⁶ Es ko ja Paablŭ tkŭ'unikooñ ja ja'ayuty, net ja Espírítŭ Santŭ ñimiinŭdŭ, es ja ja'ayuty tkajxtŭ wiingátypyŭ ayuk es tkajxwŭ'xtŭ ja Diosŭ 'yayuk. ⁷ Nimajmajtskŭn ja yedyŭjk wyínuty.

⁸ Tŭgŭk po'lo Paablŭ oj yo'oy ma ja tsajptŭjk, es ni nŭ'n kyaja'aw kyatsŭ'kŭ tmŭgajxy ja ja'ay es tmŭbŭktŭt wí'ix ja Diosŭ kyutujkŭn. ⁹ Per tap ja ja'ayuty di'ibŭ kyaj tmŭbŭjktŭ di'ibŭ Paablŭ kya-jxyry, es kyajxtŭ axŭk mat ko yŭ'u tpanujxtŭ ja Jesús éxtŭm ja Kristŭ. Net ja Paablŭ tsoyo'ŭn ma ja tsajptŭjk es tmŭnejxy ja di'ibŭ myubŭjk

ma Tiranu 'yeskwelü, es jap muut ñaygyajxudu bom bom. ¹⁰ Du'un ya'uxpejky majtsk jumajt, paaty nidugekyü ja ja'ay ojts tñijáwudu ja Jesusu 'yayuk jam Asyu ñaaxóty, du'un di'ibu israelítaty es nandu'un di'ibu kyaj 'yisraelítaty. ¹¹ Es ja Dios ttuuñ jantsy muj ja muj'ajtun mat ja Paablu. ¹² Esu ja'ay ttuknimiindu Paablu yu payu esu wit, esu Paablu je'eyu yajtukpáty ja wit, es yajtukninajxtu ja puma'ay es 'yagudaktaaydyu. Es púnü ka'oybyu myudajttup, nandu'un pyudsuumda'ay.

¹³ Es jap nija'ajuty ja israelítaty di'ibu judijttup kajpngajpn es dyajpudsúmdü ja ka'óybyuty di'ibu ja'ay myudajttup. Ta tjayajpudsumandu ja ka'óybyuty mat ja xyü ja Nindsun'ajtam Jesús, es t'anmaaydyu ja ka'óybyuty:

—Ujts mij n'ane'empy Jesús xyugyujxm di'ibu Paablu kyajxwa'xyry, ipudsumdu!

¹⁴ Es du'un tyuundu nijxtujk tukka'ax yu Eseevü, israelitu teedywyindsünü myaanguty. ¹⁵ Es tugok ko du'un ttunandu, ja ja'ay di'ibu ka'oybyu myudajtypyu net 'yadsoojü:

—N'ixy'ajtypyuts ja Jesús, es nnija'abuts pán ja Paablu, per miidsuty, ¿mbünü du'un miidsuty?

¹⁶ Esu tyadu yedyujk di'ibu myudajtypyu ja ka'oybyu, net kyuxpuyty ja'ay ñikujxy es axuuk ttuuñ nidugekyü, yajwojptaaydyu tugoty, es dyajkaktaaydyu niwa'ats uxwa'ats es tsyayujttaaydyu. ¹⁷ Es ko tñija'adu nidugekyü di'ibu tsunaaydyup jap Éfesu, israelítaty es di'ibu kyaj, net tsyu'kadyaaydyu es twindsu'kadu ja Nindsun'ajtam Jesús.

18 Nandu'ən may di'ibū myubujktū myiindu mayjya'ayóty es tñigajxtū ja pyeky di'ibū tū ttundu, 19 es may yū ja'ayuty di'ibū tū ttuñ yū brujū winmā'añ, dyajmiindu ñeky es tñino'ktū mayjya'ay wyinduuy. Es ko twijstū ja kywentū nu'ən ja ñekyū tsyoo, ja'a twijtspədsuūmdu justyikxymyāj milū platū meeñ, es tu'ukpə platū du'ən éxtəm tuk xūū yajmajúy yū tuumbū. 20 Es du'ən oj ñejxy ja Diosū 'yayuk oymyaaty es dya'ijxū myak'ajtən.

21 Es ko tyaadu ñajxy, net ja Paablu jyunáñ ñijxa'añ Jerusalén, es ñaxa'añ Masedoñū es Akayū. Nandu'ən jyunáñ ko tsyoonut Jerusalén, ta ñijxa'añ Romū. 22 Net tkejxy jap Masedoñū nimajtskū pyudujkūbū, Timotee mudū Erastū, esu Paablu 'yakwe'emy mā Asyū ñax.

Mayjya'ay ñayya'ax ñayjyókudū Éfesū

23 Es mā tadū tiempū ja ja'ay ni'igu ttuk'ya'ax ttukjoktū jam Éfesū mut ja'agyujxm púnuty pyanujxtəp ja Jesús éxtəm ja Kristū. 24 Tamū naty tu'ugū plateerū di'ibū xyū'ajtypy Demetrū. Tadū Demetrū ya'agojwinnajxypy mudū platū ja tsajptujk mā t'awdattū Dyanū, es net tteeky ja tsajptujku'unk. Ni'igu myeeñbyaattū ja Demetrū es púnuty mūut tyundu. 25 Paadyū Demetrū dyajnaymyujkūdu ja ja'ay di'ibū tyuunk'ajttabū tadū tuunk, es t'anmaaydyū:

—Məgu'uktujk, miits mñija'adəp ko tyadu tuunk, yū'ū mūut ja jiky'ajtən ñaxy yajxón. 26 Per miits m'ijxtəp es mmədoodəp ko tadū Paablu jyunā'añ ko yū dios di'ibū yedyujk kyoj ya'o'oyudəp, kyaj yū'ū Dyiósuty. Es du'ənū

mayjya'ay ttukmubeky, kyaj yaayuty Éfesu, nandu'un ma tugekyu Asyu ñaxwíñadu. ²⁷ Nūgoo tyaadu t'okkudsu'ugua'ajnu, kyaj yu'u je'eyu ko nduunk'ajtum kyutugóyut, nandu'un tsojk nujkx pún kyaj t'okmajpajtáknū yu ndaak'ajtum Dyanu tsyajptujk, nan tsojk nujk kyutugooyñu ja myuj'ajtun yu ndaak'ajtum Dyanu, di'ibu tyam 'yawdajtypy ja ja'ay ya Asyu es tugekyu naaxwíñadu.

²⁸ Ko tmūdoodu tyaadu ja ja'ayuty, net jyot'ambujktaaydyu es yax jyojktu:

—jMuj kujxm yu Dyanu di'ibu Éfesu ja'ay wyindsu'kudup!

²⁹ Es du'un ja ja'ayu wyinma'añ jyo'ptaaydyu ma tugekyu kajpn. Es net tmajtstu ja Paablu jyamyut di'ibu xuy'ajtypy Gayu esu Aristarku, nimajtsku tadu yedyujk jap kyugajpnuty Masedoñu, es dyajnujxtu trawijts trajmdojttu ma ja kyumdattujk, ma ñaymyujkudu mayjya'ay.

³⁰ Net ja Paablu nandu'un jyatukuyáñ jap es tjamugajxáñ ja mayjya'ay, per ja di'ibu myubujktu kyaj ñasmajtsu. ³¹ Es nandu'un naaguty ja Paablu myutnaymyaayubu di'ibu kuduunk'ajttup

Asyu, 'yanmaayu ko kyaj tyúkut jap. ³² Es ma ja mayjya'ayu naty jap ni'igu jyantsyya'ax jyantsyjojktu, tam tuk peky di'ibu wiink janándup, es jatuk peky nan wiink. Ni kyayajjaygyúku ti du'n kyajxtup o ti du'n ko ñaymyúkadu. ³³ Es

nija'ajuty di'ibu jap ttukmamadyaktu yajxón ja Alejandru wi'ixu naty 'yadu'utstu. Es ja israelítuty tsojktu esu Alejandru ñiwa'kpuđsúmudut ma ja mayjya'ayun. Net t'adijwa'xtu ja ja'ayuty es dya''awatstu ja tu'u es tmunujxtu ja Alejandru

mayjya'ay wyindum. Es yu'u ttuk'ijxy ja ky'u'u es 'yamóndu't es jyakajxáñ mut yu'u'juty. ³⁴ Per ko tnija'adu ko yu'u 'yisraelítuty, net yax jyojktu nidugekyu oy majtsk oorun:

—jMuj kujxm yu Dyanu di'ibu Éfesu ja'ay wyindsu'kudup!

³⁵ Net ja Éfesu uskribaan dya''amooñ ja ja'ayuty, es t'anmaay:

—Mugu'uktujk, Éfesu ja'ayuty, nidugekyu naxwíñdu ja'ay ñija'adup ko tyadu Éfesu kajpn yu'u 'yawdajtypy yu Dyanu es tkwenta'attu yu Dyanu 'yawinnax di'ibu kudak tsajpótm. ³⁶ Es kyaj mbaat pún jyuna'añ ko kyaj tyu'y'ajtunuty. Paaty amondu es winmaydyu yajxon pun ti mdunándup. ³⁷ Yu tadu yedyujkuty di'ibu miits tu xyajmíndu, kyaj tu tmaatstu tiity jap tsajptugóty es kyaj wi'ix jyuna'andu axuk mudu ndios'ajtam Dyanu. ³⁸ Es pun Demetru esu di'ibu muut tyundu myudajtypy ja tu'y'ajtan, es pun ñi'uunuyaampy, pes taa yu fwez es taa yu justisutujk. Jam mbaat t'awanu es tkuyákut ja tyu'y'ajtan nidu'uk nidu'uk. ³⁹ Es pun miits mmudajttup jatu'ugu u'unun, pes mugajxtu justisutujk ko ja'ay yajnaymyúkadu esuuntu xytyúndut yajxon. ⁴⁰ Ja'a ko pun yu'u gobyeeerna tnijawut di'ibu tyam mduundup, mbaat xypyekymo'oyum éxtumu tsiptuumbu, mut ko kyaj mbaat nmo'oyum yu tu'y'ajtan di'ibu tyam mduundup.

⁴¹ Es ko tyadu du'un jyunañ, net t'anmaay ja ja'ay es ñujxtaayñut.

20

Paāblu jūndity Masedoņi es Gresu

¹ Es ko ņajxy mā ja'ay ya'ax jyoktu, net ja Paāblu dyajnaumyujku ja di'ibu tu tmubeky ja Jesūs, es tmoodyu ja kajxwījun. Net ņaymyastuttaayudu. Ta ņejxy Masedoņi, ² es tku'ijxy kajpngajpn, es ni'igu tjojmākwingajxudu ja myngu'uktajk mūt ja 'yayuk, es óknum jyajty Gresu. ³ Jap wye'emy tuḡuk po'o. Es ko jap tsoonañ es ņijxanna barkoty Sīru, net tmudooy ko ja israelīty tyuna'añty axuk. Paaty ja Paāblu junañ ko jymbītut tekykuam es ņaxut jatugok Masedoņi. ⁴ Net jyamyūt'ajtadu ja Sópatri, myaangu Pirru, di'ibu kugajpn Beree, ja Aristarku mūt ja Segundu di'ibuty kugajpn Tesalóniku, ja Gayu di'ibu kugajpn Derbe, ja Timotee, es nandu'anu Tíkiku mūt ja Trófiu di'ibu tso'ondap mā Asu ņax. ⁵ Tyadu magu'uktajk tu ņajxtu jawyiin es tu xy'awíxtats mā Trouis kajpn. ⁶ Es uudsaty n'awijxyuts ja pasku xuu, es óknum ndso'oñuts Filipus barkoty. Ja kyummagoxk xuu nnaybyáttats mūt ja nmagu'uktajkats jap Trouis, es jap nwa'amats juxtujk xuu.

Paāblu mudu mubujkputajk jap Trouis

⁷ Es mā ja domingu xuu, net uudsaty nnaymyujkudu mūt ja mubujkputajk, es ja tsajkaaky yajtjukwa'xut éxtumu Nindsun'ajtam Jesūs tnastu'unu. Paāblu yu'u ya'xprjukudu tsu'p paat, mūt ko tsoona'añ naty jakumbom. ⁸ Es tapu naty tu ņaymyúku mā tu'ugu kwartu kujxmbu, mā naty mayu lampru tyoy. ⁹ Es tu'ugu unā'k di'ibu xyu'ajty Eutiku, tamu naty 'yu'uñ ventanu agūy. Ko Paāblu jantsy jeky kyajxy,

ta ja Eutiku ja tsuu pyátun. Ko myanajxy, ta kyumaanajxy mā tūguk niku'uyū tūjk. Ko oj dyajpudu'uktū, tū naty 'yo'knū. ¹⁰ Net ja Paāblū jyūnajky mā ja Eutiku es tmūneeñ, es t'anmaay ja myūgu'uktūjk:

—Katū mjotmay'ooktū. Jiigyū'ū.

¹¹ Net ja Paāblū pyejty jatūgok es dyajwa'xy ja tsajkaaky, es kyaaydyū. Es net tmūgajxtū extū ko xyūñū. Ta tso'oñ. ¹² Ja ja'ay di'ibū jam dyajnjxtū ja Eutiku jūiky, ni'igu ja'a wyū'ūmdaaydyū jotkujk.

Paāblū ñejxy Miletū

¹³ Es ko Paāblū ñjxa'añ tekykyū'ūm, net jyūnāñ ko ūdsuty nūjxtūpts jawyiin barkoty es nnaybyaādūds Asū. ¹⁴ Es ko nnaybyátūds mat ja Paāblū jap Asū, ta yū'ū tyūjkū barkoty mā ūdsuty, es oj nnūjxtūts mā Mitilene. ¹⁵ Es ndso'oñūts jap jakumbom es nnajxtūts Kiiū. Ja kyumdūguk xūū njajttūts mā Samos. Ja kyummajtaxxūū nbe'xyūts waanū jap Trojilyū. Taanūm njajttūts Miletū. ¹⁶ Es kom ja Paāblū kyaj mayū tiempū tmūdaty Asyū, kyaj ñjxāñ Éfesū, ja'a ko tsejkyū jya'ta'añ jap Jerusalén es dyajnaxa'añ ja Pentūkostés xūū.

Paāblū tmūgajxy ja Éfesū mūbūjkpūtkūjk

¹⁷ Es ko 'yijty jap Miletū, net tnigajxū ja mūjja'aydyūjk di'ibū ijttūp mā mūbūjkpūtkūjk ñaymyūkadū jam Éfesū. ¹⁸ Es ko myiindū, net ja Paāblū t'anmaay:

—Miits mñija'adūp wi'ixūts ūj nnayjyaygyépyūty extū mā nmiiñ jawyiin mā yū Asyū ñaxwíñūdu. ¹⁹ Tūgekyū ja tiempū māts n'ijty mat miidsuty, nmūduūñūts ja Nindsūn'ajtūm Jesús

yuunk naxypy, es nya'axyuts mēdu winnēu, es kanak peky di'ibuts tsip nyajñajx ja'agyujxm kots axuuk xytyuundu ja israelitē ja'ayuty. ²⁰ Ngajxwa'xyuts tugekyu di'ibē oy mēt miidsuty, es nya'axpajktē tsajptugóty es mā mdujkuty. ²¹ Es tuts n'anūmē ja israelítuty es di'ibē kyaj 'yisraelítuty, es jyambítat mā Dios es tmábaktat ja Nindsun'ajtam Jesukristē. ²² Tyámuts nnejxy Jerusalén, es xykyéxyuts yē Espíritū Santū, ni nganijáwuts wi'ixuts jap njátat. ²³ Je'eyuts nnijawē ko majatyē kajpn mats nnaxy, yē Espíritū Santū xy'anūmuts kots ndákut pujxndugóty es n'ayówuduts. ²⁴ Per mēdu tyaadē kyajts ndsu'agē. Esē njiky'ajtanuts kyaj ti tsooty mēt u, ko je'eyē nyajkúxut yē nduunguts di'ibuts tē xymyo'oy yē Nindsun'ajtam Jesús es n'anūmēt ja oybyē ayuk ko Dios tsyejpy yē naxwíñudē ja'ay.

²⁵ 'Es tyam nnija'abuts tūy'ajtan ko ni pán miidsuty di'ibē tē nya'axpékyuts wi'ix ja Dios yajkutíky, kyajts xyñakywyin'íxtat. ²⁶ Paaty tyam n'anūmūyā'andē ko kyajts u miits xypyeky'íxtat ko m'ooktat pekyoty, ²⁷ mēt ko tē n'awanē tugekyu yē Dios ja 'yayuk es kadiibē myajtugóyudat. ²⁸ Naygywentū'átudē, es nandū'an kwentū'attu ja mabujkputujk mā yē Espíritū Santū tē mbujta'agyuty es xykywentū'áttat nidugekyu ja ja'ay di'ibē pyojpūty tē tkabajtxuty yē Nindsun'ajtam Jesukristē mēt ja kyū'am ne'pyñ kruuzkujxm.

²⁹ 'Es nnija'abuts kots nnajxut, net myínat wiink ja'ay di'ibē yajtagoyaampy yē di'ibē myubujktap ja Kristē, éxtumē waxka'uk di'ibē awā'an es

dyajtugóy yu borreegu. ³⁰ Nandu'un nija'ajuty miidsuty ka'um pyudu'uga'añ, es mmo'oya'anadu yu wiinkru xprujkun di'ibu kyaj tyu'ajtanaty, es ttukpanujxa'añ di'ibu tyam myubejkyu ja Jesús. ³¹ Paaty mnaygywentu'átadu. Jamyatstu ko tuguk jumajt, xuuñ es koots, jibuts ko nmo'oy yu kajxwíjan nidu'uk nidu'uk miidsuty.

³² 'Məgu'uktajuty, tyam n'anumadu ko wu'umdu mat ja Dios es kuydyundu ja ayuk di'ibu 'yawa'anu wi'ixu Dios xytyu'unxum ja may'ajtan. Tadu ayuk tmdaty ja muk'ajtan es xyajmuk'ajtam nidugekyu es xykypujkam tsajpótm es n'ijtam mat yu'u di'ibaty myubujktu ja Jesús. ³³ Kyajts u ni na'a tu ndseky ni pānu myeeñaty o ja wyítaty. ³⁴ Yajxon xyñijawudu ko tats nduñ mudats ngu'umgu'u es tu nbaadyuts di'ibu naty u xykya'ijtxu es di'ibu ka'ijtxu ja njamyudadyuts. ³⁵ Tats miidsuty nya'uxpeky es tu nduk'ixtu ko xytyúndut es xypyudúkdut di'ibu tugoy'ajtxu, es xyjamyátstut ja Nindsun'ajtam Jesusu 'yuxpujkan ko jynáñ: “Ni'igu njotkujk'ajtam ko wiink ja'ay nbudajkam es kyaj ko wiink ja'ay xypyudujkam.”

³⁶ Ko du'unu Paablu jynáñ, net ñaygyoxtnaaydyaku es kyajxtáky mat yu'ajuty. ³⁷ Nidugekyu jnyydyadyu, es ñaymyunánadu es ttsu'xtu ja Paablu. ³⁸ Es ta wu'umdaadyu jotmaymyut, ja'a ko 'yanmaayu ko kyaj tnaky'ixtut. Es net oj tnaswówudu extu ma ja barku.

21

Paablu ñejxy Jerusalén

¹ Es ko nmastuttaayats ja nmugu'uktujkats, ndujkats barkoty, es ja barku ņejxy tųy es jya'ty ma ja Kos kajpn, es jakumbom nnejxyats Roodus. Nétats jap ndso'ondū esats nnujxtū Pátarū.

² Jap Pátarū mbáttats tu'ugū barkū di'ibū nujxp Fenisyū, es ndujkudats es oj nnujxtats. ³ Najxtats aga'añdsyoo mā Tsyipre es oj nnujxtats extū Siryū. Esū kapitangu byarkū, yū'ū myunejxypy ja tsemy Tirū, paaty ja barkū oj ņejxy jap.

⁴ Jap nbáttats di'ibū myubujktū ja Jesús, es n'ijttats juxtujk xūū mat yū'ujaty, es yū'ujaty Espírítū Santūkyujxm t'anmaaydyū kudiibū Paāblū ņujxat Jerusalén. ⁵ Es ko ņajxy juxtujk xūū, net ndso'ondats. Es nidugekyū nmugu'uktujkats oj xyñaswówudats, yedyujk toxytyujkaty es mat ja unā'ku'ungaty, es ņajxtaaydyū kajpnbu'am jam pu'ujótm, es nnaygyoxtnaaydyákudats es ngajxtáktats. ⁶ Nétats nnayjyugajxūū es nnaymyánandats es uudsaty nnujxtats barkoty, es yū'ujaty jyambijnūū mā tyujk.

⁷ Nyajkugujxūū ja nvyajū mā jikymyejyñ Tirū es extū Tolemaydyū. Es jap ngajxpo'xtats yū nmugu'uktujkats es nwu'umdats mat yū'ujaty tuk xūū. ⁸ Es jakumbomū Paāblū es uudsaty di'ibats mat yū'ū ndso'ondū, njajttats mā Sesareeū kajpn. Es nnujxtats mā Felipū di'ibū Jesús ja 'yayuk kyajxwā'xūp. Tadū Felipū yū'ū tu'uk di'ibū mā yū nijxtujkprū yedyujk win'ijxūū di'ibū myubujktūp ja Jesús, es yū'ujaty tpuđúkat ja ku'ekytyo'oxyaty di'ibaty ayoodūp. Es jap nwu'umdats mat ja Felipū.

⁹ Ja Felipū japū ņūūx nimajtáxk di'ibū kyaj tū pyuktū es di'ibū ijttū Diosū kyugajxprū. ¹⁰ Ko jap

n'ijttats waanu jeky, net jyajty tu'ugu ja'ay di'ibu xyu'ajtypy Agaabu, di'ibu tso'omp Judee. ¹¹ Ta oj xyñimiñats es twijtse'ky ja pyo'owuunu Paablu, es ñaydyukkuwu'an ñaydyuktekywyu'unu, es jyuñáñ:

—Yu Espírítu Santu du'an jyuñáñ: “Jap Jerusalén yu israelítaty du'an tkuwuunat yu tadu po'owuunu ñiwindsán es tkuyákut mat ja romanu ja'ay.”

¹² Kots nmūdoodu tyaadu es mat ja Sesaree ja'ay, nétats nmunu'xtáktu Paablu kadiibu ñujxut Jerusalén. ¹³ Peru Paablu 'yadsooy:

—¿Ti ko mju'ay mya'axtu? ¿Tits ko miits xyajjotmay'ooktu? Nayjya'abats kyaj je'eyu nyajkutsúm nyajtekytsyúm, extu nayjya'abats es ngu'oogudats ja Nindsun'ajtam Jesús jam Jerusalén.

¹⁴ Kom kyaju Paablu wyinmaaydyugatsáñ, nétats njunandu:

—Wa'an yajtúñ éxtumu Nindsun'ajtam Jesús ttseky.

¹⁵ Net nnayjyujp'ijxudats es oj nnujxtats Jerusalén. ¹⁶ Es xyjamyudajttats nija'ajty ja Sesaree ja'ay di'ibu myabujktu Jesús, es xymyunnjxtu ma ja tyujku Mnasón, tu'ugu yedyujk di'ibu tso'omp Tsyipre es jeky tu 'yijnu tmabeky ja Jesús, es yu'uts xymyo'oyándap ja jajttákn jap Jerusalén.

Paablu ñaygyajxudu mat ja Santya'agu

¹⁷ Kots njajttu Jerusalén, nétudsu nmugu'uktujkats xy'axájudu jantsy yajxón.

¹⁸ Jakumbom nnujxtats mat ja Paablu ngu'ixtu yu Santya'agu, es tamu naty mayu muija'aydyujk

di'ibáty ja Jesús myubajktur. ¹⁹ Net ja Paablú tkajxpoxtaay, es tmumadyaktaay ti ja Dios tū ttuñ Paablúkyujxm mā ja'ay di'ibú kyaj 'yisraelítaty. ²⁰ Ko tmūdoodú tyadú ayuk, net t'awdajttú Dios es 'yanmaayudú Paablú:

—Weenu, mugu'uk. Tū xy'ixy ko kanak mil yú israelítaty tū tmúbeky yú Jesús es nidugekyú yu'ujuty tranujxtú ja Moisesú 'yana'amun, ²¹ es tū jyuna'añ ja ja'ay ko mij mya'uxpeky mət nidugekyú israelítaty di'ibú tsunaaydyur mā ja ja'ay di'ibú kyaj 'yisraelítaty, es kyaj tranujxət ja Moisesú 'yana'amun es kyaj yajtsúkət yú 'yu'ungaty waanu mā ja yedyujk'ajtun, es nan kyaj tranujxət di'ibú jaayum ndu'unum. ²² ¿Ti ndu'unum? Nijáwudubu net yú ja'ay ko tū mja'ty. ²³ Nik oy ko d'ún xytyúnat. Tyaa nimajtáxku yedyujk di'ibú pyadunaampy yú wandakun. ²⁴ Nujx mūt es mnayyajwá'adsudət mət yu'ujuty, es mij mgujúyubu tadú gastú tugekyú. Es ko ñáxudú tadú wandakun, net yú mwaay xykyaaptət mət yu'ujuty es net nidugekyú ja'ay tmúwinma'añbyaadət ko kyaj tyu'ajtanaty éxtum tū jyuna'añ mət mij, es ko mij nand'ún oy xypyanejxy yú Moisesú 'yana'amun. ²⁵ Es mət di'ibú kyaj 'yisraelítaty es tmúbuktú Jesús, tū nja'ayum wi'ix ngajxmujkum ko kyaj tju'xtət yú tsu'utsy di'ibú tū yajtukwindsu'ugú agojwinnáx, kyaj tju'xtət ja ne'pyñ o tsu'utsy di'ibú kyaj wá'ats tū wyindajxta'ay, es nand'ún kyaj myu'indúndət.

Paablú yajmátsy mā múj tsajptujk

²⁶ Net ja Paablú tmúnejxy ja majtáxkru yedyujk, es jakumbom ñayyajwátsudú nidugekyú. Netú

Paāblu jyajty mā ja māj tsajptujk es t'awánut ja teetytyujk na'a dyajjupkúxut ja wandakun es na'a dyajmínut ja windsu'kun.

²⁷ Mā kyajnum kyexy ja juxtujk xubū wandakun, nija'ajaty yū israelítaty di'ibū tso'omp mā Asyū ņax, t'ijxtu ja Paāblu mā ja māj tsajptujk taja'a es mā yū'yuty ja israelitū ja'ayuty mbaat tyákudu. Net ni'igu yax jyojktu ja ja'ayuty, es tmajtstu Paāblu, ²⁸ es muk tmugajxtu ja ja'ayuty:

—jMiits israelitū mugu'ugaty, pudujkugats! Tyaadu du'an ja yedyujk di'ibū jūdipt oytyim di'ibū kajpnuty, es ttuk'uxpeky tugekyū naxwíñudu es kyaj twindsu'ugudu nmugunax'ajt nmugugajpn'ajtam, ni ja Moisesu 'yana'amun es ni yū nmāj tsajptujk'ajtam. Es nandu'un tū tmūdaku mā tyadu māj tsajptujk ja grieegu ja'ayuty, es du'an kyaj tmaj'ixy tyadu wā'ats lugaar.

²⁹ Du'an jyuna'añu tyadu israelítaty ko tū t'ixy mā Jerusalén kajpn yū Paāblu mut ja Trófimū di'ibū Éfesū kugajpn. Paaty jyunandu ko Paāblu tū tmūdaku mā māj tsajptujk taja'a yū Trófimū di'ibū grieegu ja'ay.

³⁰ Tugekyū kajpn tnijawuyandu ti tuun jajtup, es ja ja'ay myiñ pūye'egyū. Net tmajtstu Paāblu es pawitsy pajudoty dyajpudsūmdu mā ja māj tsajptujk, es netyū dya''adujktaaydyū ja māj tsajptujk'aa. ³¹ Tamū naty tim ya'oogánudu ja Paāblu ko oj ya''awanū ja soldaadu windsungopk ko nidugekyū Jerusalén ja'ay ya'ax jyoktu. ³² Net ja soldaadu windsungopk dyajnaymyujkū ja syoldaadutujk es ja soldaadu windsūnuty, es jyajttu pūye'egyū mā mayjya'ayuty. Es ko ja

ja'ayuty t'ijxtu ja soldaadu windsungopk mut ja syoldaadutujk, net ja Paablu tasmajtsudu es kyaj tnakywyojptu. ³³ Net ja soldaadu windsungopk tnimiin ja Paablu es tmajtsy. Ta dyajnejxy kuwuuñ mut majtsku kadenu. Es ko waanu 'yijty, net dyajtuuy ja soldaadu windsungopk:

—¿Mbán mijts, es ti tu xytyuñ?

³⁴ Peru ja'ayuty yaxkaktu wiingátyuty éxtum kyaj mbaat yu soldaadu windsungopk tmuoogúku di'ibu dun tu'y'ajtun. Es net ja Paablu yajmunejxy ma kwartel. ³⁵ Ko jyajty ma ja kwartelu 'yeskaleeru, net ja soldaadutujk kyuy'ku es yajmunejxy ja Paablu, ³⁶ ja'a ko pyamiñuty ja mayjya'ay pyaya'axy pyajékyuty:

—¡Ya'ooktu!

Paablu kyama'añ ma nimayjya'ay

³⁷ Es ko Paablu dyajtukuyánu ma kwartel, net t'anmaay ja soldaadu windsungopk di'ibu ijtp ma ja batayonk:

—¿Tits mbaat nnigajxy?

Es ja soldaadu windsungopk 'yadsooy:

—¿Mij majjtypy mgajxut grieegu? ³⁸ ¿Tii mij kyaj m'eijptuja'ayuty di'ibu tuuyup mut tsiptuuñ yu yajkutujkpu es dyajrudseemy ma muj ittum taxk mil yu yajja'ay'o'kpu?

³⁹ Net ja Paablu 'yadsooy:

—¡Kyaj! Israelitu ja'ayuts uj, jápats ngugajpnuty Tarsu, di'ibu ijtp muj ma Silisyu ñax, romanu ja'ayuts uj. Tunu may'ajtun, meegyats ja tiempu esuts ja ja'ay nmugajxut.

⁴⁰ Es ja soldaadu windsungopk tmooy ja tiempu. Netu Paablu tyunaaye'ky ma ja eskaleeru es ja

kyu'u ttuk'ijxy ja ja'ay es 'yamóndut. Es ko 'yamoondaaydyu ja ja'ay, net oj tmugajxy mat ja ebreeu ayuk, es t'anmaay:

22

¹ —Miits mājja'aydyjkuty es miits mągu'uktąjkuty, mądowdu wi'ixąts nnayņikąjxtu'uda'aņdyąts.

² Ko tmądoodu tkajxy ja ebreeu ayuk, net ni'igu 'yamoondaaydyu. Es ja Paąblu 'yanmaayądu:

³ —Uj israelitąts, jąpts nmaxu'unk'ąjty Tarsu, Silisyu ņąaxóty, es yaąts nye'ky Jerusalén es Gamalyéląts xya'ąxpąjk. Yąjtuk'ijxąts oy ja n'ąptąjk'ąjtąm 'yana'amąn es amumdu'uk jótąts nmądúņ ja Dios, éxtąm miidsąty nidągekyu tyam xytyundą. ⁴ Ujts tųųųp nmądsip'ąjtąts yu di'ibu pyanejxy py ja Jesusu 'yąxpąjkąn, extą nya'oogąnąts es nyajnejxyąts tsimy yedyąjk toxytyąjk, mbąjta'ąga'aņąts pujxndągóty. ⁵ Es ja teedywyindsąngópk es nidągekyu di'ibu ana'amdųp mąj tsąjptągóty ņija'ądųp ko yu'ųjuty dyąjktą neky mat ja nmą'israelitą'ąjtąm di'ibu Damasku tsąnaaydyųp. Nųjxpądsu naty jam, n'ųxtą'ąya'aņąts di'ibu myųbąjktųp ja Jesús, es nyajminą'aņąts yą Jerusalén es ndukkumądową'aņąts.

⁶ 'Ko nja'tánąts Damasku, éxtąm kijkyxyųu, nétąts n'ijxy jyąjy nikąjxmąts tu'ugu mąk jąjąn di'ibu tsąjpotm tso'omp, ⁷ es ngądaayąts. Nétąts nmądooy tu'ugu ayuk ko jyąna'aņ: "Saulu, Saulu, ģTits ko xypyąjđdity?" ⁸ Nétąts nyąjtųųy: "ģMbán mijts?, Windsún." Es xy'anmaayąts: "Ujtsąts Jesús nazarenu di'ibu mij mbąjđdijty py." ⁹ Ja

njamyuduts t'ijxtu ja jajun, per kyaj tjaygyukudu ja ayuk di'ibuts uj xymyugajx. ¹⁰ Nétats uj n'anmaay: “¿Tits ndúnep?, Windsún.” Nétats xy'anmaay ja Nindsun'ajtum: “Pudu'uk es nujx jap Damasku es jap m'anumudut tugekyu ti mdúnep.”

¹¹ 'Es ko ja jajun oj xyajwiindsuts, nétats ja njamyuduts xyajnejxy witsy extu njajtyuts Damasku.

¹² 'Jap tu'ugu yedyujk di'ibu xyu'ajtypy Ananiius. Yu'u jyantsy'awdajtypy ja Dios es tkuydyún ja Moisesu 'yana'amun, es nidugekyu israelítaty di'ibu tsunaaydyu Damasku yajxon muut 'yijty yu'u. ¹³ Es ja Ananiius xyñimiiñuts es xy'anmaayuts: “Mugu'uk Saulu, ijxwa'x jatugok.” Es netyu jatugok oj n'ijxwa'xyuts es net n'ijxyuts ja Ananiius. ¹⁴ Nétats xy'anmaay: “Yu Dios di'ibu n'aptujk'ajtum wyindsu'kudu jékyep, tu mwin'ixyuty es xy'ixy'átut di'ibu yu'u tsyejpy, es xy'ixut ja Di'ibu Jiky'ajtp Táy'ajtun Muut es xymyudówat di'ibu yu'u kyajxypy.

¹⁵ Esu Dios mbujta'agánep es xykyajxut ja 'yayuk ma nidugekyu naxwíñudu ja'ay, es xytyukmumadya'agut di'ibu tu xy'ixy es di'ibu tu xymyudoy. ¹⁶ Es tyamyu, katu m'ak'awix. Pudu'uk es mnubátut, es manu'xta'ak ja Dios esu mbeky mniwa'adsudut.”

¹⁷ 'Kots njambijty Jerusalén, tats nnejxy ma muj tsajptujk es ngajxtákyuts. Nétats n'ijxma'ty. ¹⁸ N'ijxyuts ja Nindsun'ajtum Jesús, es xy'anmaayuts: “Jottugoy es mbadsúmút ya Jerusalén, mut ko kyaj tyadu ja'ay tmabuka'añ kots uj nGrístaty.”

19 'Nétats uj n'anmaay: “Windsún, yu'ujuty ñija'adap nidagekyu kots uj nnejxyuats ma tsajptujk es nmanejaxyats puixndugóty di'ibu myubejkyu ko mij mGristaty, es uj tu nyajwépyadyats. ²⁰ Es ko ja ja'ay dya'e'ky ja Esteebu, mij ja mduumbu di'ibu pyujták ja tų'ajtan mijtskyujxm, támudsu naty mut n'ity ko dya'e'ky, extu ngwentu'ajtats ja wyit.” ²¹ Es xy'anmaayats ja Nindsun'ajtam: “Nujx. Ujts mij ngaxaampy jagam ma ja'ay kyaj 'yisraelítaty.”

Paablu 'yijty soldaadu windsungopk kyuhjóty

²² Tmudooy ja ja'ay yaabaat ko jynáñ ko ñijxa'añ ma ja'ay di'ibu kyaj 'yisraelítaty. Net ja ja'ayuty yaxkaktu:

—¡Ya'ook tadu ja'ay! ¡Kyaj pyaadyuty jyiky'átut!

²³ Es maanam ja ja'ayuty ni'igu ttuk'ya'ax ttukjoktu, tjandu wyítaty es t'uxjubiptu, es ja naxway tjantsywyujm'aktu, ²⁴ net ja soldaadu windsungopk tni'ana'amu es ja Paablu yajmunnjxut ma kwartel, es yajwóput es tnigajxut ti ko ja'ay ya'axy jyeky mut yu'u. ²⁵ Es ko two'ondunnu es twopandu yu Paablu, net yu Paablu dyajtuuy ja soldaadu windsún di'ibu naty jam:

—¿Mmudajtypy miidsu kutujkan es xywyóput tu'ugu romanu ja'ay, es kyajnum yajpayo'oyu?

²⁶ Es ko tmudooy yu soldaadu windsún, net oj t'awanu ja wyindsún, ja soldaadu windsungopk, es t'anmaay:

—Mnaygywentu'átudap mut di'ibu mdunaampy. Tyadu yedyujk, romanu ja'ay yu'u.

²⁷ Net ja soldaadu windsungopk tnimujwa'ky ja Paablu, es dyajtuuy:

—¿Tų'ajtan ko mij mromanuja'ayadyu?

Es ja Paablū 'yadsooy:

—Tūy'ajtun.

²⁸ Es ja soldaadu windsungopk 'yanmaayū:

—Ūjts kajaats xytsyoobátxū kots ūj nromanūja'ayuty.

Es ja Paablū 'yanmaayū:

—Per ūjts romanū ja'ayuts nā'abuts nmiiñ njajty yā naxwiiñ.

²⁹ Es yū soldaadu di'ibū naty wopánup yū Paablū, net ñikaktaayudu, es yū'ubaat ja soldaadu windsungopk tsyū'kū ko yū Paablū tū tkūwūñ es romanū ja'ay yū'ū.

Paablū tmugajxy di'ibū ana'amdup māj tsajptugóty

³⁰ Es jakumbom yū soldaadu windsungopk tni-jawūyāñ ti ko Paablū ñi'ūunaty yū israelítuty. Net tni'ana'amū es jyūnákut ja kadenū di'ibū Paablū kyū'uwū'un'ajtypy, es dyajnaymyujkū yū teedywyindsúnuty es nidugekyū di'ibū ana'amdup māj tsajptugóty. Netū Paablū dyajpudsūmdū es tpujtáktū mayjya'ay wyinduuy di'ibū naty tū ñaymyúkādū.

23

¹ Paablū tni'ijxe'ky di'ibū ana'amdup māj tsajptugóty, es t'anmaay:

—Mūgu'uktūjkaty, tūts njiky'aty extū tyambaat wi'ixūts kyaj nbekyjyawū mā ja Dios.

² Net ja Ananiūs di'ibū ijtp teedywyindsungópck, t'anmaay ja ja'ay di'ibū tūnaapy jap Paablū pya'aay es t'abojsū'ugut ja Paablū. ³ Es ja Paablū t'anmaay:

—Dios yu'u mwórudap, mnay'andijyuty éxtumū ja'ay di'ibū jiky'ajtp tūy'ajtən mūut. ¿Ti ko yāa m'u'uñ esats xyryayo'oyut éxtum ja Moisesū 'yana'amən jyuna'añ, es mijts ku'am kyaj xykyuydyúñ ja Moisesū 'yana'amən ko mjuna'añ esats nya'abojtstsū'ugut?

⁴ Es ja ja'ayuty 'yanmaayudū:

—¿Tii dū'ən xywyingajxpéty yu teedywyindsungópk?

⁵ Es ja Paablū t'anmaay:

—Māgu'uktajk, kyajts nnijawū pən yu'u teedywyindsungópk. Pes dū'ən ja Diosū jyaaybyajtən jyuna'añ: “Katū xykyajxpéky di'ibū ana'amp mgajpnóty.”

⁶ Ņija'ap ja Paablū ko tamū saduseeū ja'ayuty esū fariseeū ja'ayuty, es t'anmaay māk:

—Māgu'uktajkuty, űj nandū'ən fariseeū esū n'aptajkūts nandū'ən fariseeuty, es tyámūts xyajjustisūpaaty kots nmūbeky es n'awíxyūts ja jyikyryūjkūn di'ibū tū 'yeeky.

⁷ Es ko dū'ənū Paablū jyunáñ, net ja ja'ay űaygyajxytsyi'kudū ak yu'ujuty di'ibū naty tū űaymyúkudū, ta űaybyūjtákudū abekyū fariseeuty es abekyū saduseeuty, ⁸ mūt ko yu saduseeuty jyuna'andū ko di'ibū tū 'yeeky kyaj űakyjyikyryekey, ko kyaj jyaadyū anklās es kyaj jyaadyū anmūja'an. Per yu fariseeuty myūbejkyry ko yu o'krū jyikyryekey jatūgok, ko jyaaty yu anklās es jyaaty ja anmūja'an. ⁹ Es di'ibū ana'amdūp mūj tsajptūgóty nidūgekyū űay'oojūdū ak yu'ujuty. Es pyādū'ktū nija'ajuty ja fariseeuty di'ibuty tsajptūgóty ya'uxpūjktūp, es t'anmaaydyū:

—Tyadu yedyujk kyaj pyeky nbátum. Yu'u da tu'ugu anklus o tu'ugu anmaja'an ta myugajxyuty.

¹⁰ Es ni'igu jyantsymyujwindúku ko ja'ay ñay'oo ñayya'axudu ak yu'ujuty. Ta ja soldaadu windsungopk jyotmay'e'ky ko yu Paablu ja'ay ya'oogudut. Net ja syoldaadutujk tkejxy es nujx ja Paablu dyajtsoonda es dyajmínut jatugok ma kwartel.

¹¹ Ja ux ja Nindsun'ajtum Jesús kyuxe'ky ma Paablu, es 'yanmaayyu:

—Paablu, jotmuk mnaybyujta'agudut. Extum ta xkyajxy ja tuj'ajtun mut uj ja yaa Jerusalén, nandu'un xkyajxut ja tuj'ajtun ujtskyujxm jap Romu.

Tkajxy'áttu pún wi'ixu Paablu 'yoogut

¹² Es jakumbom nija'ajuty ja israelítuty ñaygyajxudu es dya'ooga'añ ja Paablu, es jyunandu:

—Wa'an ja Dios xytyukkumudo'om pún ka'ay úkum ma kyajnum nya'o'kum ja Paablu.

¹³ Di'ibu du'un tyunándubu naty naxy nijustyikxy ja yedyujkuty. ¹⁴ Net ñujxtu ma ja teedywyindsúnuty es ja mujja'aydyujkuty, es jyunandu:

—Udsuty tats nnaygyajxudu es Diósuts xytyukmúwdut kots ngáyut pún kyajnumts nya'ooktu Paablu. ¹⁵ Tyam miidsuty es di'ibu ana'amdup muj tsajptugóty, amdowdu tadu soldaadu windsungopk es bom dyajmínudu tadu ja'ay ma miidsuty, es xywyin'unnut ko miits xyñijawaya'andu yajxon ja pyeky. Es udsuty, támuts n'awixtu esuts nya'oogut ma kyajnumu naty jya'ty.

16 Es ja Paablū ja tsojmaank myūdoo ti tyunándup, net ñejxy mā ja kwartel es t'awa'anū ja Paablū. 17 Net ja Paablū tmugajxy tu'ugū soldaadū windsún, es t'anmaay:

—Manujxū tyādū mixy mā ja soldaadū windsungopk, ja'a ko myadya'aga'añ waanū mət yū'ū.

18 Es ja soldaadū windsún tmunejxy ja Paablū tsojmaank mā soldaadū windsungopk, es t'anmaay:

—Tadū Paablū yū'uts tū xy'amdoy esuts nya-jmínut ja yāā tyādū mixy. Yū'uk madya'agaamp waanū mət mij.

19 Es ja soldaadū windsungopk tkū'amamajtsū ja mixy, es dyajnejxy wiink tsoo, es dyajtūy:

—¿Tits xy'awanūyāamp?

20 Net ja mixy t'anmaay:

—Yū israelítuty tū ñaygyajxūdū es bom m'amdowa'añuty es xyajnjxut ja Paablū mā di'ibū ana'amdup māj tsajptugóty, es 'yanda'aga'andū es ttseky es xypayao'oyut. 21 Kyaj mij xymyábúkat, ja'a ko nijustyikxyñaxy ja jya'ayuty di'ibū awijxp ayu'udsyū, es tū jyuna'andū ko Dios tyukkumódowudut pún kaaydyup es kyajnum dya'ooktū Paablū; es tyam tap t'awixtū nā'a xyajmíñ.

22 Net ja soldaadū windsungopk ñayjyugajxū mət ja mixy es kyaj pún ya'awánut éxtum tū yajmūmadya'aky.

Paablū yajkéxy mā gobernadoor Felus

23 Ta ja soldaadū windsungopk tmugajxy matjskū soldaadū windsún, es t'anmaay:

—Anuunudu majtsk mugoprxu msoldaadu es ñay'axkukudut, es tuguprx majk di'ibu kwaaygyujxy, es majtsk mugoprxu di'ibu mat ja lyanzu, es ñujxut Sesareeu tyam muj koots. ²⁴ Es nandu'un ñay'axkukudut yu Paablu es ttukpátut ja kwaay, es yajkwentu'áttut kudiibu ti jyátudut es yajkuyákut ma ja gobernador Felus.

²⁵ Es ja soldaadutujkuty yu'u tmanujxtu ja neky ma jyuna'añ: ²⁶ “Ujts Klaudyu Lisyus, ngéxyuts tu'ugu neky mat mij, gobernador Felus, es ngajxpo'xa'añ. ²⁷ Yu israelítuty tu tmatstu tadu yedyujk es dya'ooga'añ, per kots uj nnija'aju ko yu'udyu romanu ja'ay, nétats oj nnejxy mudats ja nsoldaadutujk es nyajtsékyuts. ²⁸ Nétats nyajnejxy ma israelítuty di'ibu ana'amdup muj tsajptugóty, mat kots nnijawuya'añ ti ko tu tni'unudu. ²⁹ Muj ja pyeky tpujtákudu mat ku'am ja 'yana'amun; per kyaj tmdaty yu peky es dya'oogat o dya'ítut pujxndugóty. ³⁰ Kots uj nnija'aju ko yu israelítuty ttukniwinmayu dya'ooga'añu tadu ja'ay, paaty tyámuts ngexy ma mijts; es nandu'un tats n'anuumu ja di'ibu ni'u'unup es nujx dyaky yu tyuy'ajtun ma mijun. Ja nnaybyátun.”

³¹ Net ja soldaadutujk dyajnujxtu ja Paablu éxtun tu ya'anuumudu, es dyajnujxtu koots extu Antípatrus. ³² Jakumbom jyambijttu ja soldaadu ye'ebyu ma ja kwartel, es ja kwaaygyujxyru t'akpanujxtu ja Paablu. ³³ Ko jyajty Sesareeu, ta tkuyajktu ja Paablu es ja neky ma ja gobernador. ³⁴ Es ko t'ijxy ja neky ja gobernador, net dyajtuuy ja Paablu:

—¿Madsoo m'it mlugaar?

Es ja Paablū 'yadsooy:

—Silisyū ja'ayuts ūj.

³⁵ Net ja gobernadoor Felūs 'yanmaayū:

—Tyámuts n'awíxut ko kyuda'agut ja ja'ay di'ibū tū mni'ūnuty, esuts nmūdówt wí'ix jyūna'añ.

Es ja Paablū yajpūjtáky mā ja tūjk di'ibū Eroodūs pyalasyū'ajt, es kywentū'átudu ja soldāduty.

24

Paablū, ja gobernadoor Felūs wyinduuy

¹ Kyummūgoxk xū kyudaky Sesareeū ja Ananiiūs di'ibū ijtp teedywyindsungópk, mūt ja mūjja'aydyūjk es tu'ugū wingajxprū di'ibū xyū'ajtypy Tértulū. Tyaādu twinguwā'kū ja gobernadoor Felūs es tjarūjta'agāñ ja pyeky ja Paablū. ² Es ko ja gobernadoor dyajmiiñ ja Paablū, net ja Tértulū tni'ū'ūnū ja Paablū, es t'anmaay ja gobernadoor Felūs:

—Nja'aygyudákyryuts mā mij, windsún gobernador, ko mijtskyūjxm jyaadyū oy'ajtūn mā tyādu naxwíñudu, es mij m'ane'emy yajxón mūt ja oybyū mwinmā'añ. Paaty kyaj mā tsip mūt ūdsuty.

³ Es mij tū xytyuñ yajxón tūgekyū mā tyādu israelítaty ja ñaxwíñudu. Nja'aygyudákyryuts mijts, gobernadoor Felūs. ⁴ Per kudiibuts mij nūgoo ja mdiempū nyajtūgóyut, tunū may'ajtūn es xymūdoo'ítut di'ibuts ūj ngajxaampy. ⁵ Tyādu yedyūjk yū'ū axuk ja'ay, es ñejxy oytyim maaty es dyajtsiptūñ yū israelítaty; es nandū'ūn yū'ū ñigopk'ajtypy ja ja'ayuty di'ibū yajtijp nazareneū ja'ayuty. ⁶ Nandū'ūn tmūdūjkū wiink ja'ay mā mūj tsajptūjk. Paadyuts nmajtstū es ndūdyunánduts

éxtamdsu n'ana'amun jyuna'añ. ⁷ Net ja soldaadu windsungopk Lisyus myiñ es tyukū amajaa, es dyajnejxy ja Paablu, ⁸ es xy'anmaaydyats uudsuty di'ibu u'undur nmíndut mā mij. Es tyam mi-jts k'um xyñjávut ja t'ajtan nidugekyu ti kots nni'unudu.

⁹ Esu israelitu ja'ayuty di'ibu naty jáputy, nandu'un jyunandu ko t'ajtanuty.

¹⁰ Net ja gobernadoor ja ky'u ttuk'ijxy ja Paablu es kyajxt. Ta Paablu jyunañ:

—Tyam uj jotkujkats nnayjávuty es nnayñikajxtu'uda'añdyats mā mij, mut ko nnija'abats ko mij tyam m'ity jeky es myajkutíky mā tyadu naxwíñudu. ¹¹ Mijts k'um mbaat xyryayo'oy ko je'eyunam majmajtsk xuu kots n'ojtsy Jerusalén esats n'awdata'añ ja Dios. ¹² Es kyaj t'ajtanuty kots xyryaattu nnay'oojudats, es kyajts pún nyajnayñibudu'ku, ni mā maj tsajptujk es ni mā justisutujkuty, es ni di'ibu kajpnats pún muut ngatsiptúñ. ¹³ Tyadu ja'ayuty kyaj mbaat dyajtydyákuu tits xytyukni'u'undur.

¹⁴ Di'ibu t'ajtan, nbanejxyryuts ja Jesús éxtamu Kristu, di'ibu y'u tyijtar anu xryjukun. Nmudiimbyats ja Dios éxtamdsu n'aptujk tmaduñ. Nmubejkyryuts tugekyu Moisesu 'yana'amun es tugekyu di'ibu Diosu kyugajxru kyajxt. ¹⁵ Es uj nmubejkyryuts éxtam y'u'ajuty nandu'un ko yu Dios dyajjikyryuka'añ tugekyu o'krū di'ibu ijt oyjya'ay es nandu'un di'ibu ijt ka'oyjya'ay.

¹⁶ Es paadyats d'uñum nduna'añ di'ibu oy Dios winduuy es nandu'un ja'ay winduuy.

17 'Es kanak jumujtats njudijty wiink nax wiink kajpn, es njumbijtyuts madsu nnaxu ngajpn es nyaka'añuts yu limosnu es ja windsu'kun. 18 Es jawyiinuts nnayyajwátsu. Jápu dsu naty maj tsajptujk ñabotsoty es mbujta'aga'añuts yu limosnu es ja windsu'kun, es kyaj mut ja mayjya'ay es ni nganayñibudu'ugudats ni pán muut. Es jap tsajptugoty xypyátats ja israelítaty di'ibu tso'omp ma ñaxwiñudu Asyu. 19 Es japts xypyattu ja israelítaty di'ibu tso'omp ma ñaxwiñudu Asyu, ¿Ti ko ka'um tu kyamindu ja yaa es xyñi'uuñudats ma mij, pán tuy'ajtun myudajttap ma u'uuñun? 20 Mut ko yu'ujuty kyaj myndu di'ibu tyam janándap ja yaa, wa'an yu'ujuty tuy'ajtun tjana'andu pán ti peky tu xypyaattats ko nwindunaay wyinduuyuty di'ibu ana'amdup maj tsajptugóty. 21 Je'eyu pán yu'ujuty xyñi'uuñunyaambuts ko njanáñuts muk jap ma di'ibu ana'amdup maj tsajptugóty: “Miidsaty tyam xypyekymyoodyuaps kots uj nmabeky ko yu o'kpuaty jyikyryuka'andu.”

22 Ja Felus oy tnija'aju wi'ix tmabaktu di'ibu pyanajxtap ja Jesús éxtum ja Kristu, paaty ko tmadooy yu taadu, net jyanáñ:

—Ko myínut ja soldaadu windsungopk Lisyas, n'akmudówuaps miju m'u'uuñun.

23 Es net ja Felus t'anmaay ja soldaadu windsún es ja Paablu 'yítat tsimy, per tmo'oyut nandu'un yu awa'ats'ajtun es dyajtúkut yu myatnaymyaayubutujk es kyu'ixadut.

24 Es ko 'yijty kanak xuu, ta jyajty jatugok ja Felus mut ja ñudo'oxy Drusilu, di'ibu israelitu ja'ay. Ta tnigajxu ja Paablu es myínut. Es tmadooy ko

Paablū myuḡajxudu wi'ix ja jiky'ajtun ko Jesukristū yajmubéky. ²⁵ Es ko ja Paablū 'yawa'anū es ja ja'ay jyiky'átut tūy'ajtun muut es ñay'aguwítsudut ku'am, es ko ja'ay yajpayo'oydyut, net ja Felus ñay'adsu'ku es t'anmaay ja Paablū:

—Winwa'ktútkuts tyam. Kots ja tiempū nmudátut, net nnigáxut.

²⁶ Es ja Felus yu'u jyatsojk es ja Paablū myo'oyudut ja meeñ es tasmátsut; paaty janaamuty tnigaxu. ²⁷ Du'un tyuun jyajtū majtsk jumajt. Net ja Felus pyudsuumnu gobernadoor, es tyujku ja jembyu di'ibu xyu'ajtypy Porsyu Festu. Es ko ja Felus wyu'umáñ oy mut ja israelítuty, paaty dyajwe'emy ja Paablū tsimy pujxndugóty.

25

Paablū, ja gobernadoor Festu wyinduuy

¹ Ko ja Festu jyajty es oj t'axaju ja kyutujkan es 'yítut gobernadoor, kyumduḡuk xuu tsoyo'oñ Sesareeu es pyatujku Jerusalén. ² Es net ñimiinudu ja teedywyindsúnuty es ja israelítuty ja myujja'aydyujk, es tni'u'ambajttu ja Paablū, ³ t'amdooy ja may'ajtun es tnigáxut ja Paablū es dyajmínut Jerusalén. Du'un t'amdooy ko tu naty ñaygyajxudu ja israelítuty es dya'ooga'andu tu'aay. ⁴ Per ja Festu 'yadsooy ko Paablū tap 'yity tsimy Sesareeu, es yu'u ku'am jujpta'agaamp jap. ⁵ Es jyunáñ:

—Miits nidu'uguty di'ibu myudajttap ja kutujkan, mnujxtap Sesareeu kots uj nnujxut, es panu tadu yedyujk jamu pyeky, mbaat xyñi'u'umbáttu.

6 Festu je'eyu jap 'yijty Jerusalén tuktujk majk xuu es ta net jyunajky jatugok Sesareeu. Es jakumbom t'axaju ja 'yuñaaybyajn ma 'yana'ama'añ. Ta tnigajxu ja Paablu. 7 Ko Paablu tyujku, net yajnadujkudu ja israelítuty di'ibu tu tsooindu Jerusalén, es tpujtákudu pyeky kanak nax, per kyaj tyuy'ajtandujku. 8 Es net ja Paablu ñayñikajxtútu:

—Ej, ni tits tu ngatuundugóy mat ja israelítuty ja 'yana'amun, ni mat ja muj tsyajptujk es ni mat ja yajkutujkpu kopk.

9 Per ja'a ko yu Festu wu'umaamp oy mat ja israelítuty, paaty ja Paablu t'anmaay:

—¿Tii mnajxaamp Jerusalén es jámuts ndúnut ja tuy'ajtun?

10 Net ja Paablu 'yadsooy:

—Tyámuts n'ity ma yajkutujkpu kopku kyutujkun, ma mbaadats ja nduy'ajtun yajtúñ. Mnija'ap oy ko kyajts uj ti tu nduundugóy mat ja israelítuty. 11 Es pun tuy'ajtun ko tats ti nduundugóy di'ibats ngumadówup es xya'oogudats, wa'ants xya'ooktu; per pun kyaj ti tuy'ajtunuty di'ibu xytyukni'u'unup, kyaj pun ja kutujkun tmudaty esuts xykyuyákut ma yu israelítuty. Paaty n'amdóyuts esuts xyajnujxadats ma ja yajkutujkpu kopk es yu'u ku'am xypyayo'oyudats.

12 Ko naty ja Festu tu myadya'aky mat ja jya'ayuty, ta t'anmaay ja Paablu:

—Mat ko tu xy'amdoy es nyajnujxat ma yajkutujkpu kopk es yu'u jyustisatúnut, oy nyajnujxat.

Rey Agripu jya'ty es tku'ixy ja Festu

13 Ko 'yijty majtsk tūguk xuu, net jyajty jap Sesareeu ja rey Agripu mūt ja toxytyujk di'ibu xyu'ajtypy Berenise, es tkajxpo'xa'añ ja gobernador Festu. 14 Es kom kanak xuu jap 'yijttu, ta ja Festu tmamadyaky ja rey wi'ixu Paablu 'yity tsimy, es t'anmaay:

—Tyap tu'ugu yedyujk 'yity pujxndugoty di'ibu Felus tu dyajwe'emy. 15 Kots n'ijty Jerusalen, net ja teedywyindsanuty esu israelituty ja myajja'ayduujk tni'u'unudu tadu yedyujk, es xy'amdooyats es u j njuna'anudats ko peky tmudaty es wa'an dya'ooktu. 16 Es u j n'adsooyats ko yu romanu 'yana'amun kyaj nigutikyuty es nya'o'kam ja ja'ay pun kyajnumu tyay'ajtan dyaky es ñaywyindanudat mūt ja di'ibu u'amp, es ñayñikajxtu'ududat. 17 Paaty ko yu'ujty myiindu ja yaa, netyu jakumbom nnaxwe'tsy ma uñaaybyajn mats n'ane'emy, es netats nnigajxu tadu yedyujk. 18 Ja israelituty kyaj oj 'yundu extamts u j tu n'okwinmay. 19 Yu'u je'eyu oj ttukni'uunudu extamu israelituty myubaktu, es maut ja Jesus di'ibu o'k; per ja Paablu junañ ko yu Jesus jyiky'aty. 20 Es kom kyajts nmwinma'añbyaaty wi'ixats ja tūy'ajtan ndunat, netats ja Paablu nyajtūy pun nujxaamp Jerusalen es japats ja tūy'ajtan ndunudats. 21 Per ja'a ko yu'u 'yamdoos es ja yajkutujkpu kopk Augustu ttunat ja tūy'ajtan, paaty u j nya'ityats tsimy extu kots u j mbaat ngexy.

22 Net ja Agripu t'anmaay yu Festu:

—U j nandu'un nudowaambyats wi'ix juna'añu tadu ja'ay.

Es ja Festu 'yadsooy:

—Bom xymyudówut.

²³ Jakumbom Agrip es ja Berenise jyajtta es ni'igū dyajniḡxū'ktū ja myuj'ajtūn, es tyujkūdu mā ja kumoñdyujk mut ja soldaadū windsungórkuty es mut ja Sesareeū myujja'aydyujk. Net yū Festū tniḡajxū yū Paablū. ²⁴ Net ja Festū t'anmaay yū Agripū:

—Rey Agrip es miidsuty nidugekyū di'ibū tū ñaymyúkūdu mut újuty, tyāā ja yedyujk. Mayū israelituty tū xy'anūmūts mut yū ja'ay jap Jerusalén es yāā nandū'ūn Sesareeū, es dū'ūn jyūnā'andū esuts nya'oogut. ²⁵ Per ni wi'ix tsoots ngapatū pyojpū es 'yoogut. Es kom yū'ū kū'ūm tū t'amdoy es ja jyustisū yajtúnut mā yū yajkutujkpū kopk Augustū, paaty tūts njūnā'añ kots ngaxā'añ jam. ²⁶ Es kyajts nnijawū wi'ixūts nnijáyut yū nwindśūn yajkutujkpū kopk mut yū'ū. Paaty tyāāts nya-jmīñ mā miits nidugekyū, es waanū ni'igū mā mij, yajkutujkpū Agripū. Tundū may'ajtūn, yajtūwdu tyādū ja'ay esuts xy'awánut wi'ix mbaat nja'ayuts, ²⁷ ja'a ko kyajts njawū tyūy'ajtūnuty esuts ngáxut mā ja yajkutujkpū kopk pūn kyajts n'awanū wi'ixū 'yū'ūnūn.

26

Paablū, ja rey Agripū wyinduuy

¹ Net ja Agripū t'anmaay yū Paablū:

—Mbaat mij xyaky ja mduy'ajtūn.

Ta ja Paablū ttuk'ixy ja kyū'ū es 'yamóndut, es jyūnāñ:

² —Jotkujkūts nnayjyáwuty esuts ngajxut mut mij, rey Agripū, esuts nnayñikajxtu'udūdūts

nidugeky_u di'ibu israelítaty t_u xytyukni'úunats, ³ es waanu ni'igu ja'agyujxm ko mij mnija'ap tugeky_u wi'ixats jaaym tii ndundu, úudsaty israelit_u ja'ayaty, es mjaygyujk_u di'ibats nmadyakpy. Paaty tun_u may'ajt_un, m_udoo'ít yajxón.

⁴ 'Y_u israelítaty nidugeky_u tnijaw_u wi'ixats n'ijty mat y_u'ujaty m_uds_u ngajpn es nandu'_un Jerusalén, kots nmutsk'ajty es ext_u tyambaat.

⁵ Es y_u'ujaty nandu'_un ñija'ad_up, es p_un tsojkt_up jyana'and_ut t_uy'ajt_un, kots _uj n'una'k'ajty farisee_u ja'ayaty. ⁶ Es tyam xyajmíñats es xyñi'úunats

kots _uj nmubékyats ko Dios dyajjikyryka'añ y_u o'kr_u éxt_um wyandaky mat úuds_udy_u n'aptujk_uty.

⁷ Nidugeky_u israelítaty 'yawijxt_up ko Dios tkuydyúnat di'ibu wyandak, es ja'agyujxm t'awdatt_u Dios x_uñ koots. Mij rey Agrip_u, y_u'agyujxm_u tad_u israelit_u ja'ay xyñi'úunadu kots _uj d_u'_un njajp'íxy. ⁸ ¿Ti kyaj miits xymyubukt_u ko Dios dyajjikyryka'añ ja o'kr_u?

⁹ 'Ujts k_u'_um nwinmaayats t_uuy_up kots _uj nduna'añ may_u winma'añ es nm_udsip'átudats di'ibu pyanejxpy y_u Jesús nazaren_u. ¹⁰ Es d_u'_unats nduñ kots n'ijty Jerusalén. Ja teedywyindsúnaty xymyoodyats ja kutujk_un

esats _uj nbujta'agut pujxndugóty ni n_u'_un di'ibu myabejky_u y_u Jesús; es ko dya'o'kt_u, _uj t_uds_u naty nnaygyajx_udu mat ja teedywyindsúnaty. ¹¹ Kanak

ókats _uj nduydyuñ es agwan_u tmastu'udat y_u myubujk_un. D_u'_un t_u ndúñats tu'uk tu'ugu tsajpt_ujk. Njantsytyukm_udsip'ajtyats y_u'ujaty es nbanajxats ext_u wiink kajpn.

¹² 'Es kots _uj_u naty nnejxy m_u Damask_u, y_u

teedywyindsánuty tū xymyo'oyuats yū kutujkūn esuats nūjx nmatsy di'ibū myūbūjktūp ja Jesús. ¹³ Rey Agripū, kotsū naty nnejxy, net jam tu'am n'ijxyuats kijkyxyūū tu'ugū jājun di'ibū miimp tsajwīnm. Jantsy mūk jyajy es kyaj dyū'anuty yū xūū jyajy. Tadu jājun jyajty mātš ūj nbū'aāy es mādšū njajmyūūduaty. ¹⁴ Net ūdušuty nidūgekyū ngūdaādaāydyuats, es nmūdooyuats kots xymyūgajxy mūt ja ebreeū ayuk, es jyūna'añ: “Saulū, Saulū, ŷtits ko xypyajūduaty? Kūūm mnayyajtsayūtyaty, éxtūmū yuubū ko tnepy yū kepyjyūjptsétsy.” ¹⁵ Nétuats ūj n'anmaāy: “ŷMbān mij?, Windsán.” Esuats xy'adsooy: “Ūjtsuats Jesús, di'ibū mij mbajūdujtypy. ¹⁶ Pūdu'ūk es mdānūt. Tū nnimīñ es mij nmūgajxā'añ es ngajxā'añ esū jā'ay xy'awānūt di'ibū tyam tū xy'ixy es di'ibū m'ixūp ókūm. ¹⁷ Es ūjts mij nyajtsō'ogūp mā israelítaty es nandū'un mā kyaj 'yisraelítaty. Es tyam ngexy es mnūjxūt ¹⁸ mā ja'ajuty es xya'ijxwā'xūt ja jā'ayuty es kyaj ñakyyo'oydyūt mā ja koots it, wa'an dyo'oydyū mā ja xūūñ it, kūdiibū 'yok'ijnūduat Satanás kyūjoty, Dios kyū'ujóty 'yítat; esū dū'unuats xymyūbūktūt es yajtuknima'kxtūt ja pyeky es yajmo'oydyūt ja kumā'añ mūt pūnuty ijttūp ja Diosū jya'ayuty.” Dū'unuats xy'anmaāy ja Nindsūn'ajtam Jesús.

¹⁹ 'Paaty, rey Agripū, nmūmūdooyuats di'ibūts ja Jesús xytyuk'ijx tsajwīnm es di'ibūts xy'anmaāy. ²⁰ Jayūjpts ngajxwā'xy ja oybyū ayuk mā jā'ayuty di'ibáty jap Damaskū, ta net di'ibáty Jerusalén es mā tūgekyū Judeeū ñax, es nandū'un mā di'ibū kyaj 'yisraelítaty; es n'anmaāyūts nidūgekyū es

dyajtugátstut yu wyinma'añuty es jyumbíttut ma Dios es ttúnat éxtam ja Dios jyuna'añ. ²¹ Paadyuts xymyajtstü ja israelítuty muj tsajptujk ñabotsoty esuts xyjaya'oogándü. ²² Perü Dios xypyudujkuts es tyambaaduts ngajxwa'xy ja 'yayuk mut nidugekyü ja'ayuty ko yu Jesús yu'u du'un ja Kristü. Es je'eyü njuna'añuts di'ibü nandu'unü Moisés es ja Diosü kyugajxpu kyuxjaadyü. ²³ Yu'ujuty jyunandü ko koonam yu Kristü 'yayówat es taanam 'yoogut; es ko 'yoogut, yu'u tim jayujp jikyryákap jatugok es dyákut ja nitsokun mut di'ibü israelítuty es di'ibü kyaj 'yisraelítuty.

²⁴ Es ko du'un jyunáñ yu Paablü, net ja Festü yaxkeky:

—¡Tü mlokü, Paablü! Mut mayü m'uxpajkun tü mjumbity lokü.

²⁵ Per ja Paablü 'yadsooy:

—Kyajts nlokü, gobernador Festü. Tugekyü di'ibuts ngajxypy, tüy'ajtun yu'u. ²⁶ Esü tyadu rey Agripü myudajtypy ja tüy'ajtun di'ibuts ngajxypy, paadyuts nnigajxta'ay yajxon ma yu'un, mut ko kyaj tyaadu tyuun jyajtü ayu'udsyü. ²⁷ Mij, rey Agripü, ¿tii mmabujk éxtam jyunáñ yu Diosü kyugajxputy? Nnija'abuts ko mmabejkypy.

²⁸ Net ja Agripü jyunáñ:

—Mut waanübü mij yu m'ayuk xytsyeky es nbanujxuduts yu Jesukristü, du'un, ¿kadüi?

²⁹ Net ja Paablü jyunáñ:

—Pes mut jawaanübü o mut jamaybyü, Dios tsyejpy ko mij, rey Agripü, es nidugekyü ja'ayuty di'ibuts yam xymyudoo'ijttap, nandu'unxyup mij nüjx m'ittü éxtam uj, je'eyü ko kyaj müdü kadenu.

³⁰ Net ja rey Agripu pyude'ky, es nandu'anu Festu esu Berenise, es nidugekyu di'ibu naty jap uñaaydyur, ³¹ es ñajxtu wiink tsoo, es ñajjyuanánu:

—Tyadu ja'ay ni ti tu tkatúñ di'ibu pátur tku'oogat o 'yítat pujxndugóty.

³² Net ja Agripu t'anmaay ja Festu:

—Tuxuyur yajnasmaťsu tyadu ja'ay kooxuyur ku'm tu tka'amdoy esu yajkutujkru kopk pyayo'oyudat.

27

Paablu yajmunejxy barkoty Romu tsoo

¹ Ko twinmaaydyu xyajnujxa'anduts jap Italyu, net ja Festu tkuyajky ja Paablu esu wiingátypyu tsimyja'ay ma ja soldaadu windsún Julyu, di'ibu jap ijtp ma byatayongu Augustu. ² Nétats ndujkudu ma tu'ugu barku di'ibu naty tsoonaamp Adramityu es ñajxa'añ Asyu. Yu Aristarkuts muut nnujxtu, yu'u jap kyugajpnuty Tesalóniku, Masedoñu ñaxwíñudu.

³ Jakumbom njajttats Sidón. Es jap yu soldaadu windsún Julyu tmudajty yu oyjyot es tasmajtsu Paablu es nujx tku'ixy yu myutnaymyaayabuty.

⁴ Kots ndso'onda Sidón, nujxtats aga'añdsyoo ma Tsyipre, mut ko muk jyantsypyoy es kyaj mbaat tuyu nnejxyuts. ⁵ Es nnujxtats ajkxnáx tsoo Silisyu pyu'aay esu Panfilyu, es njajttats Miiru, Lisyu ñaxwíñudu.

⁶ Jap yu soldaadu windsún tpaty jatu'ugu barku di'ibu tso'omp Alejandriiu es ñajxa'añ Italyu. Nétats xyajtjku es nnujxtats. ⁷ Es kanak xujjuts ndu'uyo'oydyu ody'a'agy, es jantsy nimjaa

njajttats wyinduuy Gniidu. Es nandu'unu naty jyantsypyoyjy. Nétats nnajxtu wyinduuy Salmón es n'awdijttats ma Kretu, ⁸ es nnajxtats nimujaa mejyñbyu'aay extu njajttats ma tu'ugu it di'ibu xyu'ajtypy Oybyu Jyikymyejyñ'aa, Laseeu kajpn wingón.

⁹ Es dyajtugooydyu tiempu kanak xuu es kudsu'ugu kots n'aknujxtat mut ko wyingoonu ja xux po'o. Net ja Paablu dyajky ja kajxwíjan, ¹⁰ es t'anmaay:

—Mugu'uguty, ni'igu 'yaxuuguty yu tiempu. Pun n'aknujxum, n'ayo'ombátumu net es nyajtugo'oyumu net ja barku esu tsemy, es extu njiky'ajtan'ajtam.

¹¹ Per yu soldaadu windsún yu'u pyanujx éxtamu wyinma'añ yu barku ñiwindsún es yu barku ñigapitank, kyaj ja Paablu kyajxwíjan tmadoojy. ¹² Es kom nik oy jatu'ugu kajpn di'ibu xyu'ajtypy Fenise ma ja islu, es jap tu'ugu jikymyejyñ'aa madsoo xuu pyudsemy, ja'aguyjxm may twinmaaydyu waanu oy ko ñijxtat jap, es jap dyajnáxat ja xux po'o.

¹³ Ko tyugajtsy ja poj es myiñ naje'eyu yu jumboj, net ñay'anmaayudu:

—Oy njo'omum.

Ta ñijxta ma myuwingón ja Kretu myejuñbya'a. ¹⁴ Per ko waanu 'yijty, net tyugajtsy ja poj es myiñ jantsy muk tuboj, ¹⁵ es dyajnejxy ja barku wiink tsoo. Es kom muk pyojy, kyajts mbaat nnajxta éxtamts nnajxa'andu. Nétats nmatstuttu ja barku es ja poj myunujxudat madsoo myunujxa'añty. ¹⁶ Nétats nnajxta pyu'aay ma tu'ugu mutsk islu

di'ibū xyu'ajtypy Kaudū, mā waanū poj myooñ. Es jantsy nimajāā nyajtūjkūts mā barkū ja barku'unk di'ibūdsū naty tū nwoondū. ¹⁷ Kots nyajtūjkūdu ja barku'unk, nētūts nwo'onda'tstū ja mūj barkū mūt kanaāgū tejxyñ kūdiibū jyaanwā'xūt. Es ndsū'kūdūts ko ñejxy ja barkū pu'ujótū mā txū'aty Sirte. Es net nyajūnajtūts ja barkū wit es yū poj yajnejxyuty dū'ūñū. ¹⁸ Jakumbom kyajpū māk poj myooñ. Net ja barkū tsyemy ñūgūjūbijptsondáky. ¹⁹ Es ja myūdugūk xūū ūdsūty nyajpūdsūmdu di'ibū mūdu barkū tyu'uyo'oy. ²⁰ Kanāk xūū kyajpū xūū 'yok'ya'ijxnū, es ni mūdsā'a, ja'a ko ja poj es ja tuu māk jyantsywyepy. Nja'ayduūgooydyāyñūts tūgekyū wī'ixūts nnitso'ogūt.

²¹ Es ko jeky 'yijū, kyajts n'okkāyñūdu, net ja Paāblū jyūnāñ:

—Mūgu'ugūty, tūxūp xymūdoogūkūdu es kūdiibūxūp tū ndso'onūm Kretū es kyajxūp dū'ūn n'ayo'om. ²² Per tyam katū mjotmay'ooktū, ni pūn kya'oogūt, oy tyādu barkū wyindūgōyūt. ²³ Pes tsu'uy tu'ugū Diosū 'yanklūš n'ijxyūts, ²⁴ es xy'anmaāyūts: “Katū mdsū'ūgū Paāblū, mjā'tūp mā ja yajkutūjkū kopk. Nandū'ūnū Diosū may'ajtūn mdu'unxū es nidūgekyū di'ibāty mij mmūduaty barkoty, kūdiibū pūn 'yoogūt.” ²⁵ Paaty mūgu'ugūty, jotkūjk'āttū. Ūj nmābejkyryūts éxtūm ja Dios jyūnā'añ. ²⁶ Per yū jikymyejyñ yū'ū net xyajūjxūm mā tu'ugū islū.

²⁷ Es ko 'yijty majtsk sūmāān māts ndu'uyo'oydyū, net koots jāpūdsū naty Adriyātiku Jikymyejyñóty es ja māk poj xyajnejxyūts anajñ agā'añ. Es tsu'pūn yū marineerūty wyinmāydyū

ko tpaada'andu nax. ²⁸ Net tkijxta nu'unun kyúkaty ja jikymyejyñ, es t'ijxta ko je'eyu i'px majmókx tu'uk metru. Es waanu n'aknujxtats, net tkijxkojkpu jatugok. Je'eyu i'px juxtujk metru. ²⁹ Es tsyu'kudu ko nujx kyotu ma jamu tsaa nujoty. Net dyajjunajktu taxku pujxn ajo'kn uxku'p tsoo es t'awixtu jotmaymyuut wi'ix xyuñut.

³⁰ Es ja marineeraty twinmaaydyu, net dyajjunajktu ja barku'unk es kya'aga'andu. Nugoobu jyunandu ko dyajjunaka'andu pujxn ajo'kn ma barku kopk. ³¹ Es ja Paablu t'awa'anadu ja soldaadu windsun es yu syoldaadutujk, es t'anmaay:

—Punu tyadu kyaj wyu'andu barkoty, kyaj ndsókm.

³² Net ja soldaadutujk ttsujktujktu ja barku'ungu tyejxyñ es dyajkunajxtu mejyñoty.

³³ Es kajamóñumu Paablu t'anmaaydyu nidugekyu:

—Tyam majtsk samaan miidsaty kyaj mma'adu es kyaj mgaydyu. ³⁴ Tyam nmunu'xtaktup es mgaydyut oynu'unun es xymudátut ja mija es m'akjiky'áttut. Ni tu'uk pun kya'ooga'añ.

³⁵ Es ko du'un ja Paablu jyunáñ, ta tkone'ky tu'ugu tsajkaaky, es tja'aygydáky ja Dios ma 'yittu nidugekyu. Net dyajwa'xy ja tsajkaaky es kyaay.

³⁶ Net nidugekyu jyotkujkudyaaydyu es kyaaydyu nandu'un. ³⁷ Ja'a naty udsaty nidugekyu majtsk mugo'px jatugu'px majmókx tu'uk. ³⁸ Es ko kyaaydyaydyu, net tkujabijpnajxtaaydyu yu triigu mejyñoty es ja barku waanu tyo'tykyut.

Barku wyindugoy

39 Ko xyuñu yu marineeraty kyaj t'ixy'attu ja nax, per t'ixtu tu'ugu pu'u jot es jyunandu pun mbaat ñejxy ja barku jam. 40 Es tmudsujkudyaadyu ja tejxyñ di'ibu wyiint'ajtypy ja pujxn ajo'kn, es wya'umdaay jap mejyñoty. Es dyaj'yuungudu ja kepy di'ibu ja barku tu'umooyar. Net tpejtáku jatugok ja barku wyit es ja poj pyudákuđut ñjxut ma pu'u ñipety. 41 Ja barku oj ñejxy. Esu net ja barku kyopk tya'tspejky pu'ujótm es kyaj mbaat ñakyyi'xy, es ja jikymyejyñ myujwojppéty jam barku ux'am es tsa'pxtso'oñ ja barku. 42 Net ja soldađutujk tjaya'oogánda nidagekyu tsimyjya'ay kudiibu kya'agut nuğyaaary. 43 Per ja soldađu windsán yu'u yajtso'ogaampy ja Paablu es kyaj dyajky yu kutujkun es ja syoldađutujk dya'oogut ja ja'ay. Net dyajkutijky di'ibu jyajtypy ñuwoonut es ñjxut jawyiin es tpađut ja nax. 44 Di'ibu kyaj tjattu ñuwoonut, ta tmajtsta taablu pedazu di'ibu ja barku tu tyuktujdya'ay, es du'un pyudsuumdaadyu nidagekyu jikymyejyñoty, es jyajttu ma nax.

28

Paablu jap Malta

1 Ko nbudsuumdaadyuats nidagekyu ma jikymyejyñun, nétats nnija'adu ko ja islu tx'aty Malta. 2 Es ja ja'ayaty di'ibu jap kugajpnaty jantsy oyjya'ayaty, oj dyajmáđuđu jun, ja'a ko xyuxy es tyu'uy naty, es xywyoodaadyuats nidagekyu es njokxpákuđats. 3 Net ja Paablu dyajmiiñ yu ja'axyu tu'utspu es tpejtáky ma junun. Es tu'ugu

awa'andsa'añ pydseemy ma ja ja'axyun, ja juunu naty kyugekury, ta tkamdsu'tsu ja Paablu, es jamyu oj wuy'umu kyu'ugujxm. ⁴ Es ko t'ijxtu ja ja'ayaty di'ibu jam kugajpn ko Paablu tu tsyu'udsyaty yu tsal'añ es tam tyuuyñ kyu'ugujxy, net ñay'anmaayy ak yu'ujuty:

—Paaty du'un tu jyaty tyadu yedyjk ko t'ajytun axuk ja'ay yu'u. Oy tu jyatse'eky jikymyejyñoty, peru Dios kyaj tu pyujta'agyaty es jyiky'atut.

⁵ Peru Paablu je'eyu twinxijty ja tsal'añ juunoty es kyaj ti jyajtu. ⁶ Ja ja'ayaty nidugekyu t'awixtu na'a ja Paablu kyu'u kyixe'eky o pojun 'yoogut. Es ko jeky 'yijty es kyaj ti jyatyty ja Paablu, net dyajtagajstu wyinma'añ es juunandu ko Paablu yu'u tu'ugu dios.

⁷ Es wingón ma ja it, tam tu'ugu yuudákn ja'ay di'ibu xyu'ajtypy Publyu, es ana'amp ma tadu islu. Yu'uts xymyooy yu jajttákn es xyajkaaydyuts jantsy oy tuguk xuu. ⁸ Es ja Publyu tyeety tap kyo'kn mat ja ne'pyñbya'am es juun. Net ja Paablu oj tku'ixy ja puma'ay, es kyajxtáky es ja kyu'u trujtáky ma ja puma'ay. Es net 'yagudaky. ⁹ Net dyajmi-indaaydyu yu pyuma'ay di'ibu jap tsunaaydyup ma islu, es 'yagudaktaaydyu nidugekyu. ¹⁰ Es xyjantsywyindsu'kadats, es ok kots ndujku ma jatu'ugu barku, xymyooydyaayuts tugyeky di'ibuts nnidu'uyo'oyup.

Paablu jya'ty Romu

¹¹ Es ko n'ijttats tuguk po'o jap Malta, taats ndujku ma tu'ugu Alejandriiu byarku di'ibu jap yajnajx yu xuxpo'o es tmudaty kxxtsetsy di'ibu yu'u

dyios'ajttap, di'ibu tyukxu'ajtypy dios xeeñ, Kástor esu Póluks. ¹² Nétats uudsaty njajttu Sirakusu. Es jápats nwa'amudu tuguk xuu. ¹³ Jápats ndso'ondū es ndu'uyo'oyats mā tugekyu mejuñbya'a extu njajtyats Rejuu. Es jakumbom ndso'onduts, es kom jumbojp, myumajtsk xuu njajttats Puteoli. ¹⁴ Es jápats nbattū nija'adyu nmagu'uktajkats di'ibats xyajw'u'mdu tuk sumaan, es óknūmts nja'ttu Romu.

¹⁵ Ko ja nmagu'uktajkats jap Romu tu tmadowdu ko uudsaty nnajxtu, net tso'ondū es xyujp'yo'oya'anduts tu'aay. Jamts nnaybyátudu mā txu'aty Apyu Maay. Es óknūmts nnaybyátudu mat ja wiinkpu nmagu'uktajkaty mā txu'aty Tugūgu Jajttákn. Ko Paablu t'ijxy, net jyotkujku es tja'aygyudáky ja Dios.

¹⁶ Kots nja'ttu Romu, net ja Paablu yajmooy yu kutujkun es abeky tsuunūt mat tu'ugu soldaadu di'ibu kwentū'átudup.

Paablu Diosu 'yayuk tkajxwa'xy jap Romu

¹⁷ Es ko 'yijty tuguk xuu, Paablu tnigajxu ja israelítudyu myujja'aydyujk di'ibu ijttap Romu. Es ko ñaymyujkudu, net t'anmaay:

—Magu'uktajkaty, ni ti tsípats ngatúñ mat ja nmū'israelítaty es ni ja'a di'ibu jaayam tyuundap ja n'aptajkudyats. Per ja nja'ay'ajtam di'ibu Jerusalén xmyajtstats es xykyuyajkyats mā romanu ja'ay. ¹⁸ Es ko xyajtūdaayats yu'ujaty, net jyunandu ko kyajtsu nbeky wi'ixats n'oogut. Es nétats xyjanasmatsuyánduts. ¹⁹ Peru nja'ay'ajtam kyaj ttsojktu esuts nyajnasmátsut. Paadyats uj n'andooy esuts nmínūt ya Romu es yu yajkutujkpu

kopk ttúnat yu njustísats, óyats ni tits wi'ix ngatukni'uunú ngu'am ja'ay'ajtám. ²⁰ Paaty tu nyaxudya'aydyu es nnay'ijx nnaybyátám es nmugajxat. Kadenú ku'uxótsyats uj n'ity ja'agyujxm di'ibu njup'ijxam, udsajtám israelitu ja'ayaty.

²¹ Net jyunandu ja israelítadyu mujja'aydyujk:

—Udsaty kyajnamts n'axaju ni tu'ugu neky mijtskyujxm di'ibu tso'omp Judeeú, es ni pán nmugu'uk'ajtám israelítaty di'ibu jajtp kyaj jyuna'añ ko axuuk mij tu mduñ. ²² Udsaty nmudowaambyats di'ibu mij mwinmaapy es di'ibu mij mgajxaampy, ja'a ko nnija'abats ko oytyim maaty ja ja'ay jyuna'andu ko kyaj 'yóyaty nmubujkam ko Jesús yu'u Kyrístaty.

²³ Net trujáktu tu'ugu xuu es jyajttu may ja ja'ay ma yu Paablu. Es jépyup tsyondaky es extu kyudsu'uju Paablu tngajxy ja Diosu kyutujkan, es du'un ttuk'ijxtu ja ja'ay pún wi'ix jyunandu yu Moisés es ja Dios kyugajxpaty es ja ja'ay ttukmábáktat ko yu Jesús yu'u du'un ja Kristu. ²⁴ Es nija'ajaty tkupujktu éxtám ja Paablu jyunañ, per yu wiinkru kyaj tmubujktu. ²⁵ Es ko kyaj ti'igyú tu ñaygyajxudu, net tso'onnuudu oga'an, tu ja Paablu jyuna'añ:

—Oy tu jyuna'añ yu Espíritu Santu mat ja n'aptujk'ajtám éxtám ya'anuumu yu Diosu kyugajxpu Isaii:

²⁶ Nujx anuumu tadu ja'ay:
Oy miidsaty xyjamudowdu,
ni na'a xykyajaygyúkadut;
oy xyja'ijxpuđu,

ni na'a xykyamwinma'añbyaattat.

²⁷ Mət ko tadə ja'aɣudyə jyot tə jyambittə juun,
kyaj myədowndə

es tə ja wyiin dyajpi'itstə,

də'un tka'ixtət mət ja wyiin

es tkamədówət mət ja tyatsk,

es kyaj tjaygyúkədat mət ja jyot,

es kyajts əj xyñimíndət esəts nyajnitso'ogat.

²⁸ Esə Paablə 'yakjanáñ:

—Jaygyúkədə miidsəty ko tyam Dios
t'awanəya'añ tyadə nitsokən mət di'ibə kyaj
'yisraelítəty, es yə'ujəty myədownəndəp.

²⁹ Ko Paablə də'un jyanáñ, net ja israelítəty
ñaygyajxədə ak yə'ujəty es ñəjxtə.

³⁰ Es ja Paablə 'yijty majtsk juməjt ka'pxy
mə tyəjk əjuydyiky es t'axajə nidəgekyə di'ibə
nimiinəp, ³¹ es tkajxwa'xy wi'ix ja Diosə kyū-
təjkən. Es ttuk'əxpəktə nandə'un mət yə'ugyəjxm
ja Nindsən'əjtəm Jesukristə. Ni pán kya"adsipyəty.

Ja jembyu kajxy'átypyu mudu
Jesukristukyjxm: El Nuevo Testamento de
nuestro Señor Jesucristo en el mixe de
Juquila
New Testament in Mixe, Juquila (MX:mxq:Mixe,
Juquila)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixe, Juquila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Juquila [mxq], Mexico

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Juquila

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

0c492fbf-e19b-5f77-b2cc-07da5aab0305